

УТВРЂУЈЕ СЕ да су на главни претрес приступили:

- заменик тужиоца **Веселин Мрдак,**
- пуномоћници оштећених **Наташа Кандић и Милена Васић,**
- сви оптужени,
- браниоци адвокати: **Здравко Крстић, Градимир Налић, Војислав Вукотић, Миладин Живановић, Јасмина Живић, Бранко Димић** који ће на данашњем главном претресу мењати адвоката **Бранка Лукића, Гордана Живановић, Слободан Живковић, Бранислава Фурјановић,**
- приступио сведок **Адам Рендулић.**

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес ОДРЖИ.

Претрес је јаван.

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 09 часова и 48 минута.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете да седнете. Ваши лични подаци од оца Јосипа, по занимању агроном, адреса Ловас Владимира Назора 69, рођени у Ловасу, 1947. годиште.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја ћу Вам прочитати податке за све оптужене Љубан Деветак, Милан Девчић, Милан Радојичић, Жељко Крњајић, Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић, Зоран Косијер, Петроније Стевановић, Александар Николајидис. Да ли сте у сродству или завади са неким од оптужених?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Са личним подацима као на записнику из истраге овог суда од 16. јула 2007 године, са оптуженима несродан, није у завади.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Бићете саслушани као сведок, као сведок сте дужни истину да говорите, давање лажног исказа је кривично дело, нисте дужни да одговарате на поједина питања уколико би сте себе или неког свог блиског сродника изложили тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњење, а пре него што кренете да дајете исказ положићете заклетву прочитавши тај текст испред Вас.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Заклињем се да ћу о свему што пред судом будем питан и говорити само истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прешутити.

Опоменут, упозорен, а након полагања заклетве изјављује:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пред овим судом се води поступак против ових 14 лица које сам Вам прочитала због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, предмет оптужења је догађај у месту Ловас октобар-новембар 1991. године и страдања 69 цивила у том периоду. Ви сте већ давали изјаве пред судовима 08.03.1993. године суду у Загребу, пред истражитељима тужилаштва 08.новембра 1995. године, пред Жупанијским судом у Вуковару 06.новембра 2006 године и последњи пут код нас у истрази пред истражним судијом 16.07.2007 године. Да ли остајете при свим овим изјавама које сте досад дали?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Остајем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Испричаћете суду све што је Вама познато у вези ових дешавања, значи поред ових непосредних сазнања и посредна сазнања уколико сте у време кад нисте боравили у Ловасу, а односи се

на критични период контактирали са неким људима и сазнали шта се то десило у овом периоду када су ови људи страдали. Изволите.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, добро. Ја сам у истражном поступку већ напоменуо овде у Београду да моје сведочење може бити, односно јесте у два дела. Оно што сам ја сазнао непосредно и за време мога боравака у Ловасу до саме агресије 10.10. када сам отишао из Ловаса и други део оно што сам посредно сазнао преко сведока у прогонству, односно у Загребу, јер сам тада био у позицији да сам имао уред Задруге у Загребу Амбрушевој 8, где су углавном долазили моји прогнани и страдали мештани и сваки готово дан у то време јесени 1991. године, значи девети, десети месец па све тамо до иза нове године, долазили су свакодневно, доносили нове информације шта се догађа у Ловасу и која су страдања сва тада била. Ја сам то и прибележио, записао и тај дио записаних тих сазнања посредних, значи преко мојих мештана, сам доставио јер су они то од мене тражили за Амнести интернешнен у Лондону, тако да су и они добили та сазнања и информације, значи то је тај други дио посредних сазнања преко страдалника Ловаса. Почетак цели, добро да ли ћу редом баш све моћи с обзиром да то је поодмакло време доста, али, овај, ја ћу по сећању све оно што је било у првим данима агресије на Ловас, односно и првим тим догађањима у Ловасу шта се све догађало с обзиром на структуру становништва и наш боравак и односе у то време. Прве, да тако кажем, први инциденти и прва догађања која су била у Ловасу и с којима смо се ми сусрели били су 02.свибња, односно петог месеца 1991. године са догађањима и убиствима полицајаца, хрватских полицајаца у Борову насељу. Тада и мештани Ловаса смо, овај, видели да ће се догађати немиле ствари и да, овај, ствари неће бити онакве какве смо ми замислили да читава та ситуација која се наметала на Хрватској да ће проћи у миру и са неким благим, благим тако кажем догађањима и ситуацијама. На основу тога ми смо, овај, тако пратили ту целу ситуацију поготово кад су јединице ЈНА дошле на границу са Хрватском, значи тамо иза Шида Ловас граничи са подручјем, како ми то кажемо атаром Војводине, односно Србије, значи уз Шид, те јединице ЈНА дошле су на саму ту границу и боравили су у шуми, шидској шуми како ми то зовемо. Ја сам непосредно имао, овај, воћњак ту тако да сам свакодневно кад сам боравио у воћњаку чуо гласове, покрете у тој шуми, но међутим није се могло разумети о чему се говори, али су се чули гласови. Значи још тада је то постојала већ већа једна претња да ће се ипак значајно нешто догодити, овај, везано за Ловас. Војска тадашња је, овај, повремено улазила у Ловас, долазила до самога села, баш једна ситуација, што ми је покојни отац који је убијен исто у рату, причао кад је радио у свом винограду дошло је 3-4 војника и тако питали, поздравили га, па деда

шта радиш, па тако радим, па то, то, вероватно купили одређене информације, па пита га деда где је ваше гробље, па каже ево ту сте прошли поред тог, а где је ту православно гробље, односно Српско, па каже ми у Ловасу немамо два гробља, имамо једно гробље, заједничко гробље каже и православаца, односно Срба и Хрвата, о то је њима било чудно. Ја сам се баш мислио онда, реко овај, која је то војска и како они то реагирају на то да им је чудно да и такве ситуације постоје. Ситуација се даље одвијала тако да су тензије расле прије свега на Вуковару да је долазило до повремених гранатирања града Вуковара што је све код нас стварало одређену неизвесност, несигурност, па смо у томе смислу ми и формирали Кризни штаб за праћење и догађање ситуације, па с обзиром да је улазила и војска, а повремено да би имали контролу на улаз кроз село организирали смо тзв. контролне пунктове, односно страже да би имали контролу ситуације уласка и изласка у село. Ја мислим да, то баш не мислим него тако је било, али не знам тачно време, мислим да је био пети месец кад ме назвао Љубан Деветак телефоном у моју кућу и питао ме шта се догађа у Ловасу. Ја сам рекао да се ништа посебно не догађа да је све за сада у реду, да нема никаквих проблема, да нема никаквих испада, да се живи готово што се живило и раније, сурадња са људима значи и Србима православцима и Хрватима да никаквих проблема нема, да је све то под контролом, да се и даље ради осим ових напетих ситуација везано за војску догађање око Вуковара после, овај, погибије хрватских полицајаца. Па, пита ме да ли би он смио доћи у Ловас, па реко а ко ти брани, зашто не би смио доћи, смеш доћи, реко ко ти брани да дођеш у Ловас. Мало сам чуо и кроз његовог разговор и околу њега преко телефона да се то не ради о неком случајном позиву мене, с обзиром да се он и ја добро знамо из школских дана и заједно смо војску служили у Пожаревцу, да су ту неки други гласови који су онако чујем подсмехом, овај, разговарали. После кад смо закључили разговор посумњао сам да се то нешто сасвим другачије одвија јер један дио млађих људи из Ловаса је отишао после тих догађања у Борову селу отишло из Ловаса, ја сам њихову родбину као и Милана Тепавца питао па где су ти људи, ти младићи, па каже знаш Адаме, овај, у Ловасу сад нема посла, Борово је престало радити, они су отишли у Војводину, тамо су каже имали фамилије, родбине, отишли су тамо да би се запослили. Но, међутим, овај, ја сам одмах посумњао да то не ради се о томе, него да су они били организирано прикупљани за она догађања која су се касније нажалост догодила у Ловасу, што се касније и потврдило да су управо ти људи били у тим, да тако кажем, јединицама или постројбама које су касније напале Ловас. Даља догађања озбиљнија су била у седмом месецу када су два авиона надлетала Ловас и то врло ниско, ми смо били тада у пољу на кидању метлица у семенском кукурузу са

нашим запосленицама, они су толико ишли ниско да су просто жене попадале по тлу. Опет је то била једна провокација или давање нама сигнала да се нешто озбиљније спрема на нас и истина након неколико дана у том седмом месецу, овај, били смо у пољу, ја са мојим колегама агрономима да прегледамо исто ту ситуацију на семенском кукурузу и видео сам опет су два авиона која су излетела изнад шуме и ми смо мислили ови одоше на Вуковар, но међутим нису ишли на Вуковар него су налетели над Опатовац, тамо на Економију и бомбардирани су тамо где је била смештена, где је била смештена војска, гарда Хрватска. Срећом није било мртвих, ми смо одмах отишли тамо, све су зграде биле разорене, наишли смо тамо на једног нашег мештанина који је био на стражи, па питам шта је, па каже ево бомбардирани нас, па где сте ви, каже сви су отишли ван тога једино каже, овај, ми смо остали као стража, један је био лакше рањен, али каже свих других нема овде отишли су ван, а зграде су све биле разрушене. Након извеснога времена исто је био напад код Чаковаца исто тамо на један стационар. Ја сам тада био у Сотину једноставно резао неку грађу, односно даске за поплочавање, заправо за шаловање у мојој кући, ево мислим колико смо мислили да ће се, да се неће ништа озбиљније догађати кад смо се припремали и у таквој ситуацији да радимо нормално своје послове, па сам и ја тако био у Сотину на резаоници кад сам видео да су два авиона надлетила, овај, и чуло се детонације, то је било у Чаковцима, затим хитне интервенције су ишла возила, питам шта је, па каже има мртвих, рањених тамо у Чаковцима на том стационару. Значи све што се даље примицало од петог месеца према јесени све се више, овај, тих догађања било, авијације, интервенције, војске и све се више стезао тај круг и све је више давало се сигнала да ће, овај, бити, да неће бити мирно решење него да ће бити, овај, вероватно и тих оружаних обрачуна као што је кажем почело са авијацијом. Следећи, овај, догађај је био, овај, ту у осмом месецу 27. када је од мог полубрата, нећак погинуо у Вуковару. Он је погинуо 26., а сахрана је била 28. у Сотину, где је мали и живио, ми смо дошли тога дана на сахрану и било је, овај, окупљено доста људи. Но, међутим већ до подне смо чули да ће бити напад на Сотин јер се сахрањује «усташа». Ја опет нисам веровао, мислим тај обред и сам чин сахране ваљда неће нико, овај, тако злорабити или да ће на таквом чину интервенирати, овај, са неким неприкладним начинима, а камоли да ће бити напада у том моменту и цело време док смо ми, овај, тај обред док је жупник обављао у дворишту погинулога је било бомбардирање Вуковара толико снажно да рецимо лес се тресао на самом постољу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само моменат један.

Адв. МИЛАДИН ЖИВАНОВИЋ: Ја се извињавам, ово нема у оптужници, можемо ли да пређемо на време везано за оптужницу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево сведок ће да стигне дотле.

Адв. МИЛАДИН ЖИВАНОВИЋ: Па, он је почео од петог месеца, а ово је у десетом.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, речено је да оно све што сам рекао у првом истражном делу да и то кажем, па сам ја тако и почео. Могу наставити?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Хвала. Тако да је овај то била једна врло стресна ситуација и када је сам спровод кренуо према гробљу само што смо отишли једно двадесетак метара од куће надлетила су опет два авиона, ја сам мислио иду на Вуковар, међутим они су заокренули натраг и неко је викнуо «бежимо, авиони», тако да смо се сви разбежали и практички лес оставили на улици. Ја као стриц од покојнога, моја супруга и моје двоје деце смо ишли за лесом, жена и једно дете је побегло у зграду, ја и старија кћер смо одмах легли иза самога леса. Авиони су почели митраљирати и отишли према истоку, значи према овамо Ловасу, поново кренули натраг и бацили су тада једну бомбу на аутобус који је био на цести и запалили су тада тај аутобус. Свет се разбежао у подруме и које куда, на крају, овај, тога збивања које је трајало можда једно пола сата више се није могло ни према гробљу него ја са мојом обитељи сам и као многи други побегли према Ловасу, а овај лес се вратио натраг у кућу, тек навече у неко доба ноћи су ишли сахранити, овај, тога мога нећака. То говорим из разлога што смо ето, то су прва била догађања и збивања где смо ми осетили тај напад и ту агресију, а шта ће се догодити у Ловасу нисмо ни знали још. Те ноћи је био напад, заправо улазак тих неких војних јединица у сам Сотин. Ти мештани Сотина које је десетак километара од Ловаса су током ноћи сви побегли у Ловас. Били су Ловасу мислим један или два дана и затим су из Ловаса отишли, отишли су преко Нијемаца на ауто-пут и избегли, напустили су већ тада Сотин јер те ноћи већ било пуцања по кућама из тенкова тако да су људи схватили да то се, овај, ради о ратној ситуацији. Е сада ми смо, овај, ишли у седмом месецу на разговоре са војском. Један батаљон, мислим да је батаљон то био, новосадскога корпуса који је дошао између Ловаса и Товарника и блокирао је тада био пролаз и службеницима полиције који су ишли према Товарнику, а и свим осталима да се није могло пролазити. Тада смо ми, овај, формирали једну скупину и отишли на преговоре с војском и ту између Ловаса и Товарника смо нашли ту јединицу, неки потпуковник резервиста је рекао да је он био и био је Радисављевић један из Шида, он је био мајор по чину и он је, овај, нас примио, прихватио сасвим солидно разговарао

са нама, рекао да је, овај, он из Шида, да он познаје Ловас, да он зна начин живиљења у Ловасу, да је то мирно село, да је ту добар суживот са свим људима и да нема никаквих догађања и инцидентата није било јер је често долазио у Ловас с обзиром да је близу, долазио у трговину и тако да познаје све околи, а ја сам онда питао «па добро зашто је све ово», па каже «чуј, нас су послали ту из новосадског корпуса наводно да ту има усташа, да је то усташко село Товарник, Ловас, да има 2000 наоружаних» и тако већ што апсолутно није стајало него зна се да су то били сценарији, инсинуације, он је рекао «слушајте, немојте ви дирати нас, ми нећемо дирати вас», па тако је и било. Они су долазили код нас по воду, заправо то исто вече је питао мене јер сам ја био управитељ Задруге да ли они могу доћи на Економију код нас по воду, реко зашто не, па каже ајте ви пред нама, ми ћемо за вама да узмемо воде и дошли су код нас на Економију и узели воду и још смо им ми дали и воћа. Истина ја сам тад имао један, једно мало незгодно, заправо неугодно искуство рачунајући на тога мајора који нас је тако примио, ја кажем па добро а зашто су тенкови ту, реко ја никад нисам видио тенк, па каже слободно се попните горе на тенк па ће те видети тенк. Кад сам се ја попео горе на тенк видим да је, овај, у том тенковском митраљезу увучен шанжер са бојовном муницијом. Ја кажем па то је стављена већ муниција, ви сте практички на готовс, а један резервиста је седио испред на самоме тенку и каже а зашто не би, каже, бре, каже да не пуцам по вама усташама. Ја сам видио да то баш, овај, није нешто нормално, онда је мајор њега напао, мало га прикорио, нагрдио, а он онда дрско нама, а шта ти хоћеш, ти си исто као и они и шта ти ја знам. Ја сам се у међувремену извукао, просто једноставно побегао у ову групу где су ови моји били остали са овим потпуковником и мајор се вратио каже ништа, ништа, немојте се ви ништа узбуђивати, то ћемо ми све решити. Ево кажем то је било, та догађања са војском која је тамо била околи, сад састав и какви су били претпостављам да су углавном били резервисти, овај, с обзиром да и сад тај заповедник који је био на томе сектору, односно те јединице рекао да је он потпуковник у мировини, мислим ту негде околи Новог Сада. Конкретна догађања и први напади на Ловас и ако прије тога је војска долазила, одлазила из Ловаса, кажем ништа никад се никоме није догодило, без обзира што смо ми имали те пунктове и страже и шта ти ја знам, са војском никаквих сукоба, инцидентата до тада није било. Е, сад 20.09. је пао Товарник, тада су, овај, Товарничани масовно пребегли у Ловас и неколико дана су се налазили у Ловасу, ми смо их тамо прихватили све до тог момента док није настала оскудица и за крух у Ловасу, исто тако нестало струје, био је проблем већ са и водом, тако да смо ми отишли у Илок који је имао снабдевање струје из Бачке Паланке, имао је тамо и млин и пекару па

смо их замолили да ако они хоће да прихвате тај дио становништва из Товарника да пређе код њих. То су они наравно и прихватили, један је дио остао тих Товарничана у Ловасу, други је остао, отишао у Илок, а један је остао у Ловасу. И сад је стварно та напетост, нервоза стално расла јер смо чули шта се догодило у Товарнику да је било убијених људи, да је запаљена црква, да, овај, каже то се чуда догађала тамо, бацање бомби у куће и то, међутим ми смо то све више прихватили као велику претњу и озбиљност да се то једнога дана може догодити у Ловасу. Наравно та предвиђања наша нажалост су се и остварила. 27.09. у Ловас долази свећеник Бурик из Товарника који је касније и убијен у Товарнику, а ја сам тада био код нашег жупника ишао платити за нећака, овај, то што је он обрадио тај обред и излазио сам таман ван и видим да тај свећеник Бурик жури са Јозом Миласом према, овај, жупнику и каже улазите брзо унутра, шта је, каже добили сте наређење да морате ићи на преговоре данас поподне јер ће Ловас бити нападнут ових дана, хаубице све је постављено, каже, само се чека наређење да Ловас буде гранатиран. Па шта сад треба да радимо, каже ајмо, каже у Месни уред тамо да се договоримо ко ће ићи на разговоре, ми мислимо па зашто, шта, зашто сад морамо тако журно, не, не каже наредба је да морате одмах ићи. Ми смо формирали групу људи која је, овај, тада ишла на те преговоре и разговоре у Товарник. Но, међутим ја сам направио сад један пропуст, наравно не могу се све сетити, држати тај континуитет и линију свих тих догађања, у седмом месецу кад је дошла та војска, кад су сва та догађања била ми смо, овај, кад смо разговарали с војском да се ништа не догађа, да је све у реду, ми смо дали предлог јер смо видели да се српско живље одваја од нас и они који су отишли још у петом месецу, ми смо дали предлог да заједно седнемо и да се разговара у Ловасу и суживоту у Ловасу, чак је био предлог да се позове и тај српски живаљ у Месни уред. Ја сам дао предлог немојмо да то испадне као да је то нешто наредбодавно и да се то намеће, него дајте предлог да се нађемо где они предложе да се разговара и они су предложили да се то догоди и да се одржи тај састанак код Ловрића, у кући код како се он зове, углавном Ловрића кућа у центру села, ту је да се они окупе, договорили смо термин и ко је, Рајко Ловрић се зове и Мирко отац му, да то буде у њиховој кући. Добро, у колико сати нек нам се јави, мислим да је то било негде поподне два-три сата да се нађемо тамо. Ишли смо у тој делегацији ја, Јозо Милас и Фрања Кризманић, мислим да је Цирба Жељко био. Ми смо дошли тамо, тамо је била скупина једно десетак – 15 представника српског живља и о том смо разговарали, о свим догађањима који су се догодили од петог месеца до тог нашег разговора и закључак је био око тога да ми смо имали добар суживот, да ми и овим данима када долази до оваквих ситуација и већ напада и ескалације

немира је ли, и сукоба, гранатирања, да ми штитимо једни друге, да, овај, ако неких проблема буде са хрватске стране да штитимо ми српски живаљ, а ако дође до тог што смо претпостављали да би могло доћи на војску и све та догађања која су претходила, да овај ће српски живаљ штити Хрвате, значи то је био договор тада наш и нико није имао примедбе, једино мало је у томе, овај, искакао Милан Тепавац који је рекао «не, не, ми не признајемо као државу Хрватску, ми хоћемо југословенску заставу, ми се под југословенском заставом најбоље осећамо» и тако то, то је било, сви други су, овај договор који смо ми имали су подржавали, то сам морао направити малу дигресију јер сам тај дио био прескочио. Први напад на Ловас се догодио 01.10., ја сам тада био на послу с мојим људима и били смо у уреду тамо, одједанпут смо чули страшне експлозије, страшне детонације, мислили смо да се то догађа по центру села. Међутим ми смо истрчали из канцеларија свако на своју страну, моја кућа је на источном делу села, ја сам ишао кући са тим мотором, али нисам знао шта се догађа. Касније кад се све смирило почели смо контактирати телефонима и каже да је то било, овај, напад односно гранатирање на Економији нашој, значи где су силоси и по силосима, да су гранате тукле. Ми смо поподне отишли тамо да видимо онако крадомице и стварно имали смо шта видети да су изгранатирани силоси, да је пшеница исцурила из силоса, док смо то гледали ја, био неки Жабалџ Фрањо и Бранко Пејић који је био пословођа код нас, овај, видели смо да је то изгранатирано и док смо то гледали налетео је опет један авион али врло онако ниско у бришућем лету, ми смо се сакрили, међутим није никакве интервенције било из тог авиона. Кад смо бежали из тога онда смо још видели да су људи тог 01. дизали мировине у пошти, па још су стајали, док је детонације било они су још стајали на вратима поште и нису се још разилазили, тад сам и видио неке од тог српског живља, видио сам рецимо конкретно Божу Девчића где је стајао тамо у реду. И сад наравно то је било сад проблеми око свега тога, сутрадан отишао сам у Илок, а радницима смо рекли да иду то мало прикупити, жито поправити и тако. Кад сам се вратио из Илока видим тишина, мир у селу, ништа, никог нема, па шта је сад то било, каже био је опет напад, па где, опет горе по Економији, опет је било гранатирање по зградама, по силосима и каже једва су се људи извукли. Е сад смо видели да, овај, постоји озбиљна претња и да ће се догодити вероватно и у Ловасу оно што сам ја видио у Товарнику када сам ишао на преговоре 27. и 28.09., са тим свећеником Буриком смо ишли на разговоре и преговоре тамо, требали су наводно бити у Товарнику, међутим дошли смо испред Товарника, неки, он је био ваљда потпуковник исто из новосадског корпуса, али он је био за авијацију, он нас је дочекао испред Товарника и рекао да ми не можемо разговарати у Товарнику него

морамо ићи у Шид, па шта ћемо у Шиду на разговорима, па каже тамо је седиште тог новосадског корпуса и морамо тамо ићи та група која је била формирана, у групи сам био ја, кажем опет Жељко Цирба, био је свећеник Бурик и Милан Тепавац јер смо такву групу формирали да буде један представник и српског живља, тако да смо ми отишли у Товарник прво, пуковник је био, било је топло време, па је био без блузе тако да га та полиција која је контролирала у Товарнику, а у Товарнику је била маса тада униформираних људи, било је пуно возила, камиона, оклопних возила, било је тенкова, готово од центра Товарника па до Шида, то је било сконцентрирано ту 27.09. Видимо, по Товарнику се види све оно што сам већ рекао да су куће разрушене, цркве запаљене, животиње ходају по улицама, један практички хаос у селу је направљен, а становништво се наравно испразнило оно што сам рекао да је дошло у Ловас, а с обзиром да је тај био кажем у кошуљи није имао никакве палете и чинове па га је заустављала полиција, каже бре откуд ми знамо ко си ти кад немаш никаквих чинова и шта ти ја знам, тако да смо морали отићи у, да кажем морате ићи, он је рекао да мора ићи у полицијску станицу тако да смо ми с њим отишли, заправо то је формирано, формирана та станица од тих територијалних јединица и ту сам онда видио Жељка Крњајића и овога Грковића, мислим Милан да се он зове, овај био у униформи, овај био у некој кошуљи и он је њему дао пропусницу да нас може тај пуковник водити у Шид. Кад смо кренули у Шид, на цести сам срео Милана Девчића, он, не знам, зауставила нас је полиција и тражила је податке, полиција је тада била у униформи, српска полиција, и он мене пита «је ли Адаме шта је у Ловасу», реко ништа Милане, све је у реду, «шта је с мојим оцем», реко ништа, ево ја сам га видио сада прије сат времена, реко, ја сам га видио где је прошао мотором, «добро, добро» каже, они мене тако зову «Аца», «пази да се нешто у Ловасу не догађа», јер каже «горићемо вас», реко нема за сад никаквих проблема, ја мислим што се наше стране тиче неће ни бити. Отишли смо у Шид и тамо смо, овај, прилично дуго чекали, маса војске је била испред једне школе на једној пољани дуго смо чекали, овај, мало је то било и заморно, на крају су нас покупили и отишли смо у школу на разговоре са представницима војске. Кад смо дошли тамо, ова наша скупина на челу са тим жупником Буриком, изненадило ме то кад сам видио да су то све високи официри у одорама да ћемо ми с њима разговарати, један је био у кошуљи, касније сам претпоставио да је он пуковник Желимир Павловић, Желимир Павловић из Београда јер он се тако представио да је дошао из КОС-а као, овај, да види шта се ту догађа, то је касније, касније нам рекао да као ту ситуацију среди. Ту су нас сад испитивали шта се догађа у Ловасу, шта је ово, шта је оно, па ви имате толико наоружања, толико има тих наоружаних лица, ми кажемо

да то није истина и да то није точно, да су то инсинуације, да је то наметање, чак мислим да сам ја у том моменту рекао да се то прави сценариј и начин да се, овај, Ловас нападне. Ми имамо то, то, то. Знам дословце да ми је тај рекао, каже «ви или не знате или се правите да не знате», реко чујте ја прилично тога знам шта се догађа у Ловасу, али, овај, ово што ви причате ни из близу није тако. Тако да су питали и остале, питао ме за једнога мога делатника, неки Кризманић Никола кога су ухватили у Товарнику шта је он, па реко знате шта он је најобичнији радник, да али он је имао камеру, па реко знам он то има камеру, аматерску камеру неку малу с којом је снимао по Ловасу и заинтересиран био шта се догађа у Товарнику, оде у Товарник и снимали и тамо га негде ухвате и одведу га у Шид, после је с њим причао шта се с њим све догађало и шта се догађало, реко то никакве везе нема да се мисли да је он некакав обавештајац или шта ти ја знам, то вам је такав, такав човек. Касније је отишао у Стајићево и преживио све то и из Стајићева је дошао кући, јер стварно то је био један да тако кажем једноставан човек који никакве везе није могао имати са било каквим војним операцијама или неким акцијама, овај, у тим разговорима, кажем они су нама рекли да, овај, ми треба да се вратимо кући, да се сакупи оружје, да се преда наоружање, да ће сутрадан доћи војска, да ће војска преузети наоружање, да ће се морати извршити и претрес појединих кућа и да ми то све договоримо да се то сутрадан направи. Ми смо рекли, онда жупник Бурик је питао а шта да он ради, а онда су исто њему рекли као ето Товарничани су се разбежали, да се нису требали разбежати, па је он рекао па како се људи неће разбежати кад зна се да су људи убијани, да су бомбе бацане у куће, да су бомбе бацане у подрум, е не каже, то је тај Желимир Петровић рекао као то је било, али сад неће више то бити јер је он дошао управо да ту направи реда, да устроји, да су то територијалци који су били распуштени, да то нису у саставу ЈНА, да ће они њих сврстати у ЈНА и да ће то, овај, онда бити реда, да се неће више тако моћи радити и да он враћа своје људе кући. Још је ту било разних разговора, он је њих питао па добро зашто су запалили торањ и једне и друге цркве и православне и ове католичке цркве, а он је рекао да је то нека војна стратегија, да претпоставља да су тамо извиднице па су пуцали на те извиднице, а знам да је Бурик и то рекао каже није могао ићи нико на торањ јер је врата имају, врата железна, а кључ је био у мене и локот, е па каже откуд ми знамо да је то било закључано, каже њихова претпоставка је то па су зато каже гађали торњеве цркве и запалили оба два та торња која су се срушила после. Ја сам рекао, овај, на томе скупу тим официрима који су нас саслушавали односно испитивали да ћемо ми направити састанак са нашим људима, да ћемо им приопћити све ово што смо разговарали и какве смо

разговоре водили с њима и да ћемо, овај, ујутру њима послати информацију јер је договор био да тај жупник Бурик дође поново ујутру са овим пуковником који нас је водио на разговор, односно потпуковником, да ће њих двојица доћи да виде шта смо ми направили и да јаве војсци да дође војска у село и још тај пуковник каже да ли ја смем доћи, па реко зашто не би смели, можете доћи, у Ловасу ништа посебно није и никаквих претњи за вас нема, војска долази и одлази. Он је, овај, ми смо се вратили натраг, наравно људи су чекали да виде какве ћемо резултате донети, кажем с обзиром да су сви већ знали како је тај жупник рекао да је претња Ловасу да ће Ловас бити нападнут и гранатиран. Ми смо одржали тај скуп с људима и објаснили о чему се ради да војска тражи да се преда оружје за које смо знали да га нема пуно, да се преда и ловачко наоружање које је било легално сутра до, мислим до 10 сати, па ће онда доћи војска у село да покупи то наоружање и да однесе то наоружање из села. Е, сад током ноћи, овај, то је био договор да се то преда сутрадан, током ноћи је била информација да ће војска напасти село и да, овај, ће се вероватно догодити оно што се догодило Товарнику, тако да током ноћи су људи се разбежали, највећим делом су отишли у Илок, а један дио људи је остао по пољу с обзиром да је била вегетација, јесењска, необрани усеви остали су по пољима, кукурузиштима и тако ишчекујући шта ће се догодити. Ја сам ујутро поново дошао у Месни уред, тамо смо се окупили, видим да је било предано неколико «калашњикова», било је предано неколико ловачких пушака, кад је дошао, овај, тај потпуковник и свећеник Бурик тај потпуковник је рекао «е, па каже није то», а тај потпуковник се звао Радисавкић, од Ваљева је негде био, доста тако угодне разговоре водио с нама та два дана, «е, па каже, то није то што смо ми говорили, ми смо очекивали да ће више бити наоружања, ово, оно», па реко људи наоружања ту уопће нема, ту легалне војске нема, то су све само цивили, истина било је из, повремено је долазила полиција из Илока, овај, и кад је то речено полиција из Илока се и повукла натраг у Илок, да ће доћи војска сутрадан овамо, реко а овај дио наоружања колико броја га има, знам да нема пуно, то су цивили вероватно однели са собом кад се разбежали према Илоку и у пољу, е каже није то то, ви морате поново у Шид на преговоре и разговоре, али опет сам ишао ја, кажем ишао је и тај Милан Тепавац, ишао је један сад је он покојни, пуковник из ЈНА, неки Ловрић Антун, он је ишао у тој скупини поново на разговоре и наравно тај свећеник Бурик с нама. Поново смо дошли у Товарник, морали смо ићи поново у полицијску станицу тамо то је било у кући неког бившег лечника Цвејића, дошли смо тамо, стали смо тамо, ваљда су опет морали тражити пропусницу, углавном дошао је тамо, он је отишао унутра, вратио се натраг, с њим је изашао Жељко Крњајић, наводно је он био

тада заповедник те полиције и још неколико људи и стали су поред аута с друге стране, ја сам седио с друге стране аута, стајао заправо, мало су разговарали, али више су разговарали са овим пуковником. Један из те скупине који је био са Крњајићем рекао ми ћемо Ловас сравнити са земљом, а овај пуковник, е каже, дечко немој ти тако старији човек је био зашто би Ловас, зашто би ви то с Ловасом направили. Не знам овај тамо рекао њему неугодне неке речи тако да се овај пуковник просто и повукао. Ми смо сели у ауто, поново отишли у Шид на те разговоре, да, овај, известимо шта се догодило, опет је био састанак само мањи број, био је тај Желимир Петровић и с њим смо разговарали, рекли му шта је то и како је, видели смо тамо у дворишту те исте школе ди смо били да је била спремљена нека скупина војника која је требала наводно ићи у Ловас, овај, и кад смо завршили те разговоре, ево то је тако, он је рекао па добро каже, зашто су људи побегли, ви враћате људе натраг из Илока, нека то буде све, овај, на свом окупу, нека људи раде свакодневне своје послове и таква нека уљудна прича, разговори се одвијали с њиме, мислим опет ајде можда се нешто и ситуација ублажи или поправи. Кад смо изашли ван из разговора он се обратио тим војницима, ево каже ови нису направили према договору како смо ми то рекли и како смо договорили, овај, тако да нећемо сада ићи у Ловас то ће остати за касније. И ништа, ми смо се скупили, отишли, чак смо размишљали о том да ли ћемо ми добро и вратити се натраг у Ловас, међутим вратили смо се, овај, у Ловас и растали се са тим свећеником Буриком 28., значи тај други дан, негде тако у поподневним сатима смо били опет на оном месту први дан где нас је дочекао тај пуковник из оклопног возила, на том месту смо се растали, поздравили, међутим ја према, овај, изгледу тога жупника и читао му из очију, оно да је мислио децо моја спашавајте се како ко зна, то добро завршити неће, јер он је стално био под контролом војске и њему је тај пуковник стално стајао иза леђа, можда би он нама нешто и друго рекао, али вероватно није било прилике и није могао рећи, кажем након пада Ловаса 4-5 дана тада су и њега убили у Товарнику. Ми смо се опет вратили натраг, кажем то је била једна стресна ситуација све до тога кажем 01.01. када су, овај, први пута напали, па се онда чекало, 02.02. исто нападнут Ловас, 05-ога поподне ја сам био код куће, чуо сам опет детонације, дошао сам кроз село, шта је, каже запаљена је црква, овај, наводно са тим неким са тенкова што се испалује, не знам какве су то ракете, запаљен торањ, људи су дошли тамо гасили то све скупа и од 05-ога до 10-ога тако ту и тамо се говорило војска долази, војска одлази у село, тако мање скупине, да се појављују војске, овај, никаквих није било инцидената, да тако кажем већих инцидената да је било директних сукоба са мештанима, осим кажем тога гранатирања. 10-ога, мислим 09-ога је то било негде ноћу ме

је звала једна жена од Драгана Сабљака, каже Адаме има информација да војска се креће увече по селу и да излази из кукуруза, долази у село па се враћа, али на периферним деловима села, а то је било током ноћи касно, ја сам рекао ма добро сваки дан неко пролази, неко долази, овај, постало оно чисто нормално. Међутим тамо негде око 07 – 07,20 наједанпут, ја сам тада био у купаони да се бријем, наједанпут сам зачуо гранате, експлозије гранате, тако да сам слетио у пицами у подрум доле, на брзину се пресвукао, само што сам се ја пресвукао у том дотрчи моја суседа преко пута Анђелка нека Шимуновић са двоје мале деце, цурице, сад наравно то су већ жене, овај, дотрчи у подрум, јој каже, Аца шта ћемо радити, реко ништа, бежи сада у подрум, па ћемо видети шта ће се догодити, али кажем само што је она затворила врата од мог подрума пала је граната испред моје куће, овај, та деца су се спасла само тог трена што су за пар секунди били иза врата мог подрума иначе би, они су претрчавали преко цесте преко улице таман би их разнела граната. Прва граната која је пала, овај, пала је на мог суседа кућу и убила је тога суседа, то је био деда 80 година, истина и он је био пореклом Србин неки Милан Латас, живио преко пута моје куће, старији човек, жена му је била Хрватица и прва граната је пала на његову кућу. После сам ја размишљао а зашто су те гранате летиле око моје куће, наводно моја кућа је у том делу, а то је искључиво хрватски дио села, ту нема српскога живља, овај, и гранатирало се само у том делу, а моја кућа је била на кат, овај, и као то им је био орјентир да могу те своје координате подешавати према томе. Ту је пало једно 4-5 граната, једна је пала одмах до куће мога суседа и ранила је ту једну жену у ногу, тако да је настала опћа помуњта у самоме сад том делу селу, гранате су почеле и друге падати, а наједанпут се чуло оно шиштање само док смо били у подруму, пита ме ова жена шта је сад то, е реко ових се не бој, ове прелећу кућу, ове одлазе даље гранате, и онда је настао тајац, мир. Након извесног времена мој покојни отац долази и пита шта је ово синко, шта је, је ли видиш сад је напад на Ловас оно што смо размишљали да ће се догодити са Вуковаром док су гранатирали цело време Вуковар, па Товарник, реко ево сада је дошло ево ред и на нас, а шта ћемо, а реко ништа шта ћемо, реко или ајде сад са мном овамо код мене у подрум, он је живио са једном баком, јер знам да он нема подрума или иди кући, не, не, каже, ја идем кући, реко па добро али немој ходати по улици пашће граната па да те рани или шта, а каже ја сам већ старији, 71. годину мој покојни отац је имао, шта каже, овај, ако ме убије, али шта ако те рани куд ћу ја онда с тобом јер се никуд више није могло, све је било у окружењу. Та жена пита па добро где су ти пунац и пуница, реко они су највероватније у своме подруму, то је кућа до куће јер сам ја на томе великом плацу направио своју кућу одмах уз

мога пунца, реко они су у свом подруму, каже ајмо тамо код њих да видимо где су они. Дођемо тамо дида и бака, то су, дида је 1916. годиште, бака 1922., јадни стрепе, дајте мало смирите се, попите мало воде, можда ће то бити у реду, је л' пуцало се и прије, гранатирање, па смо рачунали, овај, испуцаће се као што се испуцало и 01-ога, и 02-ога и 05-ога, па неће бити таквих, овај, али неће бити нешто конкретно и директних напада на цивиле и на људе. Ми смо се вратили у тај, отишли код, били у том бакином подруму, та деца, цурице мале, каже јој каже чика Аца ми смо гладне, а ми већ нисмо имали тада круха у Ловасу, није било хране, ја се сетим да ја имам круха, је л' дан-два прије један приватни пекар, сам ишао код њега, па ми је дао круха, реко имам ја круха и паштете и ја ћу вама донети. Одем код мене у подрум, узмем ту паштету, узмем тај крух, донесем, намажем им и само што сам ја тој деци намазао једно две шните тога круха чујемо експлозије односно пуцњаву, пуцњаву овога пешадијског оружја. Ја сам добио дојам да се то пуца, овај, испред самих наших прозора око наших кућа, после сам тек сазнао да то није то, него да су то били они «дум-дум» меци па тамо где удари оно експлодира, па добијеш дојам да пуца под твојим прозором. Опет дида и бака питају шта ћемо, а реко шта ћемо, сад смо ту ди јесмо, треба сачекати да видимо како ће се ситуација одвијати. Ја сам размишљао ако трчимо ван, овај, погодиће нас нешто и стално смо размишљали па, овај, нико није ништа ником крив, ми смо водили једну мирну да тако кажем ситуацију и са српским живљем, договор је био да ћемо се штитити једни друге, заправо и то ми је промакло па се опет морам мало вратити унатраг, овај, после тих наших разговора када се село распршило и када је све отишло и расформирао се тај Кризни штаб, ми смо поново позвали на разговоре српски живаљ и формирала се та као нека координација, у тој координацији је био Милан Тепавац, као представник Срба био је Продановић Ђуро, ја не знам ко, био сам ја, био је тај бивши пуковник ЈНА, он је био, био је Саво Клисурић директор школе, да видимо сад у тој ситуацији кад је дошло до стресне ситуације и када је село тотално се узбунило и разишло, шта да се ради, бар колико толико да се одржи неки живот и шта ја знам нека нормала и да се смирује заправо то становништво, онда смо опет рекли да, овај, ево то се догодило што се догодило, шта ће бити сада ако упадну, а то су говорили значи ти територијалци, четници ако упадну у село, шта ће се догодити, онда смо се с њима договорили с обзиром да смо видели да ће то бити, да ће тај упад у село бити, договор је био да опет ће Срби штитити нас, чак овај пуковник је рекао ако се види да они уђу у село да нападају становништво, ако треба каже и мотиком и куком да се брани хрватски живаљ и још је питао тог Милана Тепавца који је био тамо, Милана шта ти на то кажеш. Сећам се као и данас седи, пуши онако, он

је иначе био онако миран, сталожено деловао, па каже, да, да, каже тако треба и бити. Хајде ми ови који смо остали у селу рачунали смо па ваљда ће тако бити с обзиром да цело то време никаквих сукоба није било да ће нас тако и заштити и то време док сам ја и био у подруму мислио сам па мајку му ваљда неће бити таквих масакрирања, убијања и тог свега што се догађало. Кажем док су, та деца нису ни појела тај крух који сам ја њима намазао, наједанпут се чуло, овај, галама код суседа. Ја видим где вичу, каже Марија, то је Марија Видић каже, она не може из подрума, она је рањена, та граната која је пала одмах до моје куће, она је рањена, а видим ја, чујем где виче «бре излази из подрума, има ли кога» и тако. Каже мој пунац «ево их», каже шта сада. Реко сад је готово, шта сада, сад шутимо у подруму, овај, ми смо мислили наићиће сад одмах и до нас, и добро што нису, срећом прескочили су пунчеву кућу где смо ми били у подруму, па су отишли одмах до моје куће, рачунали су то је нова кућа, нови чврсти подрум, вероватно ту некога у подруму има, на нашу срећу ми смо били у том пунчевом у старој кући и сад смо чули где у мојој кући преврћу, лупају, чујем где отварају врата, јер је то мали размак свега десетак метара – 15 до моје гараже, нема му каже аута, отишао је, у ствари нисам ја отишао, отишла је жена и моји двоје деце раније, види каже, чујем где виче Милане види шта је ово, дај донеси то овамо. Ја сам имао личку капу са хрватским грбом, после сам чуо да је један од тих територијалаца носио такву капу у Ловасу па сам претпостављао да је ту капу тражио, јер ја одавде нисам видио, а претпостављам да је то тај био Милан Ерговић Страја неки из Товарника и била је једна скупина опет тих цивила који су изашли из подрума од Видића па су их терали својим кућама неки Ђуро Воргић и његова супруга Стана, они су били, натерали су их да легну, каже тамо у канал испред моје куће, а у тој скупини да је био, и чуо сам то где један виче а наводно да је то био Зораја, једном су ми рекли да је то био Борис Зораја, Боро Зораја, да су викали, каже јесте, каже Аца је ХДЗ, а у ствари ја и нисам био ХДЗ, није битно, ова та Ката Воргић је ваљда мислила да ме спаси, не није он ХДЗ он је комунист, то сам све дословце чуо у подруму кад је она викала. Још је ту било доста пуцњаве, нешто су лупали, разбијали, наравно ја нисам видио шта, и онда сам чуо две детонације снажне, ја сам мислио то сад бацају бомбе како су рекли бацају бомбе у подруме ако се нико не јави из подрума, па онда за сваку сигурност бацају бомбе у подрум, чуо сам две детонације, касније сам чуо да су то биле фосфорне бомбе које су одмах запалиле моју кућу, та жена Анђелка Шимуновић спустила се поново код мене у подрум јер дида и бака су изашли ван, а Анђелка и тих двоје деце кад су они то разбијали у дворишту правили тај неред и пуцњаву, они су се преплашили и кажу идемо се предати. Ја сам рекао ви идите се предати,

ја нећу се предати, а они су изашли ван у трем, стали су у трему и каже кад су те две детонације биле Анђелка се спусти горе и каже, Аца каже, ено гори твоја кућа. Кад је она рекла гори твоја кућа, ја сам онако инстинктивно излетио ван и стао онако као укопан у трему, то је био велик стрес и шок и не могу се казати да сам ја овако храбар, доста емотивно деловао сам увек, ја сам стао као укопан и видим сад на кату гори завеса, а из приземља сукља дим. Пар минута смо ми тако стајали оно запањени од тога свега, пуница моја каже Адаме ајмо ми у задње двориште, реко ајмо. И ми кроз трем дођемо до краја трема, отворим, ја сам ишао први, отворим врата, изађемо у задње двориште и срећа ту су господарске зграде попреко дворишта, уђемо у стају и кад смо ушли у стају ја сам мало дошао к себи и ја кажем њима ја бежим и ја кроз врт претрчим на другу страну улице, претрчим прво башчу, па отворим капију, погледам лево и десно, видио сам с леве стране тамо негде код Шибалићеве куће је лежао човек на цести, касније сам сазнао да је то Живан Антоловић којег су убили ти територијалци који су ишли не знам на чишћење или како су они то звали, ја сам утрчао у суседово двориште преко пута мога врта, погледао још једном кућу, кућа је већ сва била у бакљи, тада сам отишао у кукурузе, изашао тамо у поље, како ми то кажемо хуне, ту сам већ нашао доста наших мештана, овај, и касније са тим мештанима сам ја током ноћи отишао у Мохово, из Мохова отишли у Илок и тамо у Илоку сутрадан је пуно долазило других људи, тако да сам се ја на тај начин извукао, а мој пунац и пуница су остали и та жена и двоје деце они су се сакрили тамо испод шупе где су, овај, били силоси, навече је пунац отишао тамо и пуница код својих рођака па су били цело време с њима, касније кад се то мало стабилизирало вратили се у своју кућу док нису били протерани ту негде око Божића, 26. су дошли у Загреб тамо код мене и код супруге јер сам ја са тим конвојем отишао у Загреб. Е, сад, овај, то је тај дио, можда сам нешто прескочио, наравно да ћете можда и Ви питати па ћу се можда сетити тога свега, јер тешко је држати континуитет свих тих догађања након 19 месеци и 18 година. Ја сам дошао у Илок, кажем већ је било тамо, заправо прво сам дошао у Мохово, у Мохово кад сам дошао, овај, наишао сам на Драгана Марића где је прикупљао наше мештане тамо у неком Месном уреду, нашао сам прво тамо нашега мештанина, како се зове, добро, сетићу се ја касније, Милета Павлића, а он је био мало рањен, па реко Миле шта је теби то по прсима, па каже замисли ја и жена и деца и не знам ко је још био код њих у подруму каже кад су наишли ти територијалци бацили су бомбу, али срећа дрвена врата су била затворена, а ја сам био најближе тим вратима па су каже, овај, ти комади дасака га више изгребали, не од бомбе, него каже комади дасака су га изгребали мало по лицу и по прсима, рекох добро си ти прошао. Тад је дошао Перо Марић и вели,

каже Адаме током ноћи је у Мохово дошао Стипо Мариновић из Товарника звани «Лисац», каже дошао је сав изубијан, ја га нисам ни препознао, он је рекао ко је, шта је, и вели да је каже да је он дошао из Товарника са тим територијалцима да их је било 80-так које је каже предводио Љубан Деветак. Каже он је био затворен и мучен у Товарнику управо у тој згради где је била та наводно полиција, овај, Цвејићевој и каже он је морао ићи испред њих наводно да им показује пут јер су они дошли са контра стране, ми смо и очекивали ако напад буде тих територијалаца или тих добровољаца они ће доћи од Шида и Товарника, међутим баш контра било је, они су дошли од стране Вуковара, јер Вуковар је тад био блокиран па се мислило неће нико одатле доћи. Они су дошли са северно-источне стране и каже ја сам их довео, каже тај твој пуковник ком си ти тако причао и који је вама добро причао, каже он је делио тим територијалцима наоружање, каже то вече кад су кренули према Ловасу. Дошли смо каже у неко доба, ја не знам око колико ноћи, дошли су каже ноћу ваљда око 12 сати, дошли су са источне стране, заправо са северо-западне стране од шуме Гладноша, дошли су каже ту преко табле, дошли су тамо на једно подручје како ми зовемо Бечка и каже с обзиром да је била ноћ, да је он скочио ту је одсек где се купила земља, да је он скочио ту, побегао, дошао код нас у Мохово и рекао то што сад ја говорим да ће бити напад на Ловас, да су ти територијалци дошли и да је ујутро напад на Ловас, да је овај Драго Марић то пренео овоме дежурном који је био у Месном уреду код нас Емануел Филић да је он њему то пренео да ће то бити напад на Ловас, али да ваљда овај то тако исто није озбиљно схватио да, овај, с обзиром да су та догађања била учестала одласци, доласци војске, да и то није истина, нажалост то је била истина и напад тих територијалаца је управо и кренуо са те источне стране чишћења према нашем источном делу села, а моја је кућа на том источном делу села према гробљу, тако и да ми је било простора да сам ја могао на време да се извучем у поље, односно у Илок и тамо смо у Илоку били тих до 17.10., сутрадан одмах, овај, био сам позван да идем опет на разговоре, с обзиром да су знали да сам ја преговарао већ у Шиду у два наврата са војском, да идемо разговоре обавити у Шид, јер је Илок добио исто тако као и Ловас, јер то је био модел и уходана шема да Илочани предају оружје, да ако не предају да ће бити напад и на Илок, све онај сценариј исто као што је био и предвиђен за Ловас, па су рекли да идем с њима на те преговоре у Шид. И ми смо отишли одмах сутрадан, то значи 11-ога смо били у Шиду тамо у школи исто на разговорима, тамо је био генерал Аранђеловић, Драгољуб Аранђеловић, он је био и тако се и представио, као он је био заповедник новосадског корпуса и он је рекао шта је он дошао, шта они ту раде и све то скупа, да, овај, ови исто требају предати Илочани оружје, да се разоружа,

војска је већ тамо, што смо и видели да је војска окупирала цело подручје Илока, околo Илока, јер су то такви терени, брда, тако да су се они лоцирали све околo са тенковима и војском околo самога града, а град је практички остао доле у низији и рекао је ако буде неких проблема, инцидента ми смо у року неколико сати у стању сравнити Илок са земљом. Њему је градоначелник тада Илока одговорио, па каже друже генерале каже, не рекао му је господине, онда га је овај исправио и каже ја сам још увек друг, овај, али ви знате кад тад тај рат и то злочинство ће се завршити ипак ће неко морати одговарати кад тад за то што би се евентуално догодило са Илоком и што се догађа околo, а он му је одговорио на то, каже ја сам војник и радим само свој војнички посао. Разговор је био то да они предају наоружање и да војска уђе у Илок, као оно што кажем што је било у Ловасу, а Илочани су предлагали да се они једноставно иселе, да војска отвори тај коридор и да се могу мештани иселити и да изађу из Илока преко Адашеваца на границу код Липовца и да ту се пусте у Хрватску. Овај је рекао као па зашто би то радили, па немојте ви то радити, зашто би напуштали своје, тај нас је водио, нас је тај водио и тај договор то је био неки пуковник Граховац који је познавао Илочане мислим да неке је он имао или родбинске или пријатељске контакте, знам да је имао са једним Бором Маговцом који је тамо у Илоки живео, он нас је и предводио тамо у Илок. Ми смо после кад смо се вратили са тих преговора, заправо ја сам на крају питао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, господине Рендулићу тај део сад за Илок ме не интересује. Реците ми само онај део јесте ли разговарали са овим Аранђеловићем да ли сте га питали везано за Ловас.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сам сад хтео казати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Е, то па да завршимо ту причу јер Илок нам није у оптужници.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја покушавам ићи редом, ја сам питао, на крају сам ја питао генерала Аранђеловића, реко у Ловасу направљено то и то, Ловас је јуче нападнут, има мртвих људи, сазнање смо имали јер је та европска мисија ишла тамо да то провери, требао сам ићи и ја, али нису могли осигурати сигуран повратак тамо тако да смо ми одустали да идемо тамо, а и сами ти представници европске мисије кад су видели каква је ситуација нису нас хтели водити да дођу до искушења, ја сам рекао то и то, има мртвих људи, запаљених кућа, то, то, то. Каже он то војска не ради, реко како не ради кад сам ја видео војне униформе да су. Не, не, каже то војска не ради, као ваљда то раде ти територијалци. Реко не знам онда ко је то попалио те куће и побио те људе. Он је онако то дрско одговорио, устао се и каже завршили смо и то је био завршетак приче са тим преговорима. Међутим, овај, у Илоку је било пуно Ловашчана, не само Ловашчана него свих оних који су протерани

сконцентрисани су били у Илок, тако да тих пуно информација је дошло у Илок свих мештана који су из Ловаса дошли тамо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Ко је Вама страдао у Ловасу у овом периоду, значи од 10. до 18.?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Осим свих мојих мештана нажалост у Ловасу који су побијени, страдали су моји, мој отац је убијен, убијен је мој полубрат, убијена је његова супруга, то је моја ближа обитељ која је страдала. То сам хтио наставак даље приче, наставити те посредне сада, овај, догађања и информације које сам ја прикупљао прије свега због догађања самим тим што су моји мештани долазили тамо у Загреб, ја сам дошао 18-ога у Загреб, 19-ога -20-ога тамо смо у хрватском задружном савезу с обзиром да смо били тамо чланице добили малу канцеларију и каже мештани су по разно-разним сазнали и долазили су тамо, причали све те догађаје, тек сам не знам 19. сазнао кад је дошла Марија Кризманић да је убијен мој отац. Ја и због, значи убиства мојих ближих и због онога сам покушао сам, односно сам сам прикупљао информације, питао људе шта се то све догађало, како ми је отац страдао и све то скупа. Информација за убиство мога оца је била таква, то ми је рекао, истина доста касније Балић Јосип, мало је ту било забуне него је Марин Балић, касније сам се ја исправио није Бали, него Марин је мој пријатељ, колега, па у тим исказима које смо дали 1993. године сам направио лапсус рекао сам Марин зато што је Марин мој школски друг, него Јосип Балић који је пуно млађи човек, живи у мојој улици од Мартина Балића син, кад сам ја истраживао око убиства мога оца како је то било. Он ми је рекао овако, каже, слушај Адаме ја сам дошао ујутро с обзиром да су сви имали неку радну обавезу у Ловасу да обављају одређене послове или тај кобни 17. када су сви били покупљени, па 18. терани на минско поље, каже тог 18. изјутра ја сам био, каже, овај, дошао на посао и дошао је Љубан Деветак код мене и питао ме је л' ти знаш Јоју Рендулића кућу, каже знам, води ову војску код њега, и још каже да му је рекао, вероватно је он дао исказ свој ту, овај, да пази да их одведе точно кући код мога оца и каже ништа, шта каже, ја сам сад морао послушати, сели смо у ауто, још ми је он причао каже ја сад не знам да ли је било 5 или 6 тих војника са два аута смо каже дошли испред куће, не пред саму моју кућу мога оца, него кућу прије, изашли смо ван, ушли смо у двориште и каже дошли смо у двориште, твој отац је био на дворишту, била је Ружа Јонак, која је исто вероватно дала свој исказ, моја суседа прва, тај Јосип Балић који их је довео и била је још жива тада бака Ева Лазан која је живила с мојим оцем. Ти територијалци су дошли унутра и казали јесте ли ви Јосип Рендулић, каже јесам, па каже ти си тај усташа као и твој син. Он је рекао, каже, па није мој син усташа, питајте ви Љубана Деветака, каже, овај, с обзиром да је отац

знао да смо ја и Љубан ишли заједно у школу, да смо били у војсци, с обзиром да смо знали да су то мештани, да се ништа посебно није догађало, ми смо рачунали да ће ти људи бити, овај, заштитница наших мештана, наших људи, особно сам ја мислио с обзиром на Деветака како га доста добро знам, да ће ето заштити и Ловас и да ће заштити посебно моју обитељ јер смо стварно били и у војсци заједно и то све скупа. Но, међутим ево та ситуација се сасвим окренула што мени и дан данас није јасно, а то морам казати и нагласити да са пријатељима с којима смо у школе ишли и с којима смо живели добро, јер смо заједно се момчили, малтене ја сам Деветаку скоро постао и венчани кум, био у његовим сватовима, био у његовој прошњи, чак ме је и његова жена, супруга даривала са кошуљом да се може изродити такав злочин према нама Хрватима и да буду такви масакри тих људи, то ми је непојмљиво када видим све ове који су оптужени, ове људе остале територијалце не познајем, који су исто тако правили злочине, али ми је, овај, несхватљиво, непојмљиво да моји људи с којима свима њима сам био у добрим односима, не само ја, него сви наши мештани који су се школовали из Ловаса, радили у Ловасу, да би оваква зла могли направити својим људима. То ми је непојмљиво и то ће бити неразјашњено ми за цели живот, а кажем поготово кад је у питању моја обитељ, јер сам рачунао на те неке добре односе из детињства, и шта сад ови људи ми говоре и та Ружа и тај Јосип Балић каже они су њега одмах почели тући, он је пао доле, и каже то је био масакр, он је запомагао, тукли су га каже палицама, једни су пуцали, ваљда да се не чује како он запомаже, а ови су га други тукли неким палицама, а он јадан, каже, откотрља се до зида, а онда га овај извуче, јер га не могу лако тући кад је близу зида, извуче га мало даље па су га онда тукли. Један од тих територијалаца, ајде волио бих знати који су били, овај, и ко је тај, рекао је да га довуку, да га та бака Ева довуче до кућног прага да га закољу на кућном прагу, а он каже још толико је био свестан, па је рекао «не клати, уби» и да један између тих територијалаца рекао «нећеш га клати» каже, већ да је наводно тај извадио нож, «нећеш га клати, убићемо га» и да су га ухватили за руке, одвукли га опет у друго двориште, јер је двориште преграђено опет господарским зградама, а то је и мене спасило, господарске те зграде код пунца тамо, јер су ти територијалци упали из мога дворишта у пунчево двориште и кад сам ја чуо да они кажу «бре излази из подрума, има ли кога», а ја сам тад већ био у стаји са овим мојима како сам већ рекао, онда сам ја побегао, али нису ме могли видети од тих зграда, јер вероватно би ме убили као и онога на цести што су убили, тога после сам сазнао Антоловић Живана, овај, па су ме те господарске зграде спасиле, тако и ови нису од тих господарских зграда видели, њих двојица суга каже одвукли и тамо њега су убили. У тој

групи Јосип каже да је био исто један наш мештанин кога је он једино и препознао да је био од Милорада Новаковића син, он се зове, мислим да су га звали Мига Новаковић, он и није у Ловасу, он је кад смо дошли одмах отишао, али син од Милорада Новаковића то је млађи један дечко да је он био у тој скупини, овај, када су мога оца убили. Ево кажем то се завршило тако, е сад ови кажу, ми смо једноставно, каже, како је твој отац запомагао то је било страшно, овај, за слушати, то ми је рекао и сусед преко пута да је он у својој кући тешко могао слушати, да је било стравично га слушати како запомаже, каже ми се окренемо да не гледамо како га туку, а каже они и по нама туку, каже «шта је л' вам жао гледати усташу», каже тај Јосип да му је глава била сва натечена како су тукли, па и ту жену Јонак Ружу која се нашла ту. Према томе, овај, ја на основу тих исказа тога сведока и те Руже Јонак и то виђење што је било, а и сазнања тога и особно сам поднио тужбу Државном одветништву Хрватске у Вуковару против Љубана Деветака за убојство осталих, па између осталог и мога оца Јосипа Рендулића.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми за полубрата.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Сазнања о убиству брата, овај, добио сам такву информацију, то ми је рекао и Јосип Кувеждић да, овај, је мој брат био, био је код Мате Сабљака, његова супруга исто то зна да је он био тамо код Мате Сабљака, дошли су по Мату и дошли су по мог брата. Одвезли су га у Месни уред то ми је и рекао тај Мирко Пемпер, каже видио сам каже тај дан твога брата овде стајао иза жице, јер тамо је био неки као логор у Месном уреду, подрум тамо где су ове касније батинали и тукли, каже и било је ограђено жицом и то је био, био је ту твој Стипан. То би морао Милан Девчић да зна јер је он био шеф те полиције неке наводно рецимо у Ловасу, њихове и каже ту је он стајао, био, каже и навече је он, да, прича је, то је било када су га извели ту у Месни уред, али прије тога је он био одведен у један подрум тамо на брду заједно са Балићима, Балић не знам како се сад зове, он и жена су ту били затворени и ми смо их звали Лукет и Марин Балић и његова жена Катица и он, били су отерани у један подрум. То ми је причао Антун Барић и његова супруга која је још данас жива, овај је нажалост човек умро, каже, овај, навече у неко доба, заправо није навече било, него пре тога полицијског сата, наједанпут каже, ево твога брата, полубрат, то је мој Лукетић, каже код нас у дворишту крвав, већ крв се укорила на њему, каже, стегла, каже, који је по лицу, каже, црн, а овај, крвав по телу, по оделу, па, каже, «Стипо, откуда ти сада», каже, «ево ја сам сада изашао из подрума, овога», до њега, то је Матићева нека кућа била стара, каже, «из тога подрума сам ја изашао, ту је убијен тај Марин Балић и његова Катица Лукетин», а он је остао, изгледа на своју срећу, преживео ту бомбу, да су бацили наводно бомбу, убили ту жену и тога

човека њенога, а он је ваљда био заштићен, само ошамућен, када је дошао к себи, извукао се из подрума и дошао је код ових. И сада ови кажу, «јој Стипе, па ти не можеш остати ту код нас, треба да идеш некуда даље од нас»: Наравно, и они су се уплашили за себе. Ја му дам влажан пешкир да се умије, опере, дао сам му, каже, своју реклу, каже, видећеш, каже, ако се кад вратим, ја сам његову реклу, каже, закопао онај значи сако, закопао сам у ђубре, када се вратимо, наћи ћеш то. Овај, он је овога њему рекао, каже, идем да видим, полицијски је сат, ако има кога, па ти, овај, да идеш некуда. Он је јадан мислио да иде код своје кћерке која је била у Долу, тамо у другом делу, да оде тада и каже, ја сам видео, нема никога на улици, он је кренуо и изашао је из његове куће. Даље после га он није видео. Наводно су га опет ти територијалци на улици ухватили, одвели га у Месни уред, кажем, тамо је био затворен, био је тучен и то вече 18.-ог је био доведен у ту наводно полицијску станицу код тог Боре Кесера у кућу где је била та полицијска станица. Ту је наводно и био тај шеф те станице, тај Девчић Милан, каже, он је био код те исте станице, тучен тамо, доведен у неки простор где су стајали ова као техничка помоћ за одржавање агрегата за струју и воду о каже, ја сам седео тамо у ћошку, дошао је твој брат сав крвав и истучен, каже, свезаних руку. «Па, јесте ви причали шта?», каже, «нико ништа, оно били смо запањени, овај када смо видели један другог» и каже, «чули смо некакву причу вани», испред самих врата, да је неко рекао, «а шта ћемо сада», да извинете, «са њиме се зајебавати, каже, свеједно ћемо га убити» и каже, дошао је један тај територијалац, извео овога ван и сутрадан су га нашли, у суботу на, то ми зовемо централа, односно пењање тамо у центар села на једној кривини, тамо су га нашли сутрадан убијеног. Ево то је овај прича око тога, убијања мог брата. Наравно и све оне посебне приче везане које су биле за минско поље, за скупљање свих тих људи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, за супругу, ванбрачну супругу Вашег брата, знање.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Супруга мога брата.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви само говорите имена и презимена, ми овде не знамо, има пуно жена.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, да, Марија Фишер, Марија Фишер, овај, она је живела са мојим братом, а она је убијена у подруму код Ивице Кризманића. Тамо су је нашли, њу и овога Девчића, Девчића Андру, да су их нашли тамо њих двоје убијених. Она је значи раздвојена, то су куће прекопута, један у једном подруму, други у подруму, други подрум, она је наводно убијена, а ето он је био преживео тај први део страдања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А од кога то сазнајете где су их нашли?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, то сам сазнао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Где су нашли Марију Фишер?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Е ко ми је то рекао? То ми је овај, пуно тих информација било за Марију, ко ми је рекао? Па, конкретно, сада се не могу сетити ко ми је то рекао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, а реците ми, да ли сте добили нека сазнања од неког, на који начин, где је та жена, на који начин се она ту нашла, ко је њу убио или тако нешто?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам точно ко их је убио, ја имена тих људи не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте чули од некога, где је последњи пут виђена Марија?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, они су заједно били, они су заједно били у кући код тог Мате Сабљака и из те куће су од Мате Сабљака одведени, наводно и тај Мато Сабљак, нажалост, ни дан-данас се не зна његово страдање какво је било. Што се тиче тих конкретних убистава, ми не знамо, наводно то су радили ти територијалци, али све информације су биле да се то радило све по налогу Љубана Деветака који је био заповједник целог села и свог подручја. Тако се он и представио када је дошао тамо. Наравно, то је и логички закључити, јер ко би знао ко је мој отац, ко је Марија Фишер и ко су сви ови људи који су побијени, чије су куће попаљене, то сигурно ови који су дошли, не знам, са стране Ваљева и шта ти ја знам, ти територијалци нису могли знати. Морали су бити те домаће информације које су, овај, давате, које су давали људи који су били из села, овај и који су познавали те људе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, каква је била национална структура у месту Ловас пре свих тих дешавања?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: У Ловасу је била национална структура таква да је било, углавном то је био хрватски живаљ, 8% је свега било Срба, 133 Србина је било у Ловасу, српског живља, то је углавном био српски живаљ који је после Другог светског рата насељен са Кордуна, Воркапићи, Тепавци, Дражићи, не знам, Деветаци и тако. Али, кажем, без обзира на такву структуру, до, до тих наших задњих дана и нашег борављења тамо, није било никаквих проблема, никаквих сукоба није, све оно што сам изнео у разговору како смо се договарали, разговарали, како ћемо се односити у датим кризним ситуацијама, са наше стране је било испоштовано. Међутим, са контра стране, нажалост то није било испоштовано и кажем, направљено је то што је направљено над тим становништвом, да су људи истерани. Рецимо, овај, да су људи масакрирани, посебно тај крвави Божић, како се назвало, овај ловаски, то су причали сви ти људи који су дошли, па и мој пунац.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, да ли је било хрватских оружаних снага оног дана када је био напад 10.10.1991. године?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ма, не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У Ловасу или пре тога да ли је било хрватских оружаних снага?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Видите, у Ловасу тамо негде овај почетком шестога месеца, била је једна скупина, једно десетак људи који су били у старој школи, али они су се кратко време задржали, то су биле као службене војне снаге које су биле се задржале ту у Вуковару и оне су повучене, тако да од оних прича, када сам ја ишао на разговоре са војском у седмом месецу, није било никог, били су сами цивили. А тада су и ови отишли, па и део снага је био који је био у Вуковару сконцентриран, у седмом месецу се повукао, јер ја сам видео, ја сам тада ишао из Винковаца и заобилазним путем сам срео неколико аутобуса, рекох, па шта је ово, видим да су то људи, овај, каже, повлачи се Хрватска гарда из Вуковара. Значи, и ти који су били раније, одлазили су, из Ловаса су отишли.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, Ви сте више пута употребили термин «Ловас је био у окружењу». Шта сте под тим подразумевали, у окружењу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, подразумева се под тим да је пао Товарник, значи 20.09., да је пала Илача, да нисмо могли у Вуковар. Могли само само према Опатовцу и Илоку, а са оне стране Дунава, а иза Илока већ је Бачка Паланка и граница, тако да ми практички никуда нисмо могли, никуда из Ловаса нисмо могли, осим у та два места или преко Дунава да пливамо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, да ли је тај Кризни штаб и те страже, ти људи, да ли су они пружали неки отпор онога дана када је био напад на Ловас?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, па ја сам то и рекао у исказу и сада и раније, да практично, никаквих отпора није било, нити је било какве пуцњаве и у тим разговорима када су били са војском, они су нама запретили, ако буде иједан метак испаљен на војску, ово, оно, ми ћемо морати вас сравнити са земљом. И ми смо искључиво, овај, обавештавали људе и говорили о томе, као и у Илоку, немојте да буде неких инцидената, било шта да буде, са цивилне стране, јер откуд смо знали да неко од цивила, шта ја знам, из ловачке пушке или шта ти ја знам, да пуца. Међутим, никаквих пуцњава и никаквих претњи није било с наше стране.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, колико, Ви сте помињали неке доласке војске, да ли је војска била упозната да Ловас нема хрватске

оружане снаге, да Ловас неће бити брањен, колико су пута они нешто долазили у село?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим, точно су знали све, точно су знали све, а рекао сам да је то вероватно био такав начин, такав сценарио, да се то направи, а било је то, једном и јавно на телевизији речено, војска која је долазила, она је само оно, што се каже, била испитивач, покусни кунџ. Један пуковник је рекао, е сада не знам који, то сам гледао у Загребу каже, Вуковар није могао пасти, док ја нисам дошао, а коју сам тактику употребио – снагама војске направити, каже, што већи дар-мар, артиљеријом, ово, оно, а унутра пустити територијалце да побију оно што треба и каже, завршили смо причу. Мислим да се то тако одвијало и у Ловасу, да је војска дала подршку артиљерије, пустила територијалце, ови који су дошли на челу са Деветаком, да направе дар-мар у Ловасу, да ушуткају људе, да побију оно што треба побити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, у наредби Друге бригаде стоји да је у Ловасу било припадника зенги, величине једне чете?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ма, не, то није било, ја сам рекао да је било тих представника гарде негде почетком шестог месеца, једно десетак, петнаест људи, који су тада отишли из Ловасв, који су отишли из Ловаса.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, кажете, неке од оптужених сте видели у Товарнику, неколико дана пре, када сте ишли на те преговоре, ту негде крајем осмог месеца?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, па рекао сам ја да сам видео, да сам видео Крњајића, да сам видео Крњајића и да сам видео Милана Девчића. Милан Девчић је био на цести, Крњајић је изашао из те куће где је наводно била та њихова полиција, а Милан Девчића сам видео на цести, имао је пушку ову «паповку» пушку је имао у руци и питао ме оно што сам већ рекао, куда идемо, шта радимо и шта је са његовим оцем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте разговарали са њима, каква су њихова сазнања, да ли су имали они сазнања да у Ловасу нема зенги, нема?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пазите, нисмо о томе разговарали, са Крњајићем готово уопће нисам разговарао, само смо се онако погледали преко аута, он је стајао с једне стране, ја с друге стране. Ово сам обавио разговор само тако кратак овај са Миланом Девчићем. Истина, мало сам дуже причао са овим Грковићем, па рекох, мислим да се и он зове Милан, «Милане, шта је ово», он је био у овој војној одори, имао је исто ову пушку «паповку» на леђима, држао је неке чавле у руци и чекић, «па шта ти, рекох Грковићу»; каже, «идем правити вешалице у ту станицу њихову, за одела, немамо ништа»: «Па, шта се то дешава?»; каже, «ево видиш, шта ја ту могу», тако ми је он казао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, Ви сте у неким ранијим изјавама сте давали, има мало контрадикторности, рекли сте негде да сте Љубана Деветака видели у време преговора у Ловасу, на другом месту сте рекли да га нисте видели, па ми реците, да ли сте Ви то имали нека сазнања да је Љубан тих дана био у Ловасу, у Товарнику?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: У Товарнику, да, ја сам имао информације, рекао сам да ми је овај «Лисац» рекао да је Љубан Деветак био у Товарнику. Ја са Љубаном Деветаком нисам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У време преговора, ја Вас питам, у време преговора?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, Љубан Деветак је био то цело време са тим територијалцима у Товарнику. Са њиме ја нисам комуницирао, ја сам са њиме комуницирао 1993. године из Словеније. Назвао сам тамо у задругу и њега није наводно било, па се јавила један, други, трећи, наводно касније каже, ево Љубана Деветака, долази Љубан Деветак и овај онда сам ја с њиме разговарао везано за та сва догађања, где се он бранио да то није тако, да то није вако, зашто сам ја побегао, зашто ја нисам остао. «Па», рекох, «да сам ја остао, догодило би се исто као што се догодило са мојим оцем и са осталим мештанима»:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, имате ли сазнања, колико је у том пешадијском нападу страдало кућа и колико људи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, у томе, пазите, ми смо били у Илоку, кажем, отишла је та мисија, европски представници, који су били тамо, овај, у Илоку, који су нам осигуравали излазак, јел, та Европска мисија, они су отишли одмах сутрадан у Ловас и рекли су тамо шта су нашли, да су нашли, овај, тих територијалаца, да је то било распојасано, да је то било без икакве контроле, да су се чуда правила, да има двадесетак убијених људи, да има једно можда тридесетак запаљених кућа. То су они нама донели, пренели у Илоку информацију. Ја сам, кажем, требао ићи са њима тамо, ја и Бранко Пејић, но, међутим, с обзиром да смо ми тражили да буде нама осигурана, осигурани да будемо тамо и повратак и одлазак, они то нису могли нама гарантирати, тако да су онда они отишли сами без нас, али увече када су дошли, они су нам дали ту информацију.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, та њихова информација, тридесетак запаљених кућа, да ли је то резултат пешадијског напада, ја Вас питам за пешадијски напад, јесу ли они могли да разграниче шта је од артиљеријског, а шта од пешадијског напада?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пазите, од артиљеријских напада, кажем, у том мом делу, овај, су гранате падале, али то Вам је, овако, има једна удолина и према гробљу, то је улица такозвана Брдо, односно Владимира Назора улица где ја станујем и ту су искључиво гранате

падале. Једна граната само у нападу, ваљда тамо првог или другог је пала на другу страну села, погодила је једну кућу од запосленика у задрузи и разнела му кровиште, али није нико страдао, а све ово, напад 10.10. је, падале су гранате од цркве према источном делу. Према томе, у том мом, у мојој улици, ниједна кућа није запаљена од гранате, као и моја кућа, запаљене су искључиво пешадијским активностима, односно бацањем бомби. То сам касније чуо од једнога пријатеља који је ишао у моју кућу, каже, твоји радијатори су се отопили као, овај, од свеће онако. Како то може бити, каже, знаш шта, као, то су овај, каже, добро, пуно је и ствари било унутар тога, па се створи висока температура, али каже, то су неке фосфорне бомбе, које су имале, па убаци ту фосфорну бомбу тако да одмах кућа, да одмах кућа плане. Мога оца кућа је исто тако запаљена, убијен отац и сутрадан су запалили моју кућу, односно мога оца кућу и запалили су кућу од овога шогорице Љубана Деветака.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи, чули сте да је тридесет кућа.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Запаљено, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од тог пешадијског напада?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пешадијског делавања да је запаљено.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Деловања, добро. Реците ми, пошто сте Ви тамо били у Загребу и са много људи сте контактирали који су ту, кажете, долазили и разговарали још док сте били у Илоку у време док се све то дешавало, да ли сте сазнали чија је која улога од наших оптужених у свим тим дешавањима? Шта је, рецимо, конкретно Љубан Деветак?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сам то рекао и у истражном поступку, па мислим да сам и овде рекао, да тога дана, да је сазван састанак у Ловасу, да овај, или сутрадан, да је Љубан Деветак дошао, да је он рекао да је он заповедник све те приватне и државне имовине и као заповедник и цивилима и као он је сада главни тај у селу који координира и који све овај организира и под чијом се контролом све одвија. Јер, кажем да је овај Јосип Балић рекао да је он послао људе моме оцу који су убили мога оца.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли сте сазнали за ове друге оптужене, за Милана Девчића, Милана Радојчића, Жељка Крњајића?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, јасно, чули смо све то од људи који су долазили и тамо давали своје исказе, мени рекли су да овај, па, рекох, ко то ради, ко то ради, како то, каже, Адаме, све се ради под окриљем Љубана Деветака, његовим заповедништвом, Милана Девчића који је шеф полиције и овога који је био за територијалну одбрану Милана Радојчића и Крњајића, али за Крњајића нису спомињали никакву функцију да је Жељко Крњајић имао, али да је и он исто био овај ангажиран у томе свему око тога масакрирања Ловаса и уништавања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви сте овде истражитељима Хашког тужилаштва поменули за Љубана Деветака да је био «командант Јовићевих четничких формација». Одакле Вам то сазнање, ко то Вама каже?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, то је, с обзиром да је он био у Старој Пазови, да је био у Старој Пазови то вријеме, да је овај активирао ове млађе људе из Ловаса, ми смо мислили да је то тај састав Јовићеваца, Шешелеваца и ко ће знати колико је тих територијалних јединица улазило у село.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја Вас питам, одакле то сазнање, то што сада причате?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, сазнање управо из ових, кажем, информација људи који су долазили тамо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте Ви контактирали са неким људима који су били блиски са Љубаном Деветаком у то време, из тог периода, од 10.-ог па надаље?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да овај, од тих људи, нико није био до рата можда у ближим контактима и сурадњама са Деветаком него ја.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, мислим, после овог?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: А овај, од тих људи који су долазили, то нису били људи блиски који су са Деветаком.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, али после овог периода или било када, да ли сте контактирали са неким људима који су у том периоду били блиски са Љубаном Деветаком, који су остали у Ловасу, па?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, није, мислим, ја сам контактирао са свима људима и онда и сада, али неко ко је посебно близак Деветаку, ја их не знам у то време.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте контактирали са, да ли знате неког Владу Сомборца?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ох, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли познајете тог човека?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Владу Сомборца, да, он је кум, односно ми смо кумови, по тој линији, Владо Сомборац је овај, Владо Сомборац је доста, да, контактирао тада са Љубаном Деветаком. Па, јел пре негде смо били у Илачи па смо разговарали везано за те догађаје.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је тај човек у то време био у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је био у Ловасу, наводно да је он тада био инсталиран као неки председник Месне заједнице и шта ти ја знам, да се послужио, да се служило са њим и Владо ми је причао исто та сва догађања у Ловасу, шта и како је било и како сам ја и говорио. Он је био

доста близак са Деветаком и његова супруга Анка и онда ми је он причао како је он изашао, да је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то ме не интересује како је изашао. Интересује ме.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, да је дао он Деветаку неке слике да га овај пусти ван.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Интересује ме из тог периода, од 10.-ог па надаље, шта тај Вама човек каже, шта се дешавало, које су то формације, под чијом су командом?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је мени говорио, углавном те формације да су то били ти Јовићевци, Шешелјевци, колико има информације, да је Љубан Деветак био главни заповедник тога села и тих свих снага које су биле у селу. «Па», рекох, «шта си ти онда радио цело време ту?»; «па»; каже, «он би изашао, али касније није могао изаћи, да му се, односно држало под контролом да он не може да изађе»: Није изашао све до времена каже, док му није припређено његовој кћерки, неки Коста, Коста неки, да, овај, да ће малтене силовати његову кћерку. Каже, «видео сам тада да више ни ја ту места немам, односно да се ради о комплетном чишћењу села, само када кога, тако да сам, овај, и ја изашао уз неку благонаклоност овај Љубана Деветака».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, да ли познајете човека који се зове Мирко Пемпер?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте са тим човеком разговарали?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Са Мирком сам, са Мирком сам доста разговарао везано за то, за та догађања, а и он је говорио о Деветаку, али он је више говорио о Деветаку као не знам човеку који је, са ким је он радио у задрузи, да су, да је он више ишао носити новце, да је ишао у Мирковце, била је нека банка, па да су те динаре носили тамо, па су узимали марке, носили натраг у фирму и да је он са Деветаком доста дуго радио, да је у прво време у канцеларији наше управне зграде, да је то био тај њихов штаб, да је, овај, Деветак имао тајницу, ову Ђаковић Марију, да су биле канцеларије постављене и тамо где су наши станови били.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, имате ли сазнање од тог човека, да ли је од 10. октобра до 18. октобра радила задруга?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Од када?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Од 10. октобра, од дана напада па до 18. октобра, па ето до 20. октобра, да ли је радила задруга?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је радила?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим да су радили, брали воће, оно да је био присилни рад, то сам, људи су ми говорили да су били присиљени да раде, донели су тамо неке исказнице, потврде са којима је било као нешто плаћено, неким динарима, тај њихов присилни рад и каже да су радили од јутра до мрака, овај, ишли брати јабуке, брати кукурузе и све друге послове које су им наређивали да раде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли сте сазнали, ко је директор те задруге?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не као.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У то време?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Као функција директора, него сазнао сам у то време одмах по томе када је рекао Деветак да је он заповедник села и свих цивила у селу, све приватне и државне имовине, значи и тај војни заповедник и наравно и директор задруге.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А како је он постао директор задруге, имате ли Ви то сазнање?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Појма немам како, оно, дошли, као што су постали у селу и полиција и све остало, тако је ваљда постао и директор задруге.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте Ви када сте, после свих ових дешавања, када сте се вратили тамо, Ви сте после и данас сте директор задруге. Да ли сте затекли неки акт, неко решење да је Љубан Девегак постављен за директора задруге?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, видите, ја сам затекао тамо пуно аката, не пуно аката, али један добар део аката који говоре о људима који су тамо били, који су били у тим територијалним јединицама, поименце спискови, овај, чак имена тих територијалних припадника, чак њихове и телефоне кућа, адресе и ја сам тај део материјала предао овај Тужилаштву у Вуковару.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Конкретно ме интересује ова информација, Љубан Деветак као оптужени у овом поступку се брани, да је он осам дана пре напада на Ловас био именован за ВД управника задруге од Владе САО Крајине и када сам га ја питала, а како када је у то време постојао директор задруге, он је рекао, неко је знао да ће бити протеривање становништва. Па ми реците, да ли сте то решење затекли?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, па то ја нисам знао, то је мени прва информација, прво сазнање да је то пре напада на Ловас било. То су једино могли они као у свим плановима који су прављени, ко ће бити шеф полиције, ко ће бити шеф територијалне одбране, да су направили у свијим плановима акције напада на Ловас, а пре тога никаквих сазнања није било. Али вероватно су они знали, можда и неки у Ловасу да су знали шта ће се догодити, напади који су били, јер ми смо сценариј

проценили онда када сам ја био на разговору у Товарнику шта ће се догодити са Ловасом. И једино што сам рекао јасно и гласно људима мојима на томе скупу, ја сам рекао, људи, сада је само начин како спасити живу главу и ништа друго. Према томе, то су људи схватили, зато се и разбежало и те ноћи и по свим тим информацијама једноставно дошло до расула у селу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, реците ми, овај Јосип Балић кога помињете као човека који је био присутан и по Љубановом налогу водио неке људе да тамо Вашег оца прво малтретирају, а затим убију, реците ми, да ли тај Јосип Балић, он никада није саслушан. Да ли је пред неким судом давао изјаву, да ли је тај човек жив, да ли живи у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим да је тај човек жив. У истражном поступку судица Дилпарић је добио информацију, он је питао да ли је он жив, јесте, жив је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Која је његова адреса?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Његова је адреса Владимира Назора исто моја улица, само не знам точно који је број и ја мислим, да је он био на овај исказу у Вуковару, у вуковарском Тужилаштву. Ја не знам да он, то ме чуди и та жена Ружа и она је била сведок, Ружа Јонак, када су мога оца масакрирали и она је била у дворишту заједно са тим Јосипом Балићем. Једино што је Јосип мени дао исказ да је он по наређењу Љубана Деветака тога јутра ту војску, како сам већ рекао, довео код мога оца.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, а када Вам је Јосип Балић објашњавао да је довео ту војску, па је између осталог помињао да је ту био присутан, једино кога зна, неки малолетни Новаковић, да ли је спомињао, који су ти што су дошли са њим?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је то нека паравојска, територијалци, мештани које не зна?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он каже да су они били у некаквим униформама, да је то управо била та нека паравојска, како су они говорили, територијалци, углавном су говорили територијалци, па смо говорили Јовићевци, па смо говорили Шешељевци. Ко је знао ко је шта, то знају они који су их довели у Ловас, ко је коме припадао и ко је шта био, јер, кажем, ми нисмо могли та сазнања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи тај човек, тај Јосип Балић није знао да Вам каже, којим формацијама они припадају?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, он је само рекао да је тога препознао Новаковића, да је њега препознао тога, ја мислим, «Мига» смо га звали, али сада како му је право име, Милорад, није Милорад му је отац, а како се он зове точно не знам, овога, он је њих морао довести, каже, по

наређењу. Е сада, ко су ти други били, каже, ја то не знам. То зна сигурно онај који их је послао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, помињали сте нешто да је Ваш полубрат овај Стјепан Лукетић, био у неком затвору, кажете, чули сте, добили сте сазнање.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, у Месноме уреду, тамо у Месноме уреду, тамо је био, то ми је Мирко Пемпер рекао, каже, ту сам видео дан пре него што ће узети твога брата Стипу. «Па, шта је ту било?»; то знам да је био подрум и где су ти људи касније масакрирани који су пред Божић истерани и тучени, са којима сам ја исто разговарао у Загребу, то је Ђука Филић, Иван Јовановић, Мато, овај, Мађаревић, они су били смештени у болници тамо у Вуковару, у трауматологију у Драшковој улици и чим сам чуо да су они дошли, ја сам их дошао обићи и мислим оно, били су људи за не препознати. Манојло Филић исто тако, овај, то су били људи просто црни како су били масакрирани и тучени. Мата, Мата, овај, Мађаревић је имао руке тако, дупло удебљане. «Па, од чега ти је то Мато?»; каже, «од лисица и батина»: Па, уснице су му биле тако дебеле, па шта то, каже исто од удараца и каже, гледај, вадили су ми зубе. Сва тројица су били у болници.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте у разговору са Мирком Пемпером сазнали ко то држи те затворе, тај затвор конкретно?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Држала је та полиција, ловаска полиција која је формирана на челу са тим Миланом Девчићем, да је он био шеф полиције.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте сазнали у разговору тај Мирко Пемпер је био од 10.-ог па надаље, да ли је био у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је цело време био у Ловасу и када смо се ми вратили, опет је остао са нама у Ловасу, у задрузи је исто даље радио. Нажалост, пре две године је умро.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте сазнали од тог човека, да ли је постојао још неки простор где су људи затварани, сем овог простора где помињете да је Ваш брат?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не само од њега, чуо сам од ових других који су боравили овај у тим просторима, од Ђуке Филића и свих оних који су прошли тај део, овај, Марка Филића, којји су прошли тај део масакрирања, значи првих тих, 17.-ог када су били доведени у задругу, па су тамо у задружном дворишту где су окупљени, тамо су тучени, малтретирани, током дана, током ноћи. Ујутру је дошао Љубан Деветак, па је он једне издвојио као технички вод, ти су преживели. Ови други су ишли на минско поље, чишћење минскога поља, гамо где су их, овај, страдали један део од минских поља, а њихови искази су ми, дати да су више страдали од пуцања са леђа него од минских поља, јер је такав

сценариј био да се тај део људи, њих је педесет и нешто било на том минском пољу, да су тамо, овај, они страдали, а страдало их је 21, један је побегао, оно што сам рекао, па је дошао у Загреб.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли сте од Јосипа Балића сазнали, када се дешава то са Вашим оцем, то када је одвео по Љубановом налогу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, то 18.-ог, 18.10., 18.10. после тих догађања на минском пољу. 17.-ог, 18.-ог каже, овај је било 18.-ог, 17.-ог је било убијање по селу, по подрумима и овај, а ово је 18.-ог било исто на минском пољу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, а реците ми, у разговору са Јосипом Кувеждићем и Мирком Пемпером, да ли сте сазнали ово када је Ваш полубрат Стјепан Лукетић, када се то десило са њим?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да је то било на ноћ, сада то је значи 18.-ти, мислим да је то био петак на суботу, у суботу да су га ујутру нашли на.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ништа ми не значи петак на суботу, датум?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Датум, то је значи 19.-ти да су га нашли, а 18.-ог да је било, да је био тамо у тој згради полиције.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У Вашим ранијим исказима помињали сте да сте разговарали са Ивицом Ђаковићем и да сте чули да је он на неки начин повређен. С обзиром да се овде ради о људима који сви нису живи, нити тај Ивица Ђаковић, нити тај Мирко Пемпер, ја питам Вас, шта сте Ви од њих чули?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, од тог Ивице Ђаковића сам чуо да, овај, када је био, дошао тамо, када је скупљање било у два објекта у Загребу тих протераних Ловашчана, шта се догађало, не само од њега, него и других шта је било са овим Јосипом Туркаљем када су њега масакрирали тога 17.-ог, па исто тога Иву Ђаковића, па и Балића Луку, све је то било догађање, овај, тога 17.-ог и током ноћи 18.-ог у том задружном дворишту машинске радионе, а Ивица ми је причао да је неки Петроније, да га је убоо, с обзиром да је он био овако мало корпулентан, знате, крупан, да га је убоо ножем у ногу, да га је убоо ножем у ногу, а исто тако сам чуо да је тај исти Лукетиће, оца, брата и овога, два брата и оца, исто тако, овај, са тим ножем боо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А реците ми, да ли Вам је Ивица Ђаковић помињао шта се то дешавало, да ли је и он вођен на минско поље или је ту негде остао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, он каже, он је био, он је био каже у томе притвору, у том притвору у Месном уреду, тај подрум где је био и Марко Филић и Ђука Филић и Радочај Ђука, у томе подруму, да је био затворен, да су ту били тучени, неки да су чак онако, то је доста дубок подрум, има неколико степеница, гурнути онако само доле и већ раније

истучени и он је био, каже, у томе подруму и ту су у том подруму исто добијали батине, батине од тих паравојних јединица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ово што помињете у разговору са њим да сте сазнали 17.-ог на 18.-ти октобар 1991. године, да га је неки Петроније повредио ножем?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Где се то дешава?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: У машинској радионици тамо наводно код наше кухиње, ми смо имали исто тамо једна стара кућа, трем и у томе делу, овај, кухиња, да га је убоо у томе трему или испред трема, у тој згради где су били окупљени.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А да ли Вам је рекао да ли је то оног дана било када су мештани скупљени, па после вођени на ту детелину и то?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Тога дана, да, тога дана 17.-ог.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То Вас даље питам, да ли је причао, он није отишао тада на ту детелину, да ли је рекао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, он није ишао, он није, он је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Вам је причао, шта се дешава даље са њим, како је он ту остао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сада не знам точно како је то, шта је било даље са њиме, само знам да је он дошао исто ваљда пред Божић са том задњом скупином, дошао је у прогонство, Мартиновку и онда ми је о томе, о тим свим догађањима причао. А како је он заштићен и то како је остао, ја не знам. Знам од ових неких који су, које је Љубан Деветак издвојио, па он у тој скупини неког техничког вода није био, јер очито да се знало да ће се то догодити и то 18.-ог, док су ови једни одведени, под неком заштитом су били смештени у кући, у кући мислим код Ивице Франчишковића и ту су преноћили, то су ми и они говорили као били су заштићени да, овај, не иду кући, јер, каже, да ће претпоставили су да ће бити многи убијени, али ови су издвојени па су сачувани.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нама је бранилац оптуженог Љубана Деветака, адвокат Здравко Крстић овде приложио неки «План узбуњивања одбране Ловаса» са неким водовима и тако даље и пошто овде нема никаквог ни печата ни потписа и ничега, ја бих Вас замолила да ово погледате и да кажете, да ли је то аутентичан документ, да ли је то нешто што припада Кризном штабу и да ли су то ти водови?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Само да погледам. Ма, овај, пазите, ја тај документ нисам видео, овај, али, овај, да је Кризни штаб постојао, то сам и рекао и видим састав Кризног штаба, то тако и јесте било.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, да, ја Вас питам управо зато што знам да сте били.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је било, Кризни штаб је био и овај, наравно ја сам рекао да смо ми формирали овај одређене скупине, па може се казати и те водове који су држали страже, који су правили контролу. То сам и одговорио господину Крстићу, зашто сте то радили, ја сам рекао да ћемо контролирати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А колико је укупно било укључено људи у те страже?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То су били, то су практички били цивили, а колико је било, ја Вам точно не знам казати колико је. Једни су ишли, други нису, овај ишли на те страже, то је било овако доста спорадично, знате, спорадично је било. Ја сам рецимо навече ишао некада, нас из Кризног штаба смо ишли да видимо те страже, па некада сам видео на једном пункту два, три, некада видео четири, пет људи, како када се ко с киме дружио, тако је позвао те људе да му праве друштво на томе пункту, али то нису биле никакве стварне јединице, него цивили. То су цивили били без наоружања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Мене занима да ли је то аутентичан документ, да би суд могао да зна.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја то не могу, ако нема потписа, ако нема печата, ако нема, по информацијама може се онда направити. Али ја не могу, ја то никада нисам видео такав документ, никада ја такав документ нисам видео, нити имао у рукама.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Судија, могу ли једну примедбу?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Касније ћете.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Молим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Касније ћете.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, касније нема потребе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, ова парцела на којој се десио овај догађај, где је било минско поље, коме је припадала та парцела?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је припадало онда, а припада и данас задрузи «Ловас».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли се у близини те парцеле налазе неки воћњаци, виногради, задружни?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: С леве стране је виноград, задружни је биио са леве стране виноград, а воћњаци су, ајде можда једно петсто метара даље од те парцеле.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Са десне стране?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Са десне стране када се иде из села.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли се неки виногради налазе и са десне стране?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да је у то време био, можда био, али је то мали виноград, то је врло мали виноград Пољака. Сада ја не знам точно да ли је тај виноград тада и постојао. Знам да је његова парцела, да ли је био виноград пре рата, не знам. Са леве стране је био наш виноград, ту негде око петнаестак хектара нашег винограда.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли сте Ви са овим Стјепаном, овим Маринковићем контактирали непосредно и лично или сте чули?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, ја сам то прво чуо у Мохову од тога Драгана Марића, а са њим сам особно контактирао у Илоку, јер је он био исто побегао у Илок и у Илоку сам са њим о томе разговарао и он ми је то изнлсио шта се догађало, што сам ја рекао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Та дешавања?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Та дешавања да је он ишао испред војске, да је довезао војску, да је побегао, да су га тамо малтретирали у Товарнику и то све остало.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, да ли сте имали контакт са неким људима Марком Грчанцем, Ђуром Антоловићем?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја сам рекао да сам ја контактирао са јако пуно мештана који су долазили као прогнаници у Загреб, а ја мислим, ваљда са већином тих наших прогнаника. Ја сам чак мислим рекао тамо негде, можда, овај, петсто, шесто људи. Са Марком Грчанцем сам контактирао, па и са тим Николом Кризманићем, када су се вратили из Стајићева из затвора, овај, тамо на Пјешченицу су били смештени, па сам отишао да их обиђем и онда смо разговарали о свим тим догађањима, шта и како се то догађало у Ловасу и како су они приспели у Стајићево, овај у логор. Просто ме било и зачудило за тога Марка Грчанца који је старији човек, мислим оно човек који практички ничим никада није имао неке везе ни политичке нити било какве да је тај човек завршио у логору у Стајићеву.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, помињали сте ову гаражу Иве Кризманића, да је ту пронађено нечије тело?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да је ту било од ове Марије Фишер и од овога Андрије Девчића.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Где се налази та гаража?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, та гаража је овај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У којој улици?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је у мојој улици Владимира Назора улица, рекао сам да је то прекопута, мало укусо куће где је био мој полубрат у подруму и где су убијени ови Балићи, Балић Катица и Марин.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А ова друга, ова гаража или кућа тог Владе Девчића, да ли је то ту, једно прекопута другог или како?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Владе Девчића, то је Владе Девчића кућа, да, Владе Девчића је кућа скоро прекопута, то је, прекопута је Владе Девчића та кућа и у том је подруму то било, а не до куће ове прве до Балића, него та друга кућа, то је Владе Девчића, само он никада није ни живео у тој кући.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи, то су биле празне?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је празна кућа била та Девчића кућа, ту никада нико није ни живео. То је у том подруму Девчићевом било, а не у овоме подруму прве куће до Балића.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли имају чланови већа неких питања? Изволите, тужилац.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: У првом делу Вашег исказа између осталог сте поменули одласке у Товарник, у Шид, око тих преговора, да би се спречио напад на Ловас, па сте поменули и да сте срели у Товарнику, колико произилази из Вашег исказа у истрази, Жељка Крњајића.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Са још тамо неким човеком и да је тада неко од њих рекао, Ловас ћемо сравнити са земљом.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ко је то рекао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ах, ја не знам, то је рекао неки, тај из тих њихових састава јединица, тог човека, знам да је био онако плав, млад, буцмаст, тако човек, ја га могу описати по изгледу, али име тих припадника.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Да ли сте комуницирали те прилике са Жељком Крњајићем, да ли је он нешто коментарисао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, нисмо ништа коментирали што ме је мало и зачудило, он је, овај, био наслоњен овако на аутомобил, а ја са друге стране, он је окренуо главу од мене, тако да се нисмо ни очима срели.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: У делу свог исказа где сте интерпретирали оно што Вам је Јосип Балић рекао о начину страдања Вашег оца, то сте поновили и данас, у истрази сте између осталог рекли да Вам је тада тај Јосип Балић, описујући цео догађај, напоменуо, «јебо те Деветак, он нас је и послао овамо»: Данас то нисте поменули, па Вас питам, да ли остајете у том делу исказа?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Мислим, то сам рекао, то сам рекао, када је рекао, ево, то је, «јесте Ви Јосип Рендулић», ј»есам» и када сам рекао «питајте Деветака за мога сина ко сам ја»; па сам онда описивао и те контакте моје са Деветаком и односе раније, они су рекли тада, «па, јебо те Деветак, па он нас је и послао».

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хвала, немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми само за овог Петра Рендулића. Да ли је он Вама неки рођак и да ли знате тог човека?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја га добро знам, али није ми рођак, ми смо само презимењаци и знам за ту његову информацију да су њега нашли убијенога на тавану код Тепавца, код Љубе Тепавца на тавану да је он пронађен мртав.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А где, која је то улица?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је улица, то је, сада је то Анте Старчевића, а како се онда звала? То је на контра страни, на контра страни.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, имамо мапу Ловаса, па нам је јасно која је то улица, а реците ми само, када се то десило, када су га нашли, да ли имате неких сазнања када је тај човек страдао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја, њега нису одмах нашли, нашли су га након неколико дана су га нашли, после 10.-ог, након неколико дана да су га нашли мртвага на тавану.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли неко има информацију када је тај човек страдао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нико не зна, ми смо тако мало у свим тим разговорима, каже, можда је чак био рањен, па да је отишао на тај таван, па да је на тавану он искрварио и да је тамо умро, тако су неки наши били закључци, ко би на таван ишао да га убије, а можда су га и нашли тамо па га убили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми за ове неке друге људе који су побројани у оптужници. Ви их знате, Ви сте рекли да је неких 68 људи страдало у том првобитном периоду.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Све скупа да, то је од првог уласка у село, 10.10. до минскога поља. Али још је касније неколико цивила и касније убијено, а међу њима да су ови Ковачевићи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, тај каснији период нам није обухваћен оптужницом. А да ли у вези овог, значи првобитног периода и страдања ових неких људи, ових 68, да ли имате неких сазнања за неке људе, како су страдали?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, знам ове на минском пољу како су страдали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, за ове друге неке који су мимо минског поља, да ли имате сазнања од неких људи да сте причали, неки њихови рођаци или неко од суседа да зна, да је нешто видео, чуо или нешто конкретније?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Чујте, за све се разговарало како је ко страдао и како је ко, овај, само мислим сада не могу ја се свих сетити тих догађања, то је пуно времена и пуно људи било. Највише то сам се

касније интересирао, то је било везано за мог оца, за мог полубрата, моју снаху како су они страдали, а говора је било за Андру Девчића да су га довели тамо, па су га убили са овом Маријом Фишер, ови на минском пољу, све како су страдали они, овај, не знам, да је убијена, она је ваљда касније убијена од Перице Палића жена, па бачена у бунар, па су је нашли у бунару убијену, овај, да је тих људи по кућама доста убијено, али то нико, нико није видео, па онда не можеш ни казати како, нашли су само мртве људе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли сте се уморили, хоћете да направимо паузу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нисам, што се мене тиче, не морате. Добро, ако је члан већа, нешто му је хитно.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 11 часова и 58 минута и биће настављен у 12 часова и 20 минута.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 12 часова и 37 минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите даље са питањима.

НАТАША КАНДИЋ: Ја бих питала сведока да нам објасни, шта је он од тренутка када се он налази у Илоку, па онда у Загребу и контактира са људима који значи беже из Ловаса и нарочито после тог минског поља, шта он чује о улози војске у Ловасу, о учешћу војске у некој

власти, о томе ко организује колону, ко учествује, ко заповеда кретањем колоне, да ли има неких сазнања о томе? Мислим на минско поље овде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли имате та сазнања и од кога?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, та сазнања, кажем, имам углавном од свих тих људи који су долазили, а кажем, маса њих је долазила и пролазила, са мном о томе разговарала, о свим тим догађајима и збивањима, овога, утицај војске или шта и какав је однос био војске према свему томе. Кажем, разговоре шта смо обавили, какве смо обавили, да тако кажем, војска је ту доста играла мало овако повучену улогу, али иако мислим да је она била главни ослонац и подстрек свима осталима. Све то време се није причало о војсци, у Ловасу страдања, минска поља, да је то била војска, него да су биле те паравојне јединице и територијалне те јединице, Јовићевци, Шешељевци и тако, а овај, приче знам од мога пунца када је се то мало ситуација стабилизовала, после 18.-ог, око Божића, да су долазили, да је дошла војска тада у село, да су били неки Војвођани, е онда су то били чак, онда су били Мађари који су, ето, потпомагали људима, да су се ишчуђавали зашто се то тако догодило, шта се то догодило, зашто толике жртве, зашто толика разарања, па су, рецимо конкретно и мом пунцу, кажу ти неки Мађари били, помогли око куће да, тамо где је граната ударила, да то зазидају, да, овај, помогли су чак да свиње кољу, да припремају дрва и шта ја знам. То, кажем, били су неки сасвим кажем други, нормални људи који су, кажем, углавном се ишчуђавали како се то могло догодити и зашто се то догодило у Ловасу.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли сте Ви чули, да ли су резервисти, припадници ТО Ваљево, учествовали у одвођењу људи на минско поље?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, војска ту није спомињана, спомињане су само углавном ти територијалци, да су они водили на минско поље, међу њима да је био и Кресојевић, исто не знам точно његово име, Кресојевић тај који је исто био, ја сам га затекао када смо се вратили, касније је он отишао и да је и он био међу тим територијалцима који су одводили, одводили људе на минско поље. Ту се нису спомињале војне јединице, спомињао се наводно један официр који је наишао већ када је тај масакр на минском пољу био, то је и написано у тим материјалима, да је он се зауставио, питао шта се то догађа, зашто су ти људи ту страдали и да је он чак зауставио тај масакр и наредио да се људи покупе и да се одвезу у Шид на обраду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли је некада неко сазнао који је то официр?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И ја чак мислим да сам писао у оним материјалима како се он зове и да смо ми знали његово име, али ја сада моментално не могу се сетити, да се знало његово име које је.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли ја могу да Вас питам, да ли Вам је можда познато име пуковник Ееремија?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Е, Еремија или Јеремија?

НАТАША КАНДИЋ: Еремија.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, точно, тако.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли сте од људи који су излазили из овај из Ловаса, да ли сте чули за неког потпуковника Миодрага Димитријевића?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, име Димитријевић, то сам чуо као, кажем, Димитријевић, Петроније, Коста, то су ти људи територијалци који су дошли са тим, не знам, Јовићевцима и Шешелјевцима у Ловас, али особно ја те људе нисам познавао. Мислим, чуо јесам за њихово име, али ја никада се нисам срео са њима.

НАТАША КАНДИЋ: Сада, овај, веома детаљно сте нам причали о тим преговорима, Вашем учешћу и овим, тим разним официрима које Ви срећете. Да ли сте у то време, значи до 10.-ог, имали тај утисак да војска контролише ту ситуацију или да је војска ту врло, као у некој конфузној улози, а да локални српски лидери, они су главни, који Ви утисак стичете?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја из ових, из ових контаката које сам ја обавио, разговоре и у Шиду и овај на овом пункту између Товарника и Ловаса, ја сам добио до упада у село Ловас, да ситуацију контролира војска на том терену. Па сам се онако топло понадао, то је војска, то је ЈНА, неће бити таквог масакра, неће се дозволити, бар оно мање-више, сви ми старији смо служили ту војску, неће се дозволити такав масакр, таква убијања и таква злодела која су направљена над људима. Мислио сам, то ће војска спречити. Но, међутим, касније сам чуо да војска је остала по страни, а унутар села су ушли територијалци, а војска је, када је све већ било готово, када су људи, овај, су већ поубијани, ових 68, онда је дошла војска, па овај, оно што сам рекао у овом првом делу исказа, као мало помагала људима у селу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви често употребљавате термин «територијалци», па да ли можете мало да појасните, шта је то по Вама територијалци и та Ваша сазнања.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Територијалци, кажем, то који су дошли, то сам сматрао ти добровољци, територијалци, јер Драгољуб Аранђеловић када сам га питао, зашто је Ловас тако страдао и шта ти ја знам, он каже, ви сте нам убили једног територијалца. Па тај термин је био, ја сам мислио да они то зову те који су дошли са тим разним називима у Ловас, да су, овај, то, да су то ти територијалци, или добровољци или паравојне те формације. Е сада да ли су биле паравојне, са војском организиране, ја мислим да јесу.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли сте Ви у то време у октобру били упознати са одлуком тадашњег Председништва СФРЈ о томе да се све добровољачке јединице, сви појединци који долазе самоиницијативно, територијална одбрана, стављају под контролу ЈНА?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То нисам за ту одлуку чуо, али сам чуо ово што сам рекао, да је овај Желимир Петровић, који је био потпуковник када су били на разговору, рекао да је он дошао из команде КОС-а из Београда, да би сврстао те територијалце под регуларне снаге ЈНА да би се могла водити над њима контрола, као они то раде, та злодела да раде овај на своју руку. То је његова изјава била у разговору.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли сте, председница већа данас је поменула како је оптужени Деветак знао, да је био постављен за вршиоца дужности задруге пре напада. Да ли сте Ви нешто знали о томе?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, о томе ништа нисмо знали, чак ни помишљали на то, да би он био, овај, раније нека, вероватно оно што сам рекао, да је вероватно њихова конструкција и сценариј такав био, ко ће шта радити, јер чим су дошли у Ловас, онда се одмах дала изјава да је он заповедник свега, да он контролира све и да ће бити као командант све приватне и друштвене имовине и цивила и чим су сви остали добили своје функције, као, не знам, Радојчић и као Девчић, значи раније су вероватно имали сценариј и план како ће се поступати када се дође у Ловас.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли Ви знате, да ли је приликом тог артиљеријског, па онда пешадијског напада, 10.-ог, па касније у време свих ових убистава, да ли су оштећени или уништени неки објекти задруге?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја сам рекао да овај су тим гранатирањем уништени силоси задружни, добро касније су они нешто мало санирани, да је у то време, овај, однешена сва имовина унутар задруге која је била, мислим та производња да је практички нестала.

НАТАША КАНДИЋ: Шта је то било, шта је остало?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сада када смо код овога, уништење силоса и тога, то колико сам ја разумела из Вашег исказа, није било од 10.-ог него пре тога, да ли је тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пре тога, да, пре тога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, само то да појаснимо.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: А од 10.-ог, рецимо, било је пшенице, негде 600 до 700 вагона, точно се не сећам, била је пшеница смештена, била је чак илочка пшеница смештена код нас, то је из силоса однешено, било је негде око двадесетак вагона јабука, то је однешено, било је једно тридесетак вагона, односно три тисуће тона сунцокрета. То је све било лоцирано на нашим складиштима економије, то је практично остало, као

што је за тих дана од 10.-ог па надаље, отишла сва и приватна имовина скоро из села, трактори, возила, то је све, овај, отишло ван села, односно из села је отишло ван. Ја сам баш и разговарао са Миланом Миљковићем који је цело време био тамо, интересирајући се за ту покретну имовину, шта се догодило са њом, а он каже, то су сви односили без контроле, каже, као без контроле који су долазили углавном, опет ја кажем, «територијалци», односно те паравојне јединице или већ како су се звале, каже, то се односило, ти, не знам ручни радови, покућство на колима, на тракторима, а каже, трактори и део механизације је био смештен код неке Мартиновићке тамо до радионе задруге и каже, отуда то је одлазило. «Куда», каже, «ја не знам, јер сам се ја интересирао и за трактор мога оца, куда је он нестао». Каже, «то ти ја не знам», такав је његов одговор био, али каже, било је углавном сконцентриран добар део у дворишту те приватне куће. Према томе, у то време сва та имовина покретна је, кажем, у тих десет дана до Нове године практични нестала и однешена је из Ловаса.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А задружна имовина? Да ли можете то да разграничите, колико је нестало тих задружних?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, рекао сам да је нестало ту негде петсто, шесто вагона пшенице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, те механизације, трактора?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: А за механизацију задружну, задружна механизација је остала тамо, да она у том првом маху није однешена. Однешена је када смо се ми касније вратили, да је она остала, јер су наводно касније и радили са тим делом механизације. Није ми баш познато и не сећам се да је неки строј од тада задруге отуђен, али ово приватно што је било, готово све, а Ловас је имао тада, Ловас заједно са Опатовцем је имао 250 трактора. И онда можете мислити колико прикључних стројева уз то све.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли сте дошли до података о томе, куда је отишла и ко је, ко је организовао изношење пшенице, сунцокрета, јабука?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, то ми је рекао Мирио Пемпер да је то управа задруге, значи онај ко је био шеф задруге, а у то време је био Љубан Деветак, да је то све однешено у то време та задружна имовина. То ми је Пемпер рекао, јер он је цело време био у задрузи, радио са њим и водио те књиговодствене послове.

НАТАША КАНДИЋ: И стиче се утисак на основу података о убиствима, да 17.-ог, 18.-ог, поред минског поља, односно да има, да има пуно убистава управо у то време, у тим данима. Да ли Ви долазите до неких података који могу да помогну да се то разјасни, да се дође до тога да се види шта се то специјално догађа, постоји ли неки план, нека наредба?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, оно што сам слушао, кажем опет од свих тих сведока којји су давали исказе, наводно да је било приче о томе да у Ловасу није довољно жртава, да, овај, треба раселити становништво и да се прави сценариј за тај крвави Божић или крвави Бадњак, како су назвали, што се везивало, да су дошле додатне неке јединице, звали су их наводно «Книнце» или не знам ваљда по Книну, Книњани, да су они дошли у село и каже, онда је тог 17.-ог и 18.-ог почео тај масакр, односно пред Божић је почео тај масакр тих људи, да, овај, ето ти што сам спомињао да су тучени, пребијани и одвожени.

НАТАША КАНДИЋ: Немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добар дан.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Знамо се, знамо се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Мада ја нисам био са тужиоцем и са истражним судијом. Хвалили су се како сте их лепо дочекали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Преко суда питања да не губимо време.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, не, ово је контакт само.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Контактирајте ван суднице, али преко суда идемо.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Судија, нисам ни сумњао да ћете ме опоменути. Хоћу све преко Вас, таман посла, нећу га ни гледати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, него зато што Ви почињете да ћаскате овако, ако хоћете да ћаскате са сведоком, то ћете ван суднице.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја бих замолио, дабоме, преко Вас, моја ће питања бити прецизна, јасна, усредсређена на догађаје, на чињенице које овај сведок, за које овај сведок има неспоредно сазнање и посредно, а када је посредно, од кога. Да се оставимо утисака, закључивања, па макар била и логичка, претпоставки и тако даље, што сте иначе дозволили свима да питају.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пређите на питања.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја знам да ја не смем о утиску да питам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пређите на питања.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ево, али ако ми дозволите, ево прво питање. Време је прошло, господине Рендулићу, доста дуго, нисмо у најбољим годинама, памтимо, нешто заборавимо и тако даље. Ви сте данас рекли да сте гледали на ХТВ, ја сам разумео загребачкој телевизији, свеједно, исправите ме ако, опростите, грешим, да сте гледали неког пуковника који је говорио о сценарију упада у Ловасу. Говоримо само о Ловасу, не интересује ме мимо тога и о овом догађају и да сте тада дошли до неких детаља, да је војска, како сте Ви данас рекли, из те емисије од тог пуковника, који је, ја не улазим, војска је, каже он по Вама, војска је

пустила, припремила и пустила територијалце са Љубаном на челу да побију што је преостало у селу. Ја Вас питам, када сте то гледали и колико сте пута гледали те репортаже, када у времену од како сте сведочили од оне истраге па до данас, ако можете то да се сетите и када смо већ код те телевизије и са тим сетом питања завршавам, да ли сте гледали репортажу на истој телевизији новинара, погрешају како се зове, Хедла, Хедал, Хедла, исто о догађају у Ловасу, те да ли су те репортаже Вама додатно појасниле неке детаље које сте касније и данас сведочили?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли су ова Ваша сазнања која данас причате из тих репортажа или из овога што сте данас причали?

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, судија, нисам тако питао, немојте да, немојте, молим Вас, ја сам питао само да ли је гледао, што је данас рекао и да ли је тада сазнао те детаље и да ли му помажу данас да сведочи?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Прво бих рекао то што господин Крстићевић напомиње.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Крстић.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Крстић, са смо почастили и да смо примили. Ја нисам ни био нити знам када су били истражитељи у Ловасу, тако да ја нисам, тек када је завршен тај посао, онда сам тек сазнао. Значи, то што Ви сте хтели овако мало набацити, не стоји бар што се мене тиче, нисам ни био.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ви сте организовали.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ни био, нити их видео.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, не, ма, добро, шалим се.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је тај први део одговора. А други део одговора, ја не знам да ли сте Ви то добро чули, Ви сте пречули, ја сам рекао да се радило о једном пуковнику, на телевизији је говорио када сам ја био у Загребу, а говорило се о Вуковару, који сценарио је имао он, да Вуковар не би никада пао, да није било војске да војска није имала стратегију да разори град артиљеријом, Вуковар и он да пусти територијалце у те средине, да направе дар-мар, нешто побију, нешто растерају и каже, настане мир. То је његова изјава била, а чак Вуковарци знају тога пуковника, јер је долазио у лов у Вуковар, па чак су неки, он је био ловац, каже, велики, па су са некима имали неке трговине.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И ја сам тако разумела, Вуковар нам није предмет приче, а сва ова Ваша сазнања која данас причате везано за Ловас, да ли су то са телевизијских репортажа или?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То ја нисам рекао да је то са телевизије, то ја нисам рекао. Ја сам рекао за Вуковар, да је такав сценариј био прављен.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, ја бих молио и одговор на овај други део питања. Да ли сте гледали ову репортажу што је овај новинар о Ловасу снимлио и дао на загребачкој телевизији?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, то нисам гледао, то нисам гледао, ни чуо за то.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добро. Ви сте дали скоро идентичну изјаву, морам то да признам, и пред истражитељем Хашког трибунала, па на 5. страни, то је 47 лист, десети ред одозго, стоји, а Ви сте и у истрази нешто рекли – «рекао нам је», мислите при том на овог Желимира Петровића, кога сте данас и цитирали, али нисам знао да је пуковник.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пуковник или потпуковник, ко ће га запамтити, ја то не памтим сада, у то време шта је био по чину, али углавном потпуковник или пуковник.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да је он зато ту, то је у Шиду када сте разговарали, вратићемо се касније на ове преговоре и тако даље и Вашу улогу ту, али само овај детаљ ме интересује и да нам определите када је то било, при ком одласку. Говорили сте да је било, чини ми се, три одласка, ако се не варам, ако сам добро чуо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Два за Шид је говорио.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Говоримо о Шиду. Да ли је онда рекао, да ли имате то сазнање од тог пуковника који је испред, како Ви овде и у истрази и овде пред Трибуналом, односно овим истражитељима кажете, ОСА: То није ОСА него КОС-а, али свеједно, погрешно су Вас интерпретирали и уписали у транскрипту, дакле, да је он дошао из Београда, тако кажете Ви, јер сте то чули и данас сте поновили, да реорганизује паравојне снаге у снаге ЈНА; тако сте врло прецизно рекли. Ја Вас питам, када је то било само, пре напада на село Ловас, ево, то нека буде оријентир?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, да, 27.09. то је било, 27.09. на тим првим разговорима, јер су они причали шта се догодило у Товарнику, зашто је Товарник спаљен, зашто је срушен, он каже, то су урадиле те паравојне територијалне јединице и он је из тог разлога дошао да би то ставио под контролу.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Када смо код те изјаве и пред Трибуналом, а и у истрази овде, на страни 16, а овај део који сам цитирао у вези разговора у Шиду, одмах испод тога, стоји да сте Ви са, као члан Кризног штаба и са председником Кризног штаба Милас Јозом ишли, «ишли смо код Мерчепа и рекли да се они склоне из Ловаса». Говоримо о овим зенгама који су били у старој школи. Да ли Вас је господин Мерчеп послушао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да јесте, зато што су они касније отишли, они су можда били десетак дана у Ловасу.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Е сада ми реците, у односу на напад села, колико је то уназад?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ух, па то је уназад, то је био негде почетак шестог месеца, а напад на село је био 10.10.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Аха, шта је био тада господин Мерчеп тамо, зашто сте са њим разговарали?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Мерчеп је био, Мерчеп је тада био, то се ваљда још увек тада звало, та народна одбрана, територијална заштита.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Где, у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, у Вуковару, у Вуковару, цело подручје општине.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Једну дигресију када смо код Мерчепа. Да ли сте чули за неке одреде његове «Јесење кише» се зову, питам само?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, свака част, али за такве одреде и те «Јесење кише» нисам чуо, иако је јесен била сушна, јако топла.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Није била сушна.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Преко суда питања.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Извините, дакле.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја Вас молим преко суда, јер Ви злоупотребљавате директно постављање питања стално.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, то се Вама само чини.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има у транскрипту па се то и види, нажалост, како убацујете Ваше коментаре.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Судија, ја ћу о примедбама и Вашем постављању питања на крају, ја ћу питања прво да поставим да не би заоштравали ситуацију, нема потребе уопште. Данас сте рекли да сте приликом поновног враћања у село Ловас и преузимања функције коју сте имали раније као директор задруге, овај, пронашли неке папире тамо. Судија Вас је питала, да ли сте нашли неко постављење тамо, решење за Љубана и тако даље, нисте, па ја да Вам предочим, али не на начин како је то председница већа урадила, изјашњавајући се пре тога о квалитету тих доказа. Ја Вас само питам за ове људе, да ли познајете са овог списка, јер мислим да није спорно да је постојао Кризни штаб, то сте данас рекли. Могу ли да предочим, судија, али без тога да прејудуцирам да ли има печата или да ли има потписа и тако даље?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: На том списку има 120 људи, сада ћете Ви да читате. Ја сам човеку показала то што сте Ви приложили, он каже да то никада видео није.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, прво сте га упозорили да нема печат и да.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја бих то видео и сам, нисам ћорав.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је било тако?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Знам, али унапред сте се изјашњавали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта је то изјашњавање унапред нечега што је очигледно.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, о квалитету доказа. Како сада да га ја питам?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Питајте, шта сте хтели да питате?

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли смем да га питам?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта?

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Сада ћете чути.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да чујемо питање, па ћемо да видимо.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је постојао Кризни штаб непосредно пре напада, што садржи и оптужница, на село Ловас и која је улога била тог Кризног штаба?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То је сведок причао о томе и говорио и данас на претресу и све.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сам ја и рекао и у истражном поступку да је био и сада потврђујем да је био и не видим ништа шта је, и данас постоји Кризни штаб у Ловасу, али по питању због невременских ситуација, догађаја, а и то је било време немилога догађаја и невремена, па се морао оснивати Кризни штаб и наравно те групе које су штитиле село, односно пазиле на село.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То смо све чули, према томе, не мораге да понављате.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То смо све чули и не видим ништа лоше у томе.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је у том Кризном штабу, с обзиром да је био мешовит састав у селу Ловасу, било и Србина, јер је кризна ситуација?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, у Кризном штабу да ли је било Србина, ја мислим у првом маху не, а касније је био. Оно смо рекли овај када је, овај, да је био Милан Тепавац и да је био Ђуро Продановић.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Када је формиран тај Кризни штаб?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Молим?

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Када је формиран Кризни штаб?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Прије напада на село, па ту негде 30.-ог, ту, 28.-ог, 30.09.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја имам овде, прочитаћу Вам, кратко је судија и није 230 имена, Кризни штаб има само десет људи, да ли познаје ове људе и његово име, разуме се. Милас Јозо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Шта је он био?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је био председник.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Чега, Кризног штаба?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Кризног штаба.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: А где је радио?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Радио је у ПЗ «Ловасу».

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Код Вас у задрузи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Грачанац Јосип?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Грчанац Јосип, он је био кратко једно време, касније је он отишао у Вуковар и више није долазио из Вуковара уопште.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Видић Марин?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Видић Марин исто тако отишао у Вуковар и мислим да се више није враћао.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Грчанац Марко?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Грчанац Марко, да, млађи, требало би бити да је млађи.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Мађаревић Иво?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Цирба Жељко?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, данашњи начелник.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: А шта је данашњи Милас Јозо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јозо није у Ловасу, он живи данас у Госпићу.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Фолић Мујо, Мијо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Мијо, данас у Ловасу, да.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Филић Ђука?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Рендулић Адам, то сте Ви.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Кризманић Фрањо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, он је исто у Ловасу.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Тај штаб је према овим подацима којим ми располажемо, одбрана, формиран 10.04.1991. године. Има ли међу њима Срба, ово што сам прочитао?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чекајте чекајте, Ви одговористе на питање. Да ли је формиран тада Кризни штаб?

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, ја кажем према подацима којима одбрана располаже.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, тада није био, тада није био формиран Кризни штаб, не, него Кризни штаб је формиран по мом сећању, после догађања у Боровом Селу, то сам и рекао.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: А када је било догађање у Боровом Селу?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви сте малопре рекли нешто у септембру 1991. године, па је то сада нејасно?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сам рекао, тај Кризни штаб, тај штаб се развијао оно када је био повратак са преговора, разговора. Тај Кризни штаб је једноставно као и пола села, развијало се, отишло и напоменуо сам да смо сада остали ја, остало је још доста људи, да је требао сада неко водити надзор опет над селом, контролирати шта ће се догађати, опет неку заштиту давати становништву, смињивати становништво. Онда смо формирали тај нови штаб. Ту је био од српскога живља, био је Тепавац Милан, био је овај, добро Сава Клисурић је и није, тај је директор школе био и био је Ђуро Продановић са нама.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Судија, ја питам за овај штаб што ја имам податке, дакле, ја не знам колико су они штабова имали, да ли је 10.04. формиран.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро објаснио је.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ма, није објаснио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сада је рекао Кризни штаб неки који.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ма, он социолошка истраживања вршио човек, причамо о чињеницама.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То што Вама не одговарају одговори на питања, то је друго.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ма, није тачно, ма све ми одговара, судија, али се крећемо у оквиру оптужнице, молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците следеће питање.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Нисам чуо одговор, да ли је међу овима што сам прочитао, било Срба или не, да ли има или нема, тачка, нема или има? Ништа више, шта ја тражим толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Онај првобитни штаб што је формиран?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пре свега овако, ја у првом маху нисам ни био члан Кризнога штаба, него сам тек касније кооптиран у Кризни штаб. Да ли је било Срба у том Кризном штабу, у почетку ја то не знам, јер ја сам касније дошао у Кризни штаб.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Али, господине Рендулићу, ја сам Вам прочитао са овог списка од 10.04. Да ли знате то или не, добро, идемо даље.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Са ког списка од 10.04.?

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Овог што Ви имаге, судија, исто, што сте објаснили сведоку.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, ја нисам сигурно био у томе штабу, ја нисам био. Да ли је био неко овако, али ја био сигурно нисам.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Што сте објаснили сведоку да не мора да одговори, јер нема печата.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је постојао неки кризни штаб 10.04.?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Мислим да није постојао, нити сам ја био у њему. Ја сам тек касније кооптиран у том штабу, али да ли је био нешто, ја то не знам.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добро, а можете ли да нам објасните, којим заслугама, видели смо да нисте члан ХДЗ-а и то поштујемо, дакле то је ОК; нисте.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, није то посебни разлог као неко признање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте да ћаскате са сведоком.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, не, зато што овде провејава прича чланови ХДЗ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Преко суда питање, преко суда питање.

Опомиње се адвокат Здравко Крстић да се директно не обраћа сведоку, јер је пре тога опоменут, да не убацује коментаре након одговореног питања од стране сведока, под претњом да ће му бити одузета реч, а и новчано кажњен уколико то настави да чини даље.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Сада сте ме мало збунили, али питаћу. Чиме је то сведок заслужио, пошто заиста није био, ајде да не кажем шта, био је директор задруге, чиме је заслужио да буде кооптиран и каква је његова улога била? Чули смо од њега да је учествовао у свим преговорима са војском, какву је улогу он имао тамо, да ли је он био командант села као директор задруге и да се све питао тамо и да се и данас пита све?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите, да ли је то што сте били директор задруге, било превасходно да budete у овом Кризном штабу или неких других заслуга?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја не верујем да је то било, први и основни разлог што сам ја, овај, био директор задруге, верујем да делом и је то, али ја сам био, да тако кажем, човек који је комуницирао са свим људима, који сам одржавао јако добре контакте и јако добре односе и са Србима, а наравно и са Хрватима, да сам увек те ситуације, када је било разговора о тим свим догађањима мимо Ловаса, увек говорио као овај, да тако кажем, катализаторски да се ствари смирују, утишавају и тако

даље. Како су ствари почеле се и тензије више, овај, стварати, тако су закључили да и ја уђем у тај Кризни штаб.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, изволите.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Сведок је био, значи, непосредни учесник разговора, преговора са војском. Који је услов, односно који је налог био војске да се уопште иде на преговоре, шта се тражило од села, од мештана села?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Али кратко.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја сам рекао да се тражило да се испуне увјети које намеће војска, да се преда наоружање, више него што смо могли и замислити да имамо, да има војске, што уопће војске није било и то је онај сценариј о коме сам ја говорио, да се створи таква клима и ситуација да има разлога, да ми не можемо испунити увјете и да ово се направи што се направило са Ловасом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: А колико је то било поменуто да имате оружја, а колико сте Ви рекли и тврдили да немате, него да има, али колико је уопште имало, јер не видимо из исказа?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Овако, када су рекли у Шиду, онда су рекли има две тисуће наоружане војске и Товарник и Ловас, две тисуће, знате Ви шта је то, наоружања и да толико има и оружја. Па, рекох, људи, нема ни близу, овај.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: А колико има?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Можда је било, све скупа са полицијским наоружањем које је било у Ловасу, можда је било тридесетак аутоматских пушака и оно друго цивилно ловачко наоружање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И ништа више.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Нисам добро ово разумео полицијско. Да ли је полицијска станица била у Ловасу хрватска или је то било у суседном селу где су наводно предавали оружје? Зашто нису предали у Ловасу у полицијској станици?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, то је била испостава полицијске постаје из Илока у Ловасу са седиштем у Основној школи.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Зашто се носило оружје онда у Илоку, а не у полицијску постају у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Зато што се тада, рекао сам, расформирала, повукла се, а када је речено да ће војска доћи, сами полицајци су рекли, нас је ту десетак са тих десет оружја, ако војска улази у село, ми немамо ни снаге ни могућности да се опиремо, а знамо

шта се може догодити видевши ситуацију у Товарнику. Ми се повлачимо, напуштамо село и враћамо се у Илок.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И тада смо ми остали сами.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је сведоку познато ко је и како, на који начин набављено то оружје и ових тридесетак тих аутоматских пушака, у селу што је било, што није спорно?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја то не знам како је набављено и овај, ко је набавио. Знам да је било, чак знам то да су људи неки приватно, приватно сами себи куповали, па је на тај начин дошло до оружја све.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је сведок по функцији, директор у то време, одобрава или задруга у то време одобравала неке кредите мештанима?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Знао сам да ће то питати. Ми смо одобравали кредите и раније и данас.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добро, обавестили су Вас.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И раније и данас и стално смо давали кредите нашим кооперантима и то милионске износе смо давали кредита. Знам шта хоће с тим казати, да је то злоупотребљено за куповину оружја или да смо намерно то давали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, а реците ми само, интересантно је питање, колико оста оружја у Ловасу после предаје милицији у Илоку и ЈНА што је предато?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ма, госпођо судач, није остало скоро ништа. Кажем, једни су се разбежали, остало је ловачко оружје, остала је моја ловачка пушка, то знам и мој карабин, што је било у кући и касније су мој пунац када сам ја отишао, предао опет то, овај, овим територијалцима, а ово људи, један део је враћен, а један део су људи однели са собом до Илока. У селу је остао голи цивил без наоружања икаквог.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Око те количине оружја ево једно само подпитање. Да ли је познато сведоку непосредно или посредно, да ли је информисан то у Загребу, у избеглиштву, како он каже, да је пронађено шездесет нових ножева од «калашњикова» у неком зиду, у некој цигли, што нам је сведок прошли пут рекао, само да предочим овом сведоку? Да ли зна или не зна?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То, док сам ја био о томе није било речи, о никаквој причи и о ножевима. Е да су пиштољи, била би већа вероватноћа, али шта ћеш ти са ножем ићи на пушку, за кога и шта.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Вероватно ме сведок није разумео, ја нећу даље да питам, јел, да ли су то ножеви од оних тридесет «калашњикова» које је имало или не или шездесет ножева, али нећемо о томе.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Никаквих ножева.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да се вратимо после ових преговора, испуњени су услови. Како сведок онда објашњава зашто војска напада село, зашто организује, прави тај сценарио, ако је предато оружје? Да ли су они обавестили војску да су предали оружје?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Рекли смо да смо ишли сутрадан на разговоре, све ону причу да не понављам шта смо причали са Петровићем и то, а ја сам рекао да смо ми логички закључили да се нама постављају такви увјети које ми не можемо испутнити, да се Ловас нападне, да уђу те територијалне снаге, да се село расели и да се направи, да тако кажем, геноцид над хрватским становништвом, да се исели. Ево, то је био интерес вероватно и једних и других.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је посебну улогу имао свештеник, покојни, нажалост, у томе да превагне став да се предаје оружје из села?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, покојни Бурик је, ја сам исто то рекао, долазио.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је и пресудну улогу имао, питам, да је долазио све знам.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он није могао имати пресудну улогу, он је могао имати само улогу ту да буде посредник између нас и војске, а пресудну улогу није могао имати, јер он није мештанин Ловаса, али његова је намера била та, да ли добровољна или под присилом, ја то не могу тврдити, не знам, али он је у два наврата морао доћи у Ловас да нам приоћи да идемо на преговоре и да предамо оружје и сутрадан да дође са тим потпуковником или пуковником из Ваљева.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то смо све слушали, да се не понављамо.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Добро, он пита, па да појасним.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Враћа се сведок са тих преговора. Да ли је после тога тај Кризни штаб и ти људи у селу одржавају састанак, да ли обавештавају грађане шта да раде, да ли је било неког експецног случаја у вези одлуке, доношења одлуке око предаје оружја и како су изашли из тога?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Овај, све је ишло ово, како бих рекао, по једном нормалном току, разговору. Ја сам и рекао људима да ми немамо снаге никакве да се опиремо, нити има потребе да се опиремо, када немамо ни с чиме, него је основно и битно што сам нагласио ту, треба сачувати живу главу. Истина, један експец је био мањи, да су, да се један напио, па је напао овога шта, тај Кризмарић који је ишао са нама на предају оружја, да се преда оружје, каже, ја нећу, ти си пушку добио, ја

сам, овај, купио, ја нећу моју да предам и онда је био тај инцидент. Вероватно сте на то алудирали, али то је био, да тако кажем, спорадичан њихов, да тако кажем, овај је био пијан, а овај трезан, па су се закачили на том скупу.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ево са овим питањем завршавам овај сет питања око Кризног штаба. Војска је поставила услов да се преда оружје. Прво су мегаломански рекли колико има, две хиљаде, сведок каже, није толико. има мање. Предасте ли ви иједно оружје војсци?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Е сада ја, право да Вам кажем, предано је било неколико «калашњикова», једно четири, пет «калашњикова» и ловачких пушака је предато. То јутро је дошао тај пуковник са Буриком и то је све прегледано. Да ли су они то однели или је то остало, ја не знам, само знам да је рекао да то није све оно што су они нама захтевали и рекли и да овај, тај као посао по њима није завршен, да морамо ићи на преговоре у Шид. Да ли је то, ја знам да су предали прва двојица браће који су, нажалост, и злостављани и тако трагично убијени, то су браћа Павлић који су први донели пар «калашњикова» и предали код нас у Месни уред. То су они видели, то је пуковник видео када је дошао, сутрадан.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добро. У свеглу овога што сте до сада рекли, а и данас, ја Вас питам, али немојте ме, молим Вас, ја инсистирам да ми сведок не одговара логичким закључивањем, мишљењем и тако даље, него чњенично. Дакле, питам да ли је био присутан неком догађају у селу Ловас, а тиче се напада, па освајања села, па завршетка свих тих догађаја тамо, немилих сцена и тако даље, да ли има непосредно сазнање да је Љубан Деветак издао пред њим неком налог било какав, наредбу, како да се овај понаша, кога да убије, да приведе, да малтретира и тако даље или посредно има сазнање и од кога, сем што је рекао за овог, нисмо утврдили како се зове, ни у истрази, Марин или Јосип, а то ћу га посебно питати?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја са Љубаном Деветаком нисам комуницирао, осим онога из Словеније што сам рекао 1993. године телефоном. А посредно сазнање имам ово што сте Ви напоменули, осим Јосипа што је аргумент и чињеница непобитива, а друго, овај, са другим сведоцима који су мени исказе дали, рецимо око тих догађања 17.-ог, то су ми рекли ови сви који су били тамо у то време, па и сам Ђаковић, па и Милан Цоњар, да је Љубан Деветак дошао то јутро, да је наводно и Пеулић Стјепан ми је то исто говорио, да је дошао Љубан Деветак ујутру, да је издвојио једну скупину људи, то знају и ти људи који су били, Антун Лутровић, не знам који су сви били у том техничком воду, су издвојени и отишли су на другу страну и да је био ту Љубан Деветак,

то су рекли ти људи које сам напоменуо и наводно да је био ту и доктор Станимировић. То је посредно сазнање.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ви сте мештанин, рекосте да познајете Љубана из школских дана, одрасли сте заједно и тако даље, па Вас ја питам, да ли Вам је познато да Љубан Деветак има брата близанца?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, како не.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли сте их Ви разликовали и по чему?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, јако се добро разликују, овај је био мањи, ситнији, а Љубан је био већи. Чак и његовог брата близанца сам срео у Вуковару када сам се вратио 1997. године, радио је тада у «Вутексовој» продавници, позвао ме је у ту продавницу, па смо и разговарали о тим догађајима са његовим братом у Вуковару.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добро, на страни 28. записника пред истражним судијом, Ви сте на питање одбране да појасните у том изјашњавању и давању изјаве, рекли у једном тренутку «наравно, ту је био и Деветак, али га нисам видео»: Можете ли да појасните то закључивање, «наравно, али га нисам видео»?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, добро, сада, мислим, наравно, може терминолошки тако је употребљено. Ја га нисам видео, али су га видели сви други мештани, а не један, него на стотине њих када је био на скупу у дворани и када је он дошао са аутоматом у одори и ставио аутомат испред себе на стол и рекао, «ја сам тај и тај, ви ме знате, вама се не морам представљати, а за оне који ме не знају, ја сам тај и тај, заповедник целог села, све приватне и друштвене имовине»:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нејасно сте поставили питање, зато сведок није могао да одговори.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, не, у праву сте, у праву сте. Говоримо о догађају.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ово се односи за, само сачекајте сада када већ нисте умели, ово се односи за Товарник, па сте помињали, наравно.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: «Наравно, ту је био Деветак, али га ја нисам видео».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: «Ту је био, али ја га нисам видео»?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја га нисам видео, а то ми је рекао овај «Лисац», «Лисац»; овај Марин, то му је надимак, Стјепан Мариновић, јер кажу он је био тамо затворен у тој полицијској станици и ту је био Деветак.

Адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ: А да ли знате, шта Вам је рекао «Лисац», како је остао жив?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, рекао сам да је побегао, да је морао водити војску, да је морао водити војску до Ловаса, да су стали у неко доба ноћи тамо код нашег воћњака на подручју Бечке где је један одрон,

да је он у тај одрон скочио и побегао. «Па како нису пуцали за тобом?» «па», каже, «нису смели пуцати»; што је он ваљда и подразумевао, да се на тај начин снађе, јер би узбудили тада село, да се пуцало ноћи, значи узбудило би се село и знало би се да се спрема тај догађај, па би људи вероватно побегли. Значи, довео их је у ситуацију да нису могли они реагирати и он се на тај начин извукао у Мохово, оно што сам рекао.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Одлично. Тада Вам је и рекао да Љубан Деветак предводи ту групу, је ли тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, да.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, сад Вас, ја Вас питам, ајде сад логички одговорите, зашто да предводи Љубана Деветака, не зна пут до Ловаса, како објашњавате то?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, видите и то има једноставно објашњење. Он је и то рекао неко је требао проћи ако има мина, неко је требао направити пут.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: А, он би све мине.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Али ако су нагазне мине, овај повезане мине онда би.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја бих да се сведоку предочи исказ оптуженог Крњајића у вези овог сведока «Лисца» по надимку, ја мислим да је Мартиновић или немојте ми веровати.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Мариновић.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Мариновић је ли, овај, како је он побегао и да ли је побегао? Ако Ви не можете, ја могу, ја знам напамет то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Оптужени Жељко Крњајић у својој одбрани тврдио да је намерно пуштено ово лице.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да му је наложено да буде пуштен.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да би тамо обавестио да се неки склоне који су евентуално требали бити ангажовани за одбрану села или тако нешто.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Прича за малу децу, једноставни коментар.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја само питам.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Што се онда толико поубијало ако су мислили пустити људе.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја сам заборавио на почетку да изјавим саучешће, отац Вам је убијен и тако даље, да се разумемо ја поштујем то и Ви имате сазнање посредно од овог сведока, како сте напоменули Јосип или Марин, то нисмо рашчистили због евентуалног предлога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Објашњавао је сведок.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И у истрази је објаснио и данас на претресу.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Е, одлично.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да је први пут споменуо Марин Балића али да је то грешком јер неки кувар се зове Балић, па је Јосип Балић од оца Марина.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: И да је он чуо како је наводно Љубан рекао и тако даље и он том човеку верује и дабоме после тога подноси приватну тужбу и тако даље и разумем какав осећај гаји и однос према мом брањенику. У истрази је, на питање одбране, устврдио сведок да је имао високо и добро мишљење о Љубану Деветаку колико га је познавао али касније када је сазнао да је овај робијао, да је био у затвору у Осијеку, чак је и прецизирао да је осуђиван за привиредни криминал, онда није ни чудо што се тако понашао касније и тако даље. Одбрана није била лења па је извукла извадак, како се то зове, односно извештај из казнене евиденције ОУП-а Хрватске из Осијека.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Има суд извештаја више.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, како, може ли да прокоментарише сведок његов став онда, а и сада да је Љубан осуђиван ако у извештају из казнене евиденције стоји да није осуђиван. Да ли је плод мржње, осећаја неког посебно и тако даље или чињенице?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Прије свега хоћу да кажем ја као човек никога не мрзим, али оне који су направили злочине у Ловасу, али као човек, па и верник ако хоћете, па и католик, само захтевам и тражим да се утврди истина и они који за злочине одговарају да не буду осуђивани због Адама Рендулића, него од жртава и онога што су направили.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Судија, нисам то питао, судија.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, бранилац Вас пита, само сачекајте, бранилац Вас пита, с обзиром да сте спомињали да је Љубан Деветак тамо нешто осуђиван.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он каже, али не ради се о мржњи, ја сам то хтео појаснити.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, али појасните одакле Вам то да је Љубан Деветак тамо био у затвору.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Прије свега у тисковини је писано пуно тога, а и рекао сам то што Ви нисте споменули да је Љубан Деветак дошао на сахрану свога покојног оца из притвора, односно из затвора или притвора.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Из притвора?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Из притвора или затвора, сад нећу точно тврдити, а тисковине су о том случају у нашем подручју јако пуно писале. Можемо се побринути да видимо точно што је било.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Пошто суд неће да предочи, ја морам, дакле, то је при крају, можда сте били уморни.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Пред истражним судијом кажете између осталог да познајете Деветака, да је мислио, мислили сте да је такав какав је, али сада тек види «међутим отвориле су ми се очи, доста тога ми је о њему било јасније кад сам чуо да је у Осијеку због привредног криминала осуђен на казну затвора». Ми имамо извештаје да уопште није осуђиван, па Вас у светлу тога питам.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је било, ја не знам, он најбоље зна.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: На моје питање касније, Ви говорите, а ја проверавам, а Ви кажете апсолутно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, човек је сада објаснио да је то било кроз штампу, а и на неку сахрану је дошао да ли из притвора.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Његовог властитог оца, ја сам дословце рекао.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Судија, па пустите га одговори.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви тражите пет пута, можда је вођен поступак, па из притвора долазио или тако, суд ће, проверићемо и то ако је баш до тога.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Потрудићу се и ја да проверим.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли мислите да је ово фалсификат?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, то је извештај из казнене евиденције, а постоји.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, то је и рекао да је осуђен, а не да се води поступак.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, објаснио је зашто је то рекао.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, ја сам чак и рекао ако је сва та истина што сте данас рекли у истрази као та чињеница, онда свака част, то сам напоменуо и он се сложио са тим апсолутно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, чули смо објашњење, идемо даље с питањима.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Дакле, ево завршавам са овим, мада ћу око ових имена да га питам да видим ко је жив, ко није и тако даље, евентуално због предлога одбране са оног списка који су запошљени у Задрузи, јер претпостављам да су остали да раде без обзира какви су Хрвати, да ли су носили белу траку или нису и тако даље. Ви сте на страни 23. пред истражним судијом овде говорили коментаришући карактерне особине појединих људи, неки окривљени, неки нису, па кажете око Илије Кресојевића, то је претпоследњи пасус, судија на страни 23, сведок Рендулић Адам: Илија и њега сам затекао тамо, па чујте тај Илија Кресојевић право да вам кажем био је онако тамо сам га затекао, доста сам њих затекао и Ђуру Продановића. Кад сам се вратио и разговарали смо доста око тога и тај Илија Кресојевић је увек био некако ми мутан и затворен тип. За њега сам исто чуо да је био на минском

пољу. Обрад Тепавац исто кога знам који је одрастао практички уз мене тамо у згради.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, не морате да довршавате све то, како гласи питање?

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ево, ево, ево завршавам, немојте да бежите од поенте сада, дакле, смо становали са његовим покојним оцем који је био овако честит, поштен човек, истина Србин али поштен човек, толико о Вашој мржњи. Је ли и данас мислите.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Окрените се, немате шта да комуницирате, како гласи.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Опростите, како коментаришете ову изјаву Вашу? Да ли је он поштен или не поштен што је Србин или има и Србина који је поштен, тако ја разумем. Може ли да појасни ово његово мишљење.

Одбија се одговор на то питање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Идемо даље.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Је ли Ви мислите судија да сам погрешно цитирао?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Какве то везе има са овом оптужницом, изволите.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Има и те како, има у узроцима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли хоћете да се свађамо или кажњавамо или да.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Нећу, нећу, ево завршавам, ево завршавам. Је ли познајете ова лица која ћу прочитати и да ли су радила у Задрузи, брзо ћу прочитати, да не задржавам остале колеге, имају шта да Вас питају. Римар Мирослав?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Шта је он био у Задрузи? Јесте ли га Ви запослили или Љубан?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он није био у Задрузи, он је запошљен за време, када, можда и за време Љубана Деветака и касније ја сам га затекао као запосленика у Задрузи, али није радио у Задрузи.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Није радио у Задрузи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: А не знате на ком месту је радио?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Радио је као неки технолог у Задрузи кад сам се ја вратио.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: А Љубан га је запослио, је ли тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Претпостављам или он, јер он је остао у селу, он није.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Кесер Ђука?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Кесер Ђука радио у Задрузи, да, за време Љубана Деветака. Тачно, радио је и овај у Задрузи, дошао у Београд, сад се сећам из оних папира који су приложени Државном одветништву, након пар дана тај исти Римар, истина нажалост сад покојни, ишао је у Београд на неке разговоре, према томе запошљен.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли знате кад су се ти људи запослили у Задрузи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја кажем вероватно то за време Деветака, кад је Деветак дошао.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ђаковић Марија?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А то време је мало трајало, је ли у овом почетном периоду или касније?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, овај, овај господин Рибар он је већ након пар дана, то се може видети из приложене документације у суду, ишао у Београд, ја сам то нашао у записнику око прављења ових путних налога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Што је фотокопирано и достављено.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли је он у Задрузи радио од кад и на ком месту? Да ли је ишао у Београд, па ваљда се ишло онда, могло да се иде.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, он је као запосленик Задруге по налогу ишао у Београд, а по што ја не знам.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добро. Ђаковић Марија?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, она није радила, она је запошљена за време Деветака, или је радила, пардон радила једно краће али на одређено време, на одређено време.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја мислим да ме сведок погрешно разумео, ја не питам да ли је, само кад су запошљени и да ли су радили у Задрузи, не да ли је код њега, али свеједно.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Она је радила одређено време.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Пемпер Мирко?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је стално био у Задрузи радио.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: На којим пословима?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Шеф рачуноводства.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Још у Ваше време, је ли?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И у моје време и касније и у време Деветака и после.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: И остао шеф рачуноводства?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Остао, да.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Је ли и он покојни?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И он је нажалост.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Нажалост. Балић Љубица?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не. Она никад није радила, она је дошла из Вуковара за време Деветака.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Брајковић Фрањо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је радио, стални запосленик био.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Жадан Фрањо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И он је исто стари запосленик.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Кесер Мирко?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, он није био запослен, не знам кад, мислим за време исто Деветака.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Е, сада судија Вас је питала за овог, ја мислим да је он жив, Сомборац Владо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Сомборац Владо никад није радио, он је био пољопривредник.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: А шта је по струци?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ништа, био је пољопривредник, сељак.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Сељак, је ли? А је ли га Љубан запослио?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је радио неке послове с Љубаном али да ли је он то радио као вањски сурадник или као запосленик то не знам, нисам га никад ни питао за то.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: А где живи данас Сомборац?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Владо Сомборац живи данас у Равној Гори у Горском Котару, али знам да је доста сурађивао са Деветаком.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Мало сте ме збунили са овом Равном Гором, али добро.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Има их две.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Лутровић Антун?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је у Ловасу. Он није радио у Задрузи.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Је ли радио?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, није, али да ли је радио за време Деветака ја не знам.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Палијан Јосип?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Палијан Јосип, сад се тога не сећам ко је то Палијан Јосип.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Кувездић Јосип?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ни он није радио у Задрузи, можда је радио за њихово време.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Рудић Златица?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ни она није радила.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Балић Жозефина?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Балић Јосефина?

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Жозефина или Јосефина.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ловрић Катица?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли имате сазнање да је све ове људе сем овог што сте рекли да је и код Вас радио, овај, запослио Љубан и да ли сте их Ви после тога затекли тамо и да ли и даље раде ови који су фала Богу живи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, ми смо затекли само неколико особа, а ни приближно те. Била је запослена ова Радовић, а сад како се зове, иначе је рођена Балић, она је била запослена, радила заправо, ми смо је затекли, Девчићка је била, а она је отишла сама, а спор се водио са ове двије Радовићка и још једна, сад не знам ко точно или њен муж, мислим да је њен муж, њен муж, њега сам затекао као ложача, али никад нису радили у Задрузи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да не ширимо ту причу, уопште нам није.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Јесте ли пре, рекли сте да сте познавали Љубана, имали неке пословне контакте са њим, јесте ли, је ли радио он нешто за Задругу док сте Ви били директор?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ништа није радио, покушао је радити један посао, што сам ја мислим и у истражном поступку казао, ту негде рано или сад не знам 1990. или 1991. године кад је он радио већ у Београду, планирао је да му продам шећер за ову творницу алкохола у Србији, како се зове та коњаке што је производила.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, и то исто није толико.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, не, само да ли је имао пословни однос или не.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Тај посао нисмо направили, то смо особно контактирали, то смо особно контактирали код мене у кући седели на тераси и причали.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не морате да ширите причу.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Да ли Вам је познато да пре што су вас кооптирали у онај Кризни штаб, ону групу за преговоре и тако даље, да су, дакле или пре напада на село 10., је ли ту смо се сложили сви око датума, да су долазила нека војна лица код Лукетић Петра званог «Цимерман» и да су били неки разговори?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је био један официр ЈНА, један официр ЈНА је био код њега и чак мислим да смо се нашли заједно исто у Месном уреду па смо и с њим разговарали, а по којој линији је он дошао и какве су везе имали, али то је био официр ЈНА.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: А шта сте разговарали у уреду?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пили смо вино и тако ћаскали, то није била прича, никаква нека политичка или ратничка.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ви сте напоменули овде да сте затекли, да сте познавали овог Ђуру Продановића, шта можете да кажете шта је он радио у време док сте Ви били у Задрузи, шта је после тога?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја не знам шта је он радио за време Деветака у Задрузи.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Говорим Ви кад сте били.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Он је мени причао шта је радио кад смо се срели и шта је радио, кад смо се ми вратили он је овако доброхотно одмах пришао и рекао ево Адаме оставили смо архиву, оставили смо документе све ко је шта радио, ваше запослене, ваше дипломе, ваше радне књижице, све вам је ту на месту, ништа то нисмо каже одбацили и анулирали, он је говорио како је он исто био тај смирујући катализатор, како је спасио сина од Јосипа Лукетића који је био вођен, сад право да Вам кажем не знам куда, да се убије, да је овај Јосип дошао тај Лукетић код њега, плакао, кукао и овај отишао и да је малога спасио и каже Јосипе, тај Лукетић је био толико потресен и узбуђен да мали стоји иза Продановића, а каже од силне те узбуђености и муке јер је мислио да је мали већ убијен, да га није малога ни препознао, каже ја сам га морао ухватити за руку и казати па Јосипе ево ти сина, ево то је Продановић мени причао у том нашем повратку и доста дуго се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли се то односи на онај почетни период од 10. па на даље или?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, да у том периоду, у том периоду да.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ево завршавам и то веома брзо, дакле на страни 21 у истрази Вас истражни судија моли да се, говорећи да ли се можемо позвати на Ваш утицај да доведете људе у Београд, мислим на сведоке и тако даље, па Вас ја сада у светлу тог што је приметио истражни судија први пут кад Вас је видео и заменик тужиоца, а ја Вас већ други или трећи пут видим, прошли пут сте додуше били у публици, али, овај, питам Вас по ком основу имате Ви тај утицај на ове људе, сведоке, на довођење, привођење, је ли самим тим што сте тамо директор или виђени човек, човек кога сви знају, може ли нешто у том селу да се деси, а да Ви нисте кооптирани у нешто?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, чујте, сви ми добро знамо поштен човек, добар човек у контакту са свим људима има свагде места и свако је добро дошао. То је основни принцип и начело за људство и човечанство.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Наравно да су ме из тога разлога требали онда и сада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не морате да ширите ту причу.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Судија, мене јако то копка и интересује.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта, личност Адама Рендулића.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, не, не, за предмет, молим Вас, реч је о сведоцима и реч је о сведоку који је био у публици први дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И?

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Питам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Удаљен је одмах.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Тако је и то на моје инсистирање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И сведок даље може увек да седи у публици зато што је и оштећени и тако даље.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Не, не због тога, зато и јесте удаљен.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сад Ви хоћете да питате?

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Па, не, и истражни судија приметио је да има утицај на ове сведоке и ја питам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сад?

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Какав утицај има на ове сведоке? То питам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чули сте, објаснио је, шта сад даље хоћете?

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Шта? Да је поштен човек. Ја нисам ни сумњао, него какав је то утицај на људе имао, на ове сведоке који се појављују у предмету, то питам и ништа више, ама то истражни судија каже, не ја.

Одбија се одговор на то питање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Идемо даље.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Зато што сам споменуо истрагу, нећу више ништа, нећу више ништа. Хвала. Имам још, али из протеста на који начин.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Седите.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Молим Вас, само ову примедбу да дам, ја се извињавам, ја сам рекао на крају да ћу примедбе. Ви сте данас на недозвољен начин, на сугестиван начин изјашњавајући се унапред о доказног, доказној вредности списка, дела списка у овом предмету питали сведока, још није ни погледао, а при том сведок још и објашњава за чудо, да буде чудо још веће, да је тачно све то и да је био али не толико људи и тако, а Ви додајете без печата, без потписа, сугестивно и сугеришете, а унапред се изјашњавате што није дозвољено. То говорим

због транскрипта, а и због поштоване колегинице да зна да је то недозвољено.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Седите доле, то није недозвољено.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Хвала лепо, то је примедба.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сведоку се, управо му је речено да имамо један документ који нема ни печат, ни потпис и да суд проверава да ли је то аутентичан документ. Идемо даље адвокат Градимир Налић.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добар дан господине Рендулићу, ја сам Градимир Налић адвокат Милана Радојчића. Ја нисам био у истрази, нисам Вас видео и желим овом приликом да Вам изјавим саучешће због како чујем неколико трагичних смрти у Вашој породици у том периоду и у име Милана Радојчића.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Хвала.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Питаћу Вас само за једно име да ли је радио у Задрузи, Илија Радојчић да ли је радио у Задрузи покојни?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јесте, то је његов отац.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Каква је то породица била господине Рендулићу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја сам рекао за њих све да у оно неко време да ја никад нисам ни делио људе ни по националности, ни по вери, ни шта ти ја знам и гледао сам у тим људима све као добре, квалитетне, честите људе, овај, а нарочито ти њихови родитељи, очеви с којима сам ја и особно у кућама био и шта ја знам, зато кажем док сам жив и све то скупа та догађања никад ми не могу бити јасна да су ти моји до јуче колеге, пријатељи, људи с којима сам се налазио у њиховим кућама, с њиховим родитељима могли направити такве злочине у Ловасу или дозвољавати да се такво што направи да не стану у одбрану прије свега тих наших јадних цивила, тих наших јадних мештана који су били тако масакрирани како су масакрирани, да сам ја био на том месту и где год био ја бих малтене и своју главу заложиио јер знам да сам у том селу живио и са тим људима био и кажем мени је нарочито жао што, овај, да тако кажем и тај Радојчић Милан, његов отац је био добар човек, радио с нама, добро смо се разумевали, ја сам му био као руководитељ, тај његов син ми смо га звали Мали увек био тако углађен дечко и шта ти ја знам, па кад сам слушао све те приче то је просто било за неверовати да се таква зла могу правити и људи који су с нама стасавали и расли.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Хвала Вам. Ја разумем и Вашу осетљивост око те теме и тако даље, али и завршили сте ми одговор на један други начин, можда ће време разуверити и Вас па ћете бити мање разочарани у Радојчића, просто Ви немате непосредних сазнања о томе да је Милан Радојчић починио било какво кривично дело?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Хвала Вам. Ја бих даље, овај, пошао, да ли Вам је, колико сте пута господине Рендулићу, да ли можете да се сетите колико сте пута до сада давали исказе и пред којим органима у Републици Хрватској или у Републици Србији за ових 18 година?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Два пута. Једном је било то пред хашким истражитељима, једном је било пред Окружним судом, заправо Државним одвјетништвом у Вуковаву, Судом у Вуковару и ево је други пута у Београду.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Хвала. Да ли сте позивани да сведочите или се појављивали као сведок у Осијеку пред неким судом?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да и у Осијеку, то је било раних тамо 1993. ваљда година у Осијеку, да, да.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Који је то суд био господине Рендулићу, сећате ли се?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да је Осијек тада имао војни суд, али то није било, то је било пред цивилним судом, у Осијеку да и мислим да је тада Деветак осуђен био, да је и тада осуђен био.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Је ли та пресуда правоснажна по Вашем?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да није зато што није био на тој територији, па је осуђиван у одсутности, па.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Је ли она правоснажна, то што њега нема на територији, мислим Ви нисте правник па не знате.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја и не знам право да Вам кажем.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Не знате. Реците ми да ли се ради о предмету Војног тужилаштва у Осијеку из 1993. године?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: О Војном тужилаштву?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Тако је.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли имате тих сазнања?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, ја то не знам, ја знам да је била једна жена судац, да је женска била судац, али да ли је то било.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Ево да Вам помогнем, можете и да се не сећате да ли је Војно или ово, они су тада били могуће у цивилним оделима сви, просто да ли се сећате било је масовно суђење 65 окривљених Срба у том случају?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам, ја само знам да смо ми били испитивани по питању Деветака, а за друго ја не знам.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: И где, Ви сте дали тада ту изјаву?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Је, ја сам тада био и саслушан на суду о томе.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли случајно на неки начин имате копију те изјаве или можете да нас упутите ближе на број предмета?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам то, то могло би се видети, као што се у Осијеку, можете вероватно и то проверити.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро. Реците ми даље молим Вас господине Рендулићу да ли Вам је познато, Ви сте данас помињали Сомборца, да ли сте мислили на Владу или на Славка?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, то је син његов, Владо и Славко.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Они су отац и син, је ли тако? Владо је отац, Славко је син. Да ли Вам је познато да ли су они били лишавани слободе за ова кривична дела и где?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јесу, ја знам да јесу, да су били у Осијеку у притвору и ја сам их чак посетио тамо у притвору у Осијеку и разговарали смо на тему шта и како је, међутим мислим да њима никаква кривња није установљена и да су они пуштени.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Јесу ли они ослобођени, нису осуђени том пресудом којом су осуђени Деветак, Радојчић?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, они су ослобођени.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, хвала. Реците ми молим Вас, рекли сте на питање пуномоћника, овај, оштећених, госпође Наташе Кандић, да су окривљени, то сте још једном поновили данас, није велика ствар али чисто да проверимо, да су окривљени међу собом имали сценарио деловања у критичном периоду, је ли то Ваш утисак или Ви знате нешто о томе?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, ја не знам али с обзиром, ја сам то говорио и сада како се конструкција целокупна поставља ко ће шта у Ловасу.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Дакле, је ли то Ваше закључивање, просто?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је моје закључивање.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, хвала. Реците ми молим Вас рекли сте више пута у Вашим изјавама да је оружје добијано на разне начине, колега је такође испитивао око тога, ја нећу много, да ли је добијано од МУП-а Хрватске оружје?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја сам рекао да, овај, МУП Хрватске је имао оружје у Ловасу тих 10 полицајаца да су они добили оружје. Рецимо ја сам пред сам рат преко МУП-а купио себи карабин и то купио га у Шиду и многи људи.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, то је на лицитацији вероватно оних заплених оружја и тако.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, у трговини, звала се мислим «Кошута» или «Срна» у Вуковару.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Нисам Вас разумео, како преко МУП-а, са одобрењем МУП-а?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Са одобрењем долазили смо тамо, добијали смо доста, шта ја знам, и пиштоља се куповало и шта ја знам.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Колико је вас ишло тамо отприлике из Ловаса колико је вас искористило ту прилику да купи оружје?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја не знам, овај, који дио, али то је било још време док МУП није имао престој Хрватске, него док је био МУП онакав какав је био југословенски, јер је био практички.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Господине, мени су они сви исти, јер Вам МУП дао који је тада важећа дозвола да би купили с тим, је ли тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, да, МУП је дао дозволу.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да, да. Реците ми молим Вас како се деси да, да се истурена одељења МУП-а Илока који је ту је ли тако, нађен у школи једној, откуд у школи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Зато што смо ми тражили, јер практички били смо више несигурни, нисмо имали чим да се бранимо, видели смо шта се све догађа, да стално пролазе те војске, паравојске и онда наравно да се становништво узбуњивало, бежало, па да не би толики притисак био према Илоку, онда су они исто тражили да дође та испостава да би се људи осећали сигурније.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Разумео сам. Кажите ми молим Вас какве су дужности они обављали та испостава од тих 10 – 15 људи, какве су они дужности обављали у селу док су се ту налазили, нису ваљда само седели у школи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, нису, ето патролирали су село, ништа друго.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Патролирали селом. Како, на који начин.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Тако што су се појављивали на местима да би људи били сигурнији, да виде да нису кроз препуштени сами себи, јер би цело село отишло у Илок, што нама није било у интересу.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли су они патролирали колима неким обележеним полицијским или на који начин?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да су они чак имали цивилне аутомобиле.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А јесу ли имали униформе или цивилну одећу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Имали су одоре, имали су одоре.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Какве су имали ознаке на униформама?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, пре свега ја мислим да су имали легалне, легитимне хрватске ознаке, то су мислим да је шаховница била, мислим плава одора да је била.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Маскирна или обична?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, обична плава одора.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Реците ми молим Вас јесу ли, овај, кад смо већ на том питању, Ви сте што кажу човек и образован, сада сте поменули званичну хрватску униформу, званичног хрватског органа, шта под тим подразумевате 1991. године у том месецу у тим критичним месецима шта је то званично хрватско, а шта је званично СФРЈ, како сте знали кога да слушате, то ми реците, јесте ли били збуњени?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, чујте, нама је било све јасно, стварањем хрватске државе добила је своје знакове, добила је своје симболе и то је све било јасно, збуњени смо били из разлога тога што су прављени разно разни притисци са тих страна кажем и војних и паравојних, овај, да то они не признају, да је то нелегално, за нас је то било легално јер је била легално створена и формирана Хрватска држава.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Реците ми молим Вас јер и за Вас тада ЈНА легална сила?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, тада већ не.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Па, што сте се одазивали на позиве нелегалне формације на разговоре?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Каже, овај, по оној народној, ако неће брдо Муји, онда ће Мујо брду.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро. Реците ми молим Вас Ви сте после ових првих преговора и како рекосте озбиљних претњи које сте добили скупили нешто оружја, нећемо о томе, што сте то враћали Илоку, што нисте враћали војсци, ако је војска тражила предају?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, па то је њихово наоружање, ја сам рекао да је то полицијска постаја Илочка са собом донела и то су они однели натраг, а то се убрајало у ту.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А кад су они напустили, та постаја Илочка кад је напустила село Ловас?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, напустила је прије агресије.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: На колико времена?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Можда једно 4 – 5 дана, ја се не сећам сад точно дана, знам да је било ружно време, вече, кад су нас они позвали, али већ тај други Кризни штаб, сви се нису одазвали, дошао сам ја, неки Јосип Туркаљ, не знам ко је тада био дежурни.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: «Јоја».

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: «Јоја» да, Туркаљ, и једноставно су рекли каже, Адаме ми овде шта тражити немамо, војска ако упадне у село, ми снаге било чему се опирати немамо, ми се повлачимо у Илок и то вече су се они повукли.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Како су се повукли они?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, како, аутима су отишли.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Однели оружје са собом?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Однели оружје.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Па, шта сте онда ви предали војсци од њиховог оружја ако су они однели, јесу ли они оставили нешто оружја у селу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, од њихове ништа није, све је њихово однесено, ја сам рекао ко је предао, да је предало неколико људи и точно знам поименце био је попис, браћа Туркаљи су предали своје полуаутоматске пушке и још било неколико полуаутоматских пушака, ја сад точно не знам број, био је попис тога шта се предало, предао је Иве Сабљак своју ловачку пушку, ја моју нисам предао и не знам још можда тих пар, не знам, мислим да је неко предао пиштољ, али ко, ако није баш Звонко Мартиновић који је убијен.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Значи то није оружје илочке полиције?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је било.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А што сте онда то предали илочкој полицији а не војсци?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, јер Вам кажем да смо предавали за војску, за војску и сутрадан је дошао.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А илочкој полицији, шта сте предали илочкој полицији?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ништа нисмо предали њима осим оно што су они повукли своје.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, добро. Реците ми молим Вас да ли Вам је позната локација Савезна омладинска радна акција, камп неки и тако даље?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сам рекао да је војска била то гранатирала, тамо да је то разрушено било у исказу сам то рекао.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Када је то гранатирано?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је био српањ месец, сад датум не знам точно који. Ја сам међу првима дошао тамо са мојим колегама да видимо што се тамо догодило.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А што сте Ви ишли тамо господине Рендулићу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, зато што смо видели да су направили велика разарања, да је ту било и цивила.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Извините, да ли то припада.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да је ту била и хрватска гарда је била.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Извините, српња које године?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је било 1991. године.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Хрватска гарда је тамо била је ли тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: У ком саставу, које јачине отприлике?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, откуд ја знам колико је било.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Па, колико их је било, било је пуно жртава или није?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, жртва уопће није било, ја сам рекао да је био само један лакше, један лакше рањен, један само лакше рањен, јер су они из тога кампа отишли.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А можете ли да се овако можда присетите, овај, није то мали број људи, то је велики камп, тај камп је.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ма, не, не.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Извините, само да завршим питање, тај камп је примао својевремено више стотина акцијаша и тако даље, да ли овде причамо о 200, 300, 500 полицајаца?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, он није био попуњен ни близу, то није ни близу попуњено, тај камп је био празан, они чак нису ни заузели све те просторе, заправо ја нисам тамо одлазио до тога момента.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А шта се радило у том кампу, шта је радила тамо хрватска полиција у том кампу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, шта ја знам шта је радила, радила је оно што јој је Хрватска држава наређивала везано за заштиту, обраду и то.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А је ли и тај камп на неки начин припада Земљорадничкој задрузи Ловас?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли припада, је ли имате Ви нешто ту, јесте ли неки, јесте ли тамо у некој управи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, ништа, ништа, то је «Вупиков», Вуковару припада.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А какав је Ваш интерес био да идете онда господине Рендулићу да Ви видите има ли жртва међу полицијом и тако даље?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ишли смо тамо да видимо шта се догодило, да ли има жртва, јер тамо су цивили радили, тамо су радници «Вупика» Вуковара исто боравили, у предњем делу су биле.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А ко Вас је позвао тамо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Молим?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Ко је Вас позвао, «Вупик» Вуковар није ваша Задруга?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, ја сам рекао да смо ми били на извиђању семенског кукуруза, ја, Жадањ, исто тај Јоја Туркаљ, Ивица Пољак и видели смо те авионе кад су тамо надлетили и ми смо мислили да иду за Вуковав, међутим.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Какви су авиони били?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Молим?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Који су авиони били у питању?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим да су то били ти, млази су авиони били «Јастреб».

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Којих је још авиона могло да се види на небу тих дана тамо по Вашем сећању, ако се сећате?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ево ово у Сотину што је било речи, ја не познајем ту авијацију баш, овај, рекли су да ово што су бацили гранате и напали Сотин, односно сахрану мога нећака, да су то били «Галегови».

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли се Ви разумете у оружје господине Рендулићу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, највише у ловачко.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Јесте ли резервни официр били?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Служили сте у Пожаревцу.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Којим је митраљезом био наоружан тенк на који сте се попели да погледате шта има унутра, је ли се сећате тога?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не знам ја, ја знам само да је имао овако неку задну главу велику и ту је био увучен реденик те бојевне муниције, а какав је то топ то појма немам, односно митраљез.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро. Реците ми молим Вас ко је био изнад да тако кажем у хијерархији Хрватске државе изнад Кризног штаба Вашег? Ко је Ваш Кризни штаб достављао извештаје, одговарао и тако даље?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да се достављало, да се тај извештај достављао Кризном штабу који је био на нивоу општине тадашње Вуковар.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Ко је био на челу тада, сећате ли се?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, не знам, прво време је био Реха, после је био Мерчеп, касније је био Марин Видић Били, то се мењало, ја с њима нисам контактирао.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А реците ми то је Ваш мештанин Ловас, Били је, Марин Видић је Ваш мештанин је ли тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Из Ловаса.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А реците ми молим Вас да ли је то тада носило назив територијална одбрана Вуковара, хрватска територијална одбрана Вуковара?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим да није, ја у такве називе и те формације то не знам.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Ви сте данас у свом исказу рекли да сте били на, када су у питању ови трећи преговори у које сте били укључени или

претходно када сте извештавали да сте били до Мерчепа, неко је питао, и тада сте њега представили као регионалног команданта територијалне одбране.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ма, то је било устрој, ја мислим да је устрој исто био као.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Просто, како је било устројено?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Као што је био и у старој Југославији, тако је било, односно у Југославији, такав је устрој и овде, то се звало народна одбрана или како се звало, не знам ни ја точно.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Реците ми, да ли Вам је познато, да ли то, с обзиром на организацију, вертикалу и остало, како је организована ниже, испод Вас, да ли је организована на водове, одељења, чете, како је то, обзиром да је село у питању?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Како је која средина организовала.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: За Ловас питам, село је у питању:

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ловас, а у Ловасу је био Кризни штаб и онда су се организовали ти дежурни водови, а дежурни водови су били попис цивилнога становништва.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А колико један вод је садржао људи, отприлике?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја не знам како који, десет, петнаест људи, како се ко коме пријавио.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Колико је водова требало у једној смени да се чува село?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Није се чувало уопште по водовима, ја сам рекао по пунктовима.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Рекли сте три до пет људи по пункту.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Било је пунктова околу села, не знам по свим тим странама и кажем, ту су људи били.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Колико је отприлике било, колико пунктова је отприлике?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И ја сам вечерас дежурни, и зовем Вас и моје пријатеље, понесем две литре вина и седимо на пункту и контролирамо.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Колико је отприлике пунктова тих било у селу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја не знам колико је било, ја нисам све обилазио.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Отприлике?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Али било је околу, околу целог села.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Шта то значи, десет, петнаест, двадесет?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Шта ја знам, било је на источној страни села, било је на западној страни села, мислим, углавном пунктови су постављени тако како би се могло контролирати улазак и излазак из села.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли можемо да закључимо да је било пет пунктова у селу, рецимо?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, добро, можда је било и десет.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Можда је било и десет, са по троје до петоро људи, рекли сте. Просто покушавам да дођем до високе цифре бораца у Вашем селу.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Како, којих бораца када су то цивили?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Па, три смене такве, знате, по осам сати.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Борац у тенисама, борац у тенисама и цивилном оделу, то Вам је био борац и добио пушку? Моја пушка била, овај, ловачка, исто давао на стражу, па када су ми вратили, покидали мушицу, нишан, па сам био бесан, рекох, више нећете добити, ето моја ловачка пушка, ето то Вам је било наоружање.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Боље да сте предали онда када су скупљали оружје.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нисам хтео да предам.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Ето видите, они Вам упропастише.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Остало је у кући, па су свеједно однели.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, реците ми молим Вас, када је пао Товарник, Ви сте рекли у Вашем ранијем исказу и пред истражним судијом да је око две хиљаде људи напустило Товарник и побегло према Ловасу највише и ту се нешто задржало, касније је отишло и остало. Да ли је међу те две хиљаде све били неборци, жене, деца, нејач или је било ту и товарничка полиција и њихове одбрамбене снаге, зенге? Да ли сте их виђали и у униформама међу те две хиљаде?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Овако, било је полицајаца, било је полицајаца и наши Ловашчани су имали то седиште који су радили у полицији, били су у Товарнику.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли су они понели оружје са собом?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Они су имали ово кратко оружје са собом. То сам заборавио напоменути, онда када су били на преговорима између Товарника и Ловаса, када је био њима прекинут пут да иду овај у Товарник, онда је војска после договора и преговора, дозволила полицији да може одлазити у Товарник да обавља своју дужност полиције.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Ја питам, међу две хиљаде избеглица, било је и полицајаца са оружјем, војника, драговољаца хрватских и тако даље који су бранили Товарник?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пазите, можда сам видео и то сам видео у повратку из Илока, из Илока једна скупина, њих петорица се враћало, Товарничана које сам једнога од њих познавао, значи претпостављам да су и ти други били Товарничани и срео сам их тамо код млина, па људи, куда ви идете. Каже, идемо у пробој, идемо вам Илока. Дошли су до Ловаса.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли су имали оружје ти?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Имали су оружје.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, пробој су вршили, добро. Реците ми, молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли су ти људи били на дан напада у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, ја их нисам уопште видео у Ловасу, тек по повратку из Илока када су ишли.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Извините, одакле Вам је то познато да они нису били у Ловасу, јер Ви из подрума на дан напада излазили нисте, осим да, што се каже, пробијете у слободу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, чујте, ја у оном мом делу нисам био, односно не на дан Ловаса, односно претпостављам да се мислило на дан када су они дошли, они су се задржали једно седам дана у Ловасу. У то време нисам никога од њих видео са наоружањем. Они су били седам дана у Ловасу.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, реците ми, молим Вас, ова јединица полиције, испостава, школа, Илок и тако даље, да ли су они имали, почели смо око тих њихових задатака, да ли су они чували стражу око села?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, они не.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Како, ви се плашили па звали да дође полиција ту у село, онда поверили старцима сеоске страже, да чувају и вас и полицију у школи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нису старци, ја нисам онда био старац, нисам ни сада.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли су то били јачи, млади људи, шта?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Молим?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли су то били јачи, млади људи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То су били људи мојих година и млађи од мене.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Значи, тада Ви сте имали око четрдесет година, да ли је тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не видим никакво зло у томе да чувате своје село, да у ситуацији када су се људи у Товарнику убијали, када се туче

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Не кажем то, господине, него мало је нелогично да људи ловци, цивили и остали, чувају полицајце који седе у школи и који су дошли да би вама донели спокој и мир и тако даље. Само указујем на нелогичност

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, они су само били наша морална подршка, шта би десет полицајаца могло, зато су се и повукли, и сви остали.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, реците ми молим Вас, Ви сте водили, вас су бомбардовали војни авиони, да ли је тако? Ово све «Галеб» и ово, то немају добровољци ни територијалци, да ли је тако? Па су тенкови војни бомбардовали, односно гађали. Ви сте водили преговоре са војском и тако даље.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јесте, да.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Па, како то онда, овај, Ви оцењујете на крају као оштећени овде, чињеницу да овде нема војника на оптуженичким клупама, него Ваших комшија, мислим војника ранга који би заслуживало тако нешто, када Вас не питају већ други?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То ја не знам. Не знам који то органи овде у, тада Југославији, сада Србији, би требали знати где су та лица, неко их је наоружавао, неко их је организовао, ја знам да ти територијалци или паравојне снаге нису дошли сами до оружја, неко је то усмеравао.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Хвала најлепше. Реците ми, молим Вас, када сте одлазили на те преговоре, прво а касније у Шид, Ви сте по повратку са преговора преносили, претпостављам оно што сте тамо питани, тражено од Вас и остало, Вашим ту сарадницима у Кризном штабу. Да ли сте извештавали још некога мимо Кризног штаба Ловаса?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: О овим преговорима мојима?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Тако је.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, углавном мештане тако у случајном пролазу.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А нисте имали обавезу да известите више регионалног тамо; Томислава Мерчепа?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не, ја не.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Не Ви, али Ваш Кризни штаб?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам да ли је он обавештавао, пазите, у то време задње су већ попуцале везе, тако да је слабо и могло бити комуникације.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро. Ви сте говорили о једно три, да кажем, неизазвана напада, како сте Ви рекли, те гађају цркву, те гађају силосе, те ово, неколико датума сте ту поређали, овај. Да ли је, с обзиром да сте били у Кризном штабу, Кризни штаб сачинио некакав, да

кажем, записник о штети нанетој тада, јер то су ипак важни и привредни и, да кажем, сакрални објекти?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, видите, с обзиром да се ради, није се водила, али с обзиром да сам ја био управитељ те задруге, требао сам сам особно водити, али се није водило. У тој збуњености, у тим свим догађањима, нисмо водили ни о особним стварима, ни о особним стварима нисмо водили пуно рачуна, а камоли о оним осталим.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А ко је био председник Месне заједнице тада, Ловаса?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Молим?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Ко је био председник Месне заједнице тада у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Једно време, ко је био, председник Месне заједнице је, био је, задњи је био Миле Павлић, а пре њега ко је био, не знам, не сећам се.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, скрећем пажњу, не знам да ли Вам је позната чињеница да је када су изгинули Ваши, да кажем, Ваше комшије и тако даље приликом напада на село или дејстава и тако даље, да су тела скупљена и стављена у једну заједничку гробницу означену, не у некакову, не знам где и да је направљен списак погинулих и идентификованих и да је то урадио Ђуро Продановић и чак, штавише, у матичне књиге умрлих, па сам просто мислио да сте Ви можда исто тако неком комисијом пописали те куће, цркве и остало што су вам порушили ЈНА до критичног периода.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, тај попис се радио, мислим непосредно овај иза тих напада и рушења, мислим да је то радио Бранко Божић, он ми је баш причао, он је правио попис оштећених кућа и процену неке штете.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Знате шта је сврха питања? Мом брањенику се ставља нешто на терет да је учествовао, али ту је порушено све, па да видимо шта је порушено раније, шта за време његовог дејства и остало, због тога, претпостављам да имате неке записнике.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сам рекао да раније од деловања артиљерије не знам, мислим да ниједна кућа није запаљена. Погинуо је само један и то мој сусјед. Све друго је после тога до 18.-ог побијени тих 68 људи, побијено је, а од тих паравојних јединица, а од војске нисам чуо нико да је погинуо.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, да Вас питам још нешто, у Товарнику да ли су срушене, односно оштећене у борбама и католичке и православне цркве, да ли сам у праву када кажем?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Није, не може се казати у борбама, у нападу, у нападу је на Товарник су запаљене, и један и други торањ, па

када су питали зашто, па, каже зато што су овај, горе та могућа митраљеска гнезда.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Реците ми, молим Вас, ко је командовао овим стражама у селу, ко је њих обучавао, ко је њих научио да пуне пушке, ко није знао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нико није обучавао, нико није обучавао, били су, овај, као нека одељења, па је свако са својим одељењем водио, е ти ћеш држати стражу на оном пункту код гробља, ти ћеш држати не знам, према Јелашу, ти ћеш држати, не знам тамо према Бечкој, то је тако било. Чак овај кажем, неки и неорганизирано су долазили, добровољно су долазили да праве друштво, да не буду двојица, ево ја донео ракију па ћу бити са вама.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да, срећа у несрећи да нису ствари кренуле онако него овако. Сада би и овај тужилац вас овде растрзао као Љубана Деветака што се неформално организовао. Реците ми, молим Вас, да ли Вам је познато које је војно задужење имао Јозо Милас?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Војно никакво, цивилно је био као цивилни председник Кризног штаба, а за војно нико није имао војно задужење. Он је био председник овај ХДЗ-а, радио је код мене у фирми као правник, а да је имао неко војно, ни чин није имао, ни после ни сада, а мислим да ни сада нема.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Реците ми, молим Вас, 10.-ог ово гранатирање приликом напада на село, колико је оно трајало, колико је испаљено по Вашем мишљењу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим двадесетак минута, није дуго, кажем, све је концентрација била тих артиљеријских напада на део села где је моја улица, где је моја кућа. Наводно сам чуо да је то био оријентир, с обзиром да је моја кућа ту на кат и висок димњак имала, па је, овај, то било ту. Колико сам ја набројао око моје куће је пало шест граната и овај, једно три, четири су прелетеле преко куће. То се чује, не експлодира, него прошушти само.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: И не чује се када пукне?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, нисам ни чуо, питао сам чак војне те, зашто нису пукле, каже, отишле су у њиве, њива је мекана па се забиле.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Реците ми, молим Вас, да ли је Ваша кућа била оштећена у гранатирању?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, иако сам мислио да, једна граната је пала тик испред моје куће и то срећа па та деца која су дошла у подрум, су седели под зидом, а ја сам на прозоре ставио био вреће са шљунком, тако те силне детонације, а испред прозора је зид још једно пола метра бетонски, значи колико је близу граната пала, таман пред кућу те жене

која је побегла тик испред гранате у мој подрум, деца стајала, седела под зидом и срећа па је пребацила.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: У који Ваш подрум, господине?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Молим?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: У који Ваш подрум?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Моје куће, моје.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да ли сте Ви били у подруму Вашег пунца?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ако сте слушали, да смо прво били у мом подруму, па смо онда када је мој отац дошао, прешли да видимо шта је са пунцем и шта је са пуницом, у њиховој кући.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро, хвала. А реците ми, молим Вас, да ли је оштећена кућа Вашег пунца?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Је, и његова кућа, њетова је кућа, добила је сусједова гранату, јер граната је испред моје куће, прекопута куће тога Латаса Милана што је лупила и овај, и мога пунца је добила исто кућа до ове куће.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Три, четири сте само набројали, пет, шест већ граната је пуцало, још негде по улици или само по Вама?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, пазите, ово је један, два, ова је испред моје три, ова што је у Милана Латаса ударила то је четири и ја мислим да ниједан у рату не броји тачно гранате које падају.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Да, наравно, али просто, реците ми, молим Вас, рекли сте данас да сте приликом повлачења, овај, када сте бирали пут куда да се извучете из те непријатне и опасне ситуације, видели тело једно, овај, Антоловића?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, нисам ја знао ко је.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: То сте касније сазнали?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сам касније сазнао.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А од кога сте сазнали, овај?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Од кога сам сазнао? Чињеница је да је то било његово тело, од кога? Ја мислим да сам сазнао од или Јосипа Бадањка, од ових људи углавном или Живана Шибалића који су ме, које сам ја затекао у мом изласку из села.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А где сте их зактекли? Они су такође излазили?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Затеокао их оба, од тога места па можда петстњо метара даље.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Где је та жртва била, једно петсто метара даље.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Кажите ми, молим Вас, Ви сте рекли да сте Филића и другу двојицу, тројицу тамо тешко мучених људи и тако даље, са отеклинама.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нашао у брашковићевој болници, да.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: У Загребу, да. Када је то било?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, то је било, то је било пред Божић, то је било ту, некада су они пред Божић тај крвави Бадњак.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Божић је када, 25.-ог?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: 25.-ог.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: 25.-ти децембар, да ли је тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А ми овде причамо о 10.-ом до 18. октобру, па да ли су држале те модрице до Божића?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Е па сада, пазите, ја, кажем да су та догађања била пред Божић, тај крвави Бадњак.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Овде ми онда имамо неспоразуме, господине и Ви нисте за то криви. Овде се ради, Ви треба да сведочите за период од 10.-ог до 18.-ог, јер таква је оптужница.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сам говорио све по оном што сам давао истражном суцу, причали смо о свему томе.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Значи, то је било пред Божић када сте Ви те људе видели који су управо изашли из затвора?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Добро. Реците ми, познајете ли Јосипа Бољковца?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Кога?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Јосипа Бољковића, Бољковца, Јошко?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јосип Бољковац? Име Бољковца, то мислите на овога у Загребу шефа што је био?

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: На њега, да. Да ли сте га лично упознали?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Знам га са телевизије.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Нисте га лично упознали?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, никада.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Хвала Вам пуно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите даље, питања? Оптужени питања? А има бранилац Фурјановић, изволите.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Да ли Вам је неко описао како изгледа Петроније?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, рекли су да је каже овако, крупан, снажан, јак човек, плав.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: А ко Вам је то рекао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, то ми је рекао и тај и Ђаковић, па и овај Цоњар, па и овај Пеулић Стјепан, па било их је педесет тамо затворених који су њих познавали.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Да ли су још нешто рекли што се тиче описа Петронијевог?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нисам ја пуно ни испитивао, а мислим да нисам више ни по говору. Највише су спомињали њега и неког Косту.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Добро, хвала, немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, идемо даље. Оптужени?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да ли може мало воде?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само мало воде донесите. Изволите, преко суда, господине Деветак.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добар дан. Питао бих сведока, тај задњи пута када су били на преговорима у Шиду, овај, да ли им је војска на неки начин претила са уласком војничким у село, са добровољцима или на неки други начин?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, не, они су рекли да они морају ићи, доћи у село, да ће извршити претрес одређених кућа, да ће можда некога привести и на разговоре, а ево то су нам рекли, ако дођу у село да ће то одрадити.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли је био на тим задњим преговорима присутан пуковник Ловрић?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: На задњима да.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Питам.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: 28.-ог он је био.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Претходно питање поставио сам због тога што ми је он причао да је било претњи.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Није било претње. Ловрић је, ја сам остао задњи са тим Желимиром Петровићем, задњи сам са њим разговарао и питао сам га, «добро, господине пуковниче, шта ти ја знам, или друже», не знам више шта сам рекао, «шта Ви мислите, докле ће то трајати?», па, каже, «што се мене тиче, ја бих прекинуо одмах», каже, «а трајаће све дотле», тако неки био је разговор, «док Срби и Хрвати не виде је ли то то».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, даље.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли се сведок обратио у кино-дворани грађанима, односно мештанима Ловаса када су се вратили са тог задњег преговора?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Боме, ја сада то не знам да ли се он обратио.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Мислим на сведока.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Оптужено пита Вас, да ли сте се обратили?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Аха, да ли сам се ја обратио?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Аха, па ја јесам, ја мислим да смо имали састанак ту и у Месној заједници, сада ја нећу точно тврдити и рекао сам шта смо направили разговора и договора, да, овај, оружје није предано и шта ће даље бити, да не знамо, да би било најбоље да свако спашава своју главу.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли си изјавио, између осталог, ако се не преда оружје, да неће бити добро, а ако се преда, да не знаш шта ће да буде?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, вероватно да у том контексту сам.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Када му је пуковник Ловрић пренео, само цитирам његове речи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Може бити да сам тако рекао, оружје се није предало, а ако се не преда, шта ће бити, наравно да не знам.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли се сећаш ко се то са Фрањом Кризманићем овај посвађао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Посвађао и то на састанку, не посвађао, него се мало и потукао, па потукли су се, Милко Кесер.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Јер он то није признао у своме сведочењу, па зато питам.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Није била класична туча, овај је ошамарио њега, а овај је пао доле и готово је, то је било све.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Адаме, у Ловасу је и онда, колико сам информисан, и сада постојао само један млин, да ли је тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Неки од оптужених овде су тврдили да су 10.-ог ујутру, овај, са зољом гађали млин, ја додуше нисам видео да је оштећен 12.-ог, а 10.-ог нисам ни био тамо код млина, био сам на другој страни, овај, да је било митраљеско гнездо на млину или на оној кући где је некада Богар становао, крај млина.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ма, какви, ја у млин тамо нисам ишао, млин задњих дана уопште није радио, да је било митраљеско гнездо, појма немам да је тамо могло бити. Тамо је био пункт овај као стража, овај, контрола уласка и изласка у село, али митраљеско гнездо, то појма немам да је било.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Адаме, рекао си да су многи људи, мештани Ловаса, како су излазили из села, да су свраћали код тебе у задругу, у седиште то у Загребу, јел тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Па ме занима, да ли су они долазили код тебе као мештани Ловаса или су дошли на информативни разговор?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јадни људи нису знали куда ће са собом. Онако ружних и тужних призора се сећам, сећам се када је дошла једна млада жена од Мате Кесера са двоје мале деце.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро, само сам ово питао.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Дошла је, дошла је код мене куда ће ићи сместити се, тако да смо јој ми помагали тамо и ти радници, ти иди у «Мартиновку»; ти иди, не знам у приватни смештај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када сте већ код те жене Мате Кесера, да ли рече она Вама, како јој је муж страдао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, она је само рекла да јој је убијен муж, а наводно, не наводно, већ ми је рекао и Ђука Филић да је њен муж и Ђука. Ђуро, Ђуро, овај, како се он презива, да су убијени у његовом дворишту, код Ђуке Филића у дворишту, да је убијен тај Мата и тај Ђуро Пољак, да су убијени код њега у дворишту.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је тај Мате Кесер био неки хрватски војник? Овде неки оптужени помињу.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ма, није, Мато и Ђука, Ђука је био у тим стражама, али тај Мато Кесер, то је био дечко миран, повучен, млад, имао је двоје мале деце, практички, колико ја знам, а мислим да знам доста, није се ни у шта ни мешао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, изволите даље.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Морам се подсетити, сада сте ме.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, само када се већ дотакао некога од оштећених.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Између осталих да ли си разговарао некада са Грчанац Марком, овим маторим? То је отац и син има Марко исто.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, да, јесам, разговарао сам, рекао сам да смо разговарали то када смо се нашли у Загребу, када је он дошао из Стајићева, из Пјешченице и јадан.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро, добро, занима ме, има још мало времена, а ја бих хтео да искористим, да што више информација добијем. Да ли је Марко или си га ти можда питао или је рекао сам, који је разлог да је завршио у Стајићеву, да га је војска одвела, војна полиција и затворила у Стајићеву?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, то се не сећам, ја знам да је рекао да их је частио, да је заклао чак свиње. Е сада, кога је частио, да ли војску или те паравојне јединице, ја појма немам, да је клао свињче, да их је частио са ракијом, да ово, да оно и каже још мене, овај, отерају у Стајићево, што ми је било за чудо, кажем старији човек. Исто тако мој сусјед тамо близу, да је он завршио у Стајићеву.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли Вам је помињао тај Марко Грчанац да је негде у Ловасу имао неко малтретирањек од некога?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, он је и то говорио да су њега малтретирани. Сада причу како су га малтретирани, шта је, углавном, каже, прошао је он доста великих тих грозота, а сада ко га је малтретирао, ја право да Вам кажем, с обзиром да је старији човек овако, нисам баш пуно се и распитивао о његовом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Реци ми, овај, Адаме, да ли је теби када таст твој Видић овај Лала, тако се зове.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, покојни је нажалост.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Нисам знао, да ли ти је говорио, да је мене виђао у свом дворишту, односно и у твом дворишту код процене оштећења ове куће твоје?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Мислим да није говорио, да није, знам да је размишљао да иде код тебе када је требало бити иселење, пуница да иде, заправо и пуница је дошла тамо, тебе није било, био је Владо Сомборац и рекао је да тебе нема и, а они су кумови, каже, кумо, ви сте на списку за селење. И каже, ја сам се вратила кући и овај, то пренела мужу да селимо иако дида је био за то да не иде уопште ни питати, интервенирати да не селимо.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли си закључио да је твоја кућа насељена пре него што су твој таст и ташта иселили из Ловаса?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да је насељена?

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја не знам ако је тако брзо, ја не знам, јер је моја кућа била запаљена, запаљена тотално. Ја кажем, задњи пут сам видео моју кућу када је била као бакља у пламену. После ми је деда причао све је изгорело, кров је пао, намештај изгорео, чак се и плоча билиа деформирала. Ја сам само видео, заправо део куће опет је била девластирана када сам се вратио 1997. године, да је обнављано, да су тамо крпани зидови.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, не морато тако широко толико.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Да ли ти је познато, ко се уселио у твоју кућу и одакле?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта, ко?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ко је уселио у моју кућу.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: И одакле?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не знам одакле, чуо сам да је то женска нека која је била ваљда у задрузи нека твоја секретарица или шта, да се

она уселила у ту кућу. То ми је говорио деда Андрија Мартиновић, заправо, деда Андрија стари Мартиновић.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: И са којом си контактирао?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, оно када сам 1993. године звао тебе, односно када смо ја и ти разговарали из Словеније.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: А њу посебно због замене куће за њезин стан у Пакрацу?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, није нам то толико важно.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам ни одакле је она.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Због других разлога.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам одакле је та женска.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Мислим, ти други разлози су мимо ове оптужнице.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Знам само дида Андрија да ми је рекао овако мало да растеретимо ситуацију, да је згодна, каже, то је старији један човек, осамдесет година, «ти», каже, «имаш згодну газдарицу».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Реци ми, молим те, од оног исказа што си давао код истражног судије овде у Београду везано за оно моје питање, овај, зашто је забрањено свадби из Босне да дође по ову Амбринац Жаклину, 30.06.1991. године, у село, да ли си дошао до спознаје?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сам дошао само до спознаје, када си ти мене питао, да ли је Жељка или Жаклина, јер моја су деца била у сватовима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То нам исто није важно.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, упитан сам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То везано за свадбу, то је већ било у истрази причано и тако даље.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, он мене пита. Онда му забраните питање.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Битно је да се теби не забрани одговор, није друго ништа битно. Реци ми, Адаме, одакле ти спознаја да су те куће, почев од Балића, Стипе Балића кућа одмах после твоје куће нове, да ли је тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Молим?

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Стипе Балића кућа је одмах после твоје нове куће?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, не.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Или једна Вас дели?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како гласи питање?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Дође Грчанчева па Ворганићева па Стипе Балића.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како гласи питање, господине Деветак?

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Од Стипе Балића кућа надаље до куће овога Славка Штрангаревића све су куће изгореле.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Али не тог првог дана.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Молим?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не првог дана.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Чини ми се да си рекао првих дана у својој изјави данас.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, добро, првих дана, први дан и првих дана, од 10.-ог до 18.-ог су први дани.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: ОК:

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тако је и речено, тако сте и рекли.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, тако сам и рекао, да.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Овај, од кога је информација та?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, информација је од Руже Јонак које је исто дошла у прогонство, ко још је од тих мојих суседа дошао у прогонство па ми то казао, тај Ђуро Воргић, јел то су све суседи моји, Аница та од Славка и она је дошла исто па ми рекла.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Могу одмах примедбу, па да после не заборавим? Те куће су запаљене у време пуковника Ковача, односно крагујевачке јединице која је дошла 20.-ог или 21.-ог у Ловас. Као команду је горе код гробља заузела Штрангаревићеву кућу јер је била нова, а ове овај су запаљене, како и шта и убијен је исто овај Видић од Билога отац, не знам му име, помози ми име.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, отац није му био, него стриц Божа.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Божа стриц и зато је био осумњичен од стране војске и пуковника Ковача и војне полиције из Шида, овај, Марко Грчанац.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, сведочите, сведочите, даље, господине Деветак, то смо слушали у Вашој одбрани, ако се сећате.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Добро, хајде да кажемо што нисмо слушали. Хтео сам рећи да има криву информацију, само то.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, куће су запаљене, та моја кућа тај први дан је запаљена и Јосипа Грчанца прекопута, исто је запаљена значи први дан.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Знам, за твоју кућу знам и то не спорим, али ове друге што си рекао, то сам таксативно рекао када и због чега је Грчанац био притворен, давао је вино сигурно, показивао борачку легитимацију у вези.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта Ви то сада нешто причате, поставите питање.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Подсећам се шта је све било, хоћу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево док се господин Деветак смисли да Вас питам ја, реците ми, за ове људе, ја ћу да прочитам да ли је то једна породица, Данијел, Цецилија, Петар Бадањак?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Антун, Анка, Јосип Јовановић?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Петар, Антун, Ђука Лукетић?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Вид и Зоран Кризманић?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Славица, Јозефина, Маријана Павошевић?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Марин и Катарина Балић?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Стјепан Лукетић и Марија Фишет, то су Ваши, знате.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јесте, то су моји.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Златко и Антун Пањик?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, браћа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Жељко и Дарко Павлић, то сте причали.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Исто браћа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Иван и Марко Сабљак?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Исто браћа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ово су људи који су страдали, па сам ја хтела да Вас питам, да ли сте Ви после размишљали, после ових свих страдања, да ето читаве неке породице су страдале. Који је то био критеријум да су то читаве породице страдале?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Право да Вам кажем, није јасно. Када сам разговарао са овим свим, рекох то је за разматрање свих психолога света зашто су ти људи уништавани и зашто. По мени овако у размишљању јесте да се направи један страх, да се људи иселе, да ту више Хрвата не буде. То сам мислио, а основно што је било, мислим пресудно, прво зато што су Хрвати или да је неко од тих наших домаћих Срба, имао пик на те људе, јер зашто би били убијени. Ови који су дошли нису знали ко је Павлић, ко је Кесер, ко је Кризманић, ко је Пањик, то нису знали. То су домаћи људи морали казати, то је то, то је то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, изволите.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Председнице, ако дозволите, приговорио бих оваквом питању. Одакле то уопште сведоку може бити познато, шта је руководило некога да уништи читаве породице и да ли је то смишљен план, како може знати.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја га нисам питала да ли он зна шта су ти мислили што су их убијали.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Зашто га онда питате за мишљење?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја сам питала сведока, с обзиром да све ове људе познаје који су страдали.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Па, он није ни експерт ни вештак судија, ја стварно мислим да ово питање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, ја сам питала за његова лична размишљања.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: А за размишљања?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Извините, нисам знао да питате за размишљања. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јесте. Да ли су ови људи имали неке полицајце у породици, да су припадници ХДЗ-а или на било који други начин?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја нисам видео ко је био члан ХДЗ-а, а мислим да чак то уопште не би требало бити ни спорно, јер и чланови ХДЗ-а су били сви нормални људи и никакве супротности ту није било, али, овај, чуди ме, рецимо, за ту браћу Павлиће знам да су били јако мирни дечки, Пањици исто тако, тај један је радио код мене, то су све били мирни дечки, нежењени дечки.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми за Марина и Катарину Балић, да ли су њихови неки синови?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Њихов један син је био у полицији, један син је био у полицији.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, ова породица Павошевић, Антун Павошевић, шта је тај човек, да ли је он био у неким хрватским формацијама или полицајац или нешто слично?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Видите, ја се сада не сећам да је он био у неким формацијама. То је исто тако један миран човек био, мислим, ништа овако посебно се нигде није истицао, радио је једно време на «ИНИ», после је био пољопривредник и имао је воћњак и бавио се тим пословима. То ме исто зачудило да су ту њетову баку, жену и кћер убили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми, овај Стипо Долачки, да ли знате тог човека, да ли је он нешто био у неким формацијама или је био полицајац или припадник ХДЗ-а?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја исто Стипу, ја за Стипу не знам, он није ни живео стално у Ловасу, он је живео једно време ваљда у Вуковару, није он стално живео у Ловасу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми за Јосипа Краљевића, да ли он има некога од деце да му је био у гарди или полицији?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Јосипа Краљевића не, његов син је, његов син је био са нама цело време. Нажалост и он је настрадао у прометној несрећи, а Јосип је био старији човек, мислим, чини ми се да практично ништа за пуно заинтересиран. Нашао се на улици и ликвидирали га, као и ова жена Ката Павличевић која је исто убијена на улици.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците ми за Ивана Оструна, његов син Дарко Острун, да ли је он био у гарди, у полцији, да ли имате такво неко сазнање?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Један Острун је био у Вуковару, али сада ја мислим да од Иве Оструна син није био, да је његовог брата био син.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите даље, господине Деветак.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Питао бих сведока, овај Адама, да ли му нешто значи овај име капетан Шакуљица?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Кепетан Шакуљица? Не, ништа, знам неке Шакуљице из Вуковара, али да су били војна лица, не знам. То и данас су те Шакуљице у Вуковару, али капетан Шакуљица.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Како ти се звао командир чете у Пожаревцу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Илија Станковић, то добро знам, Илија Станковић.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: А секретар партије? Тамо си примљен у партију, да ли је тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: У Пожаревцу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нудили су ми, нисам хтео прихватити.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Зато си мене молио да ургирам.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли имате питања везана за оптужницу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сам тебе спасио, ако се сећаш, при одласку из армије, јер ниси имао ни ранца, ни шињела, па је Адам отишао у своје складиште, напакирао ти ранац, шињел и ону пушку за чишћење оног аутомата и донео ти да пустиш, па сам имао онда од твога старешине пацке, то си му ти дао. На крају сам морао признати да сам му дао, јер га нису хтели пустити кући из војске.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Нема, Адаме, ја се дивим, ти си рођен да будеш добар, шта ћеш, то је тако у животу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли немате више питања?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ах, Љубане, тако је било, тако је било. То знају и моје старешине, можемо исто проверавати.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Примедба се односи овај на ову изјаву везану за његовог покојног оца, обзиром да овај, стварно до сада нисам му изразио саучешће, па користим ову прилику, стварно ми је жао овај,

његов отац је био и добар домаћин и дружили смо се, да не понављамо, и пили и јели заједно и тако даље, али морам да кажем Рендулићу, да би он знао и на концу конца и суд, није погинуо твој отац, односно није убијен 18.-ог.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Него када?

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: То је је слагао тај Балић, убијен је неколико дана раније. То ти је могао рећи овај твој таст Видић Марин, односно «Лала», јер је мени лично причао да су најпре дошли код њега да траже тебе, односно твоје новце, па им је он рекао да он није отац него таст и он их је послао тамо. Е, а друго, нећу да говорим имена, ко ми је рекао, дан, када, зато што ће бити после тај човек за сведока, знате, буди сигуран у ово.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, неко мора знати ко га је убио, па није сам себе убио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, с обзиром да тужилац ово Вас тужи, ја претпостављам да би требало ту информацију да саопштите суду.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Већ је време, ја видим како брод плови, никуда се не журимо, забога госпођо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, Ви сте у притвору.

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Дуго је до пензије.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Изволите даље, има ли неко питање за сведока?

Опт. ЉУБАН ДЕВЕТАК: Хвала, хвала.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добар дан. Здраво господине Ацо. Ево овако да кренемо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Преко суда.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да, да. Да ли је на улазу у село Ловас код економије на главној цести била постављена импровизирана барикада, ископани ровови, наоружани мештани са «калашњиковима»; ловачким пушкама? И у портрници било, само сачекај, молим те, ручно израђених експлозивних направа за оклопна возила?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чекајте, чекајте, немојте да одговарате на питања. Па, поставите питање, да би сведок могао да одговори.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ја питам, да ли је то било тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Док сам ја био тамо и док сам био управитељ тога ничега није било. Ја сам рекао да је војска долазила тамо по воду била, долазила по воду у седмоме месецу. То нисам рекао, да су дошли једном исто војници и натерали су мога тамо запосленика да се пење горе на силосе, да скида легалну заставу хрватску. Овај се бојао пењати горе, па није ни ишао, тако да су само скинули заставу управо са те чекаонице и однели пушку.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, само краће одговарајте, јер то све што сада причате, то сте већ причали у много изјава.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли је познато господину Адаму да сам ја напустио СУП Вуковар и у које време?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, види ја знам да си ти напустио и наводно сам опет после чуо да те одвезао Иван Марић у Београд или до Шида, Иван Марић да те је извезао из Ловаса који је био велики пријатељ са твојим оцем.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Као прво, то није тачно, а као друго.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сам, кажем, то чуо.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Који је то датум био?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То ја не знам, т'о ја не знам, знам само да си био, јер та година била, да си био код мене у кући, да смо ја и ти о неким стварима и неким, тада си био у полицији.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Не, био сам ја пре тога код тебе у кући везано за нешто друго.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, идемо даље, када сте Ви напустили СУП Вуковар.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Битно је госпођо, зато што сам ја долазио службеним возилом у село Ловас и што познам сву ситуацију у селу Ловас. То што господин прича.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када сте долазили?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, ја сам напустио СУП 20.07., молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И када сте долазили?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: А страже су држане од 10.04.1991. године, када је формиран Кризни штаб.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када сте то долазили после у Ловас?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Долазио сам «икс» пута, молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када, напустили сте 20.07., када сте долазили?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Од четртог месеца до седмог месеца «икс» пута сам долазио у село Ловас, што значи.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Значи страже нису функционирале, није било проблема.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: То ти Адаме можеш да причаш неком другом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, идемо даље са питањима.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, како си могао доћи?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: То можеш неке друге да причаш, те своје инсинуације. Да ли господин Рендулић може објаснити, која је била сврха и циљ успостављања пунктова и стража у Ловасу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја сам то рекао већ неколико пута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То смо чули већ више пута до сада.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Зашто, зашто не би контролирали ко нам улази у село и ко долази.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одговорио је сведок на то питање.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да, али то се ради, госпођо, овај, о постојећој држави СФРЈ: Ко је њима дао одобрење и дозволу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Идемо са питањима, да ли разумете Ви? Па Ви бисте желели Ви да сведочите. Имали сте прилике, одбрану сте износили три, четири дана.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ево питање. Ко им је дао дозволу да могу да се окупљају на јавном месту и да носе оружје у то време? Ето, то је питање. То је држава, молим Вас, СФРЈ у то време.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Тада је била, тада је већ била држава Хрватска, тада је била држава Хрватска легална.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите даље.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Госпођо не знам у чему је проблем.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: 1990. године је одржан референдум, према томе то је била легална држава Хрватска са свим својим легалним и законским правима и обавезама њених грађана.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато када је призната Република Хрватска као држава?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Призната је, како не бих знао.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: У које време?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: 15. сиречња 1992. године, уједињених народа, а Ватикан је признао још пре.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: А када се ово догађа што те ја питам?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, чекај, то је међународно признање, међународно то је признање било.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Постоји још увек.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Неки нису ни данас још признати као држава.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Девчићу, идемо даље са питањима.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, молим Вас, то су чињенице које нико не може оповрћи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То су општепознате чињенице, не мора сведок сада ту да нам појашњава.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Колико је било инсталирано пунктова у селу Ловас 1991. године и колико мештана на сваком пункту, ако му је познато?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То је већ причао.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сам већ рекао неколико пута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Небројено пута.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Господин је рекао пет, рекох, можда је било и десет, ја не знам.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Зато што сте обилазили, господине Адаме, то сте Ви у својој изјави рекли.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја сам обилазио и рекао сам нисам све. Рецимо, код млина нисам никада био. Био сам, рецимо, на мојој страни села, код гробља, тамо према овај Опатовцу, односно према Мохову, на том рејону сам био и био сам на економији, зато што ми је тамо посао био.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то смо све слушали.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Рекли сте да сте обилазили, онда значи да познајете, значи не говорите истину

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Тај део сам обилазио. Не видим ту уопће проблем да ли је било пет или десет.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да су поједини мештани Ловаса, чланови ХДЗ-а и Кризног штаба одлазили у Богдановце и код Мерчеп Томислава ради задужења веће количине аутоматског оружја за одбрану села Ловас?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је тако нешто било?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је тако нешто познато?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Тако ја иуопште не знам да су ишли код њега ради наоружања. Знам да је Мерчеп опходио и ја сам био на једном скупу када је Мерчеп био у Ловасу, али да се причало тада о оружју и наоружању, то не, причало се о ХДЗ-у и о Хрватској.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Срећа па постоје касете које су предате Војној безбедности.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Девчићу, немојте одговарати на своја питања. Па, на шта то личи?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Извињавам се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: До сада сте могли, колико траје ово суђење, да закључите да не одговарате на своја питања. Замислите када би сви постављали питања, па хајде да одговоримо. Онда чему сведок служи овде у судници ако ћете Ви да одговарате на ваша питања.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли Вам је познато, да је након ослобођења Ловаса `10.10.1991. године, у дворишту куће Микић Анте у цигла блоку приликом уклањања истих пронађено два сандука дрвена у којима се налазило око педесет до шездесет ножева од аутоматске пушке?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли имате та сазнања, само кратко?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Немам појма, то немам појма око тога, али сумњам да би то уопште могло бити код Анте Микића у кући, учитеља који је био сасвим друга прича. То негде даље, можда би се могло и

посумњати, али код њега у његовом дворишту, тако сигурно нешто није могло бити.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли је господин Микић Анте имао два сина у полицији у то време?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам да ли су били, ја знам да један јесте био, али да ли је други био тада или је био ученик, ја не знам.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, не знаш као ни.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте да коментаришете, када човек одговори на питање а Ви коментаришете даље.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Знам да је један био, један је био а други је био ученик у полицијској школи.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да су на граничном прелазу Мађарске и Хрватске, ухваћени мештани из Ловаса 1990. године – Јовановић Миле, Миљковић Јосип, Мумин Мустафа који су илегално возили оружје у Хрватску и продавали у селу Ловас?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Кратко, да ли тако нешто знате?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим да ја знам да је Мумин тај ухваћен и да је Јосип ухваћен, али да није прича била о оружју.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да је на СОР-и била организована обука припадника Збора народне гарде као и чланова ХДЗ-а из околних места општине Вуковара, као што су Ловас, Товарник, Опатовац, Мохово, Чаковци, Томпојевци и тако даље?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли Вам је познато, колики број тих припадника је био?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не. Из тих села није ни могло бити пуно, то су мала села.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли Вам је познато каква се обука вршила Збора народне гарде на обучном центру у Новим Чаковцима, како си ти рекао, стационар?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То не, ја само знам да су се они преселили из овога дела тамо, а каква је обука била и шта је било, појма немам.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Могу да кажем примедбу само?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Идите даље, па ћете рећи примедбу.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да су многи припадници Збора народне гарде и чланови ХДЗ-а из Ловаса ишли на испомоћ у одбрану села Товарник када је био нападнут и у којем броју?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја мислим да нису ишли, јер су сви дошли врло брзо, то је било у јутарњим сатима и сви Товарничани су већ у јутарњим сатима, негде око 10 сати, дошли у Ловас. Знам да је ту један

колега који је агроном заправо тамо стројар био, да је дошао у то време у Ловас.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да су припадници ХДЗ-а и Збора народне гарде у Товарнику, пре напада ЈНА на Товарник, уништили два тенка у Товарнику где су посаде побили, израђавили а један тенк је касније претеран у село Ловас?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То знам, чуо сам да су оспособили не знам и то да је дошао један од посаде је дошао у Ловас и предан војсци 28.09., предан војсци у Илоку.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да су у Ловасу пред рат 1991. године опљачкане, а потом и запаљене куће од Тодоровић Љубише, циглара, Катаског Добривоја, Новаковић Милорада као и запаљен штагер од Ловрић Рајка?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: За овога Београђана, како смо ми знали, Добрицу, то знам да је шта ли, миниран његов тај салаш, овај, ја сам био тај дан баш у Вуковару, па сам се враћао и видео то и видео сам да је тамо војска била са оклопњакком.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да је у селу ухапшен Србин Седлар Раде који је од стране припадника Збора народне гарде ухапшен, а који су били стационирани у старој школи, кога су претукли, а затим привели у станицу милиције Вуковар?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Е, није точно. То вече сам ја био дежурни и Раде Седлар је дошао, они су њега довели, «па шта сте га довели?», био у његовој кући тамо где је боравио, кућа на крају села и то вече смо га пустили, односно ја сам рекао, шта, човека зезате, пустите га кући и човек је отишао кући то вече. А да га је неко пребио, није точно, јер ја сам био то вече дежурни, као што сам био и једно вече када је дошао, када је Товарник пао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, и то нам није много битно, идемо даље.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Могу да кажем, госпођо, примедбу? Зато што сам ја у то време радио у СУП-у Вуковар и знам да је човек доведен у СУП Вуковар као приведено лице, молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то ћете рећи као примедбу.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Али, ми смо га отпустили правог и здравог. Знам да свако прича оно што му одговара, наравно, неће сам против себе говорити. Али суд је зато да пресуди шта је истина.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да су у селу Ловас у то време припремане поједине ликвидације мештана Ловаса, а између осталог, и мог оца Боже Девчића, Милана Тепавца, што је договорано на састанцима Кризног штаба?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сигурно није било, твој отац, рекао сам, у Товарнику када сам ја тебе нашао са пушком и у војној одори, рекао сам ти, пре пола сата сам видео твога оца, прошао је мотором и ником ништа се није догодило и рекао сам шта смо разговарали, о каквим начинима и заштити једни других. Само се то са наше реализирало, са ове друге није.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато, ако може да персонализује лица која су одбила ултиматум постављен од стране ЈНА Кризном штабу Ловаса и да се на тај начин избегне крвопролиће?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Нисам разумео питање, особе које су?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта сте питали?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато ако може да персонализује лица која су одбила ултиматум постављен од стране ЈНА Кризном штабу Ловаса и да се на тај начин избегне крвопролиће, а он зна о чему се ради због тога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Човек је причао о томе цео дан данас.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Не, госпођо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Причао је шта је било и скуп и како је било дошло до тога оружја да се не преда.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Госпођо, ја сам хтео нешто друго да кажем, овај, с обзиром да је дошло до туче у Дому културе између Кесер Милка и Кризманић Фрање, где је Кесер.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А шта Ви хоћете да питате?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Зато што је Кризманић Фрање хтео да се преда оружје, а Кесер Милко није дозволио и онда су се потукли ту и онда су се разишли. Адаме, да ли је тако или није тако?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Уопће, уопће није било речи да ли ће неко дозволити или неће дозволити. Препоручено је да се оружје преда, ко хоће нека преда, ко неће нека не предаје, ко хоће, како хоће нека се понаша. Дошло је до сукоба само из разлога, овај је био при пићу, овај је био трезан, па је рекао, ти си добио, ја сам купио, ја моје не дам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Било је питања на ту тему и слушали смо.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: И онда му је нешто нападао око синова, па је дошло до тог експреса. Овај се устао и само га ошамарио, овај је пао и ништа друго није било. Туче није било.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да, да, да. Да ли сте Ви себе сматрали паравојним формацијама у том периоду од 10.04.1991. па до 10.10.1991., до ослобођења Ловаса?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, нису ни биле паравојне формације, нити су биле неке формације, него да кажем, та грађанска цивилна организација, ми нисмо имали ни одора, ни ништа посебно чиме би се

могли означити да смо нека војна или како ти кажеш паравојна формација.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато којег датума је Сабор Хрватске донео уставну промену да се Срби бришу као конститутивни народ у Хрватској те се проглашавају мањином, аутоматски се и смањује број заступника српске националности у Сабору?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ту баш промену точно не могу казати датум, знам да је била проглашеност, да је била проглашеност да овај се преведе то у мањину, али који датум точно, не знам.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је, да ли је пре изласка из села 10.10.1991. године контактирао са пензионисаним пуковником Ловрић Антуном?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ми смо нас два често контактирали.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Не, хтео сам казати, то јутро када си излазио, када си.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: А, па не, нисмо се видели какви, када сам изашао из подрума, нико никога није видео тада.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Зато што те он означио као једног од криваца највећих.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, јесам ја Вас опоменула господине Девчићу?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Још ће испасти да смо се сами поубијали.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли ми може објаснити да ме у три претходне изјаве које је дао и то 08. ожујка 1993. године у Загребу пред истражним судијом, на главној расправи 06. студеног 2003. у Вуковару и пред истражитељима Хашког трибунала 08. студеног 1995. године, уопште не спомиње, да би ме у изјави датој 16.07.2007. године истражном судији у Београду поменуо и означио као заповедника полиције. Како то може да објасни?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, нико ме у то време нико није ни питао баш право да ти кажем.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Чудно.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пуно за тебе, јер је тада било речи више о овоме, о Љубану Деветаку, а о теби ме нико баш није пуно питао, али ја сам дао од ових последњих информација да си ти био шеф полиције. Покојни Ђука Радочај ми је пуно причао о томе, Мато Мађаревић ми је пуно причао о томе, ти људи који су прошли те тортуре у кући, тамо где си ти био, овога, Кесера, Кесера, како се он зове, Драгана Кесера, сина Боре.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли ми може објаснити да су из Кризног штаба на челу са њим, својим неозбиљним поступцима испровоцирали ЈНА да уђу у село војном акцијом?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одбија се одговор на то питање.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Госпођо, зато што је он то објашњавао у својој изјави, знате, где је рекао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Идемо даље са питањима.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли може објаснити, откуд баш из Ловаса да дођу до изражаја и до високих функција доласком ХДЗ на власт у Хрватској, поједини као што су на пример, Грчанац Јосип који је преузео функцију начелника полицијске управе у Винковцима, Видић Марим «Били», заузео је функцију председника општине Вуковар, као и ти, Адаме, који си био главни преговарач са ЈНА за Ловас, Илок и упознат си био чак и са ултиматумом, ултиматумом писменим за предају Бапске? Одакле сада то?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Пре свега, никаква функција није била то што сам ја ишао из нужде и силом прилика на преговоре. Чак то ми није било ни драго, али у интересу села и људи сам ишао на те преговоре. А зашто су ова двојица или колико су била тројица, дошли на функцију, то су били млади људи, факултетски образовани људи, после промена вероватно су имали овај виђења у њима за способне људе да могу обнашати те функције. Нас, ето, шта ја знам, нису могли, нисам могао ни ја, онда су морали имати нове, свеже људе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Када си ти основао у које време, датум да ми кажеш, задружни уред у Загребу, а како си ти рекао, у Амбрасовој?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, ја мислим да, нисмо ми оснивали уред, ми смо били чланица хрватског Савеза задруга и када смо дошли тамо, други, трећи дан, позвао ме тај тајник, каже, па, хајде, овај, дођи тамо код нас, па сам рекао, па шта ће, па каже, ако ништа друго, бићеш са нама, имаш телефоне, разговарај, телефонирај, тражи неки посао, нешто да радиш. Ми смо покушали и тамо успоставити задругу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли је то било у октобру 1991. године?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да, да, то је 1991.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Докле је, молим Вас, радио зато што ме интересује, зато што каже да су се ту сливале информације и тако даље, па зато ме чуди како тада у то време није сазнао да сам ја био заповедник полиције како он каже, него је накнадним сећањем 2007. године?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Није он рекао да је тада сазнао, него из свеукупне приче са свим мештанима Ловаса.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То сам сазнао посредно, ја сам сазнао посредно, нисам ја био тамо да знам. Знају они који су били тамо, који су прошли тортуре, са децом и са женама.

Адв. ГРАДИМИР НАЛИЋ: Па Вас пита, како га нико није споменуо?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Откуд Ви да се укључујете, адвокат Налић, ко је Вама дао реч?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Када ме је срео на пункту у Товарнику, тј на прелазу Товарник-Шид где сам вршио контролу лица и возила, какво сам имао наоружање и у каквој сам био униформи?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Имао си «паповку»; имао си зелено оно војничко одело и «паповку» пушку.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: «Паповку» никада нисам носио.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Преко руке си је овако држао.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Опет одговарате.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли си сигуран ти, Адаме, када си рекао да сам ти ја запретио да ће Ловас горети, како си ти рекао.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Да водимо рачуна шта се догађа, када си питао за твога оца.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Госпођо, да ли могу ја да цитирам шта је рекао човек, овај, пред истражним судијом?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не морате да цитирате, то нисте спомињали пред истражним судијом, па.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Па, чујте, осамнаест година када прође.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли му је познато да се у времену од 1990. до 1991. да је издано више одобрења за набавку оружја члановима ХДЗ-а који су имали приоритет, него за протеклих година од 1945. до 1990. године? Да ли му је то познато?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: На кога се то односи, на шта, на?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, то се односи управо на овај део, знате.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: На који део, на?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Значи припаднике ХДЗ и те власти и те политике?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли то мислите за Ловас?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Не за Ловас, опћенито.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Уопште за Хрватску? Одбија се одговор на то питање.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро, и Ловас је у Хрватској.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Откуд ја знам.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Не знаш ти, али ето знам ја. Да ли му је познато да је поред Маринковића, пошто је он данас причао о њему, да је пуштено још једно лице, ако му је то познато и које лице, пошто је он рекао да то су неке приче овако?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли имате та сазнања, да је поред оног «Лисца» којег сте спомињали, још неко лице било са њим?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја се не сећам, али мислим да је било приче о двојници, али нећу сада, ја знам шта сам са «Лисцем» разговарао, али мислим да је он спомињао још некога да је био, а ко је тај други, шта је, ја не знам.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Када је и у које време је формирано то одељење полиције из Илока у Ловасу, са седиштем у новој школи, како је он то рекао и колико је бројало припадника, добро то смо чули, али то тај број није, међутим, није битно?

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: То је било ту негде 20.-ог, ту негде од 20.-ог од тих преговора када смо ишли, 27., 28.09.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Пре тога је рекао у шестом месецу, па није ми јасно.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Какви у шестом месецу?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, тако си рекао.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не, не, у деветом месецу.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Имам, ваљда сам толико запамтио.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Не у шестом месецу.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро, још ово једно. Да ли му је познато, да ли су долазили припадници ХДЗ-а по налогу Кризног штаба? То је њему вероватно познато, у кућу Девчић Боже, да преда оружје своје, овај, које је поседовао, ловачку пушку, ловачки карабин, пиштољ, за потребе Кризног штаба Ловаса, што је касније Девчић одбио, те себе довео у ситуацију.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чекајте, чекајте, одговарате на питање. Да ли имате сазнања да је Божи Девчић, мислите на оца.

Сведок АДАМ РЕНДУЛИЋ: Ја не знам да је њему, ја знам да је свима, од свих ловаца тражено, а с обзиром да је и његов отац био са нама у Ловачком друштву, па су замољени сви ловци, с обзиром, ето колико је било другог наоружања, да за потребе тих група који су на пунктовима, дају своје ловачко наоружање. Претпостављам да је онда тражено и од њега.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро, то је то, отприлике. А о оним његовим инсинуацијама што је причао везано за Мату Сабљака и тако даље, то нећу коментарисати, то када дођу други сведоци, па ћемо то објаснити на други начин.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли има још неко питања? Нема више нико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала Вам, господине Рендулићу, што сте дошли у суд.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 15 часова и 05 минута и биће настављен дана

*26. фебруара 2009. године
са почетком у 9 часова и 30 минута.*

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА